สำนักงานวิทยทรัพยากร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตร สภาพการจัดการเรียนการสอนการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาลของคณะพยาบาลศาสตร์สังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ตอนที่ 2 รูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล

ตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการเรียนการสอน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตร สภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของคณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามแนวคิดของโกว์ (Doris T Gow,1977 อ้างถึงใน สงัด อุทรานนท์ ,2530) เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาด้านพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ตามขั้นตอน ดังนี้

1.การวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตร (structure) โดยพิจารณาความสอดคล้องของปรัชญา วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และลักษณะวิชาที่กล่าวถึงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย

2.การวิเคราะห์โอกาสการเรียนรู้ (opportunity) โดยพิจารณาความเข้มของเนื้อหาด้านพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย

3.วิเคราะห์สภาพการเรียนการสอน (instructional events) โดยพิจารณาสภาพการเรียนการสอนที่สอดแทรกพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย

4.สิ่งเร้า (motivators) โดยพิจารณาจากการที่ผู้เรียนได้รับแรงเสริม

ก่อนที่จะวิเคราะห์หลักสูตรผู้วิจัยจะกล่าวนำเกี่ยวกับบริบทก่อนเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

บริบท (Context)

คณะพยาบาลศาสตร์สังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ได้ผ่านการรับรองหลักสูตรจากสภาการพยาบาลทำหน้าที่หลักเช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ในด้านการผลิตบัณฑิตพยาบาล ซึ่งมีหลายหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (4 ปี) หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (International Program 4 ปีและต่อเนื่อง 2 ปี) หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (1 ปี) หลักสูตรพยาบาลศาตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (4 ปี)

คณะพยาบาลศาสตร์ในสังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ผลิตบัณฑิตจบจากหลักสูตรแล้วนั้นมีการเปิดสอนทั้งหมด 7 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยสยาม มหาวิทยาลัยหัวเฉียว มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยคริสเตียน มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก (มิชชั่น)และ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ โดยแต่ละสถาบันได้จัดทำหลักสูตรของตนเอง ซึ่งนอกจากการผลิตบัณฑิตพยาบาลแล้วคณะพยาบาลศาสตร์ยังมีหน้าที่อื่นๆ เช่น การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่จบการศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตจากสถาบันของรัฐ ยกเว้น คณะพยาบาลศาตร์มิชชั่น มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชีย-แปซิฟิก และคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่เป็นศิษย์เก่าของสถาบัน นอกจากนี้นักศึกษาพยาบาลที่เรียนในสถาบันเอกชนส่วนใหญ่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยกเว้นคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ที่นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในภาคเหนือ นักศึกษาส่วนใหญ่ในทุกสถาบันได้รับกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา(กยศ.) จากรัฐบาลอุดหนุนการศึกษาตลอดหลักสูตร โดยมีสัญญาผูกพันว่าจะต้องชดใช้ทุนให้แก่รัฐภายหลังสำเร็จการศึกษา โดยนักศึกษาพยาบาลที่อยู่ในมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความเชื่อในองค์พระผู้เป็นเจ้า จะมีสวัสดิการหอพักและอาหาร ส่วนมหาวิทยาลัยอื่นๆให้อิสระแก่นักศึกษาในเรื่องหอพักและอาหาร ด้านการรักษาพยาบาลทุกสถาบันจะมีหน่วยบริการสุขภาพในมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัยโดยร่วมกับการใช้บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า(30 บาท)กับโรงพยาบาลที่ร่วมโครงการ

วิเคราะห์ปรัชญา

ปรัชญาของหลักสูตร กล่าวไว้ชัดเจนว่า สถาบันการศึกษามีความรับผิดชอบในการเตรียมพยาบาลที่มีความรู้ ความสามารถด้านวิชาชีพพร้อมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลซึ่งจากข้อมูล พบว่า ปรัชญาของหลักสูตรที่มีการระบุเรื่องการเอื้ออาทรในลักษณะ

นามธรรม ".....การผลิตบุคลากรพยาบาลที่มีคุณธรรม 12 ประการของวิทยาลัย(ความซื่อตรง ความรักเพื่อนมนุษย์ ความเมตตากรุณา ความสละตน ความข่มใจ ความอดทน ความจริงใจ ความเพียร ความมีจรรยาบรรณ วิชาชีพ ความนอบน้อม สุภาพ ความมีวาจาดีและความสะอาดภายใน) มีความเอื้ออาทร คำนึงศักดิ์ศรีมนุษย์..." (วิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์,2550)หรือระบุถึง **เรื่องการสื่อสาร การเอาใจใส่และการให้เกียรติ** "...เน้นการเอาใจใส่ดูแลภายใต้ขอบเขตของกฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสุขภาพและคุ้มครองภาวะสุขภาพของผู้ใช้บริการที่เป็นบุคคล กลุ่มคนและชุมชน ทั้งด้านกาย จิต สังคมและจิตวิญญาณ.....พยาบาลวิชาชีพเป็นผู้ที่มีความรู้ มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพด้านบริการสุขภาพ มีระเบียบวินัย มีทักษะในการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ....." (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน,2551)นอกจากนี้ในบางสถาบันกล่าวถึง **การเอาใจเขามาใส่ใจเราและการจริงใจ** "...มุ่งผลิตพยาบาลวิชาชีพที่มีความรู้คู่คุณธรรมโดยยึดมั่นในสัจจะ - บริการด้วยน้ำใจไมล์ที่สอง....." (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ,2547) สถาบันบางส่วนกล่าวถึงการมีคุณธรรม จริยธรรมต่อผู้ป่วย "...สามารถให้บริการด้านคุณภาพกับประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม...คุณธรรม จิตใจและจิตวิญญาณ" (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน,2551) "...พัฒนาคนให้มีความสมดุลในทุกมิติของชีวิตให้คุณธรรมนำความรู้.....ผู้รับบริการหรือระบบผู้รับบริการเป็นองค์รวมที่ประกอบด้วยตัวแปร ด้านร่างกาย(โครงสร้างและหน้าที่) จิตใจ(กระบวนการทางจิตใจและสัมพันธภาพ) ลังคม วัฒนธรรม(หน้าที่ทางสังคมและวัฒนธรรม) พัฒนาการ(กระบวนการพัฒนาการของชีวิต) และจิตวิญญาณ(ความเชื่อ)..." (คณะพยาบาลมิชชั่น ,2552)อีกสถาบันกล่าวว่า "...สนับสนุนบทบาทของพยาบาลในการปฏิรูประบบบริการสุขภาพโดยเน้นบริการแบบองค์รวม.....รวมทั้งเป็นผู้มีจริยธรรมอันดีงามในการประกอบวิชาชีพ" (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม, 2549) หรือกล่าวถึง คุณธรรม องค์รวม จิตใจและจิตวิญญาณ "...พัฒนาคนให้มีความสมดุลในทุกมิติของชีวิตให้คุณธรรมนำความรู้.....ผู้รับบริการหรือระบบผู้รับบริการเป็นองค์รวมที่ประกอบด้วยตัวแปรด้านร่างกาย (โครงสร้างและหน้าที่) จิตใจ (กระบวนการทางจิตใจและสัมพันธภาพ) สังคมวัฒนธรรม (หน้าที่ทางสังคมและวัฒนธรรม) พัฒนาการ(กระบวนการพัฒนาการของชีวิต) และจิตวิญญาณ(ความเชื่อ).." (คณะพยาบาลมิชชั่น , 2552)หรือ"สามารถให้บริการด้านคุณภาพกับประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม" (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียว, 2547) กล่าวถึง สภาวะปัญหาทางจิตใจและการสร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์ "...การตัดสินใจปฏิบัติการช่วยเหลือบุคคล ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนลังคมได้เหมาะสมกับสภาวะปัญหาทางชีวภาพ จิตใจและสังคมของผู้รับบริการ...การจัดการศึกษา

ที่สร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์ประสานความร่วมมือทั้งในระดับบุคคลและองค์กร เพื่อให้ผลผลิตที่เป็นพยาบาลมีคุณลักษณะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์..."(คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ,2550)

จากการวิเคราะห์ พบว่า ปรัชญามีส่วนที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย เรื่อง **การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การเอาใจใส่ การจริงใจ การให้เกียรติ** นอกจากนี้ในบางสถาบันยังระบุว่าการผลิตพยาบาลวิชาชีพที่มีความรู้คู่คุณธรรม โดยยึดมั่นในสัจจะ-บริการด้วยน้ำใจไมล์ที่สอง สอดคล้องกับ**การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การจริงใจ** บางสถาบันระบุว่าพยาบาลวิชาชีพเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพด้านบริการสุขภาพ มีระเบียบวินัย มีทักษะในการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ เน้นการเอาใจใส่ดูแลภายใต้ขอบเขตของกฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสุขภาพและคุ้มครองภาวะสุขภาพของผู้ใช้บริการที่เป็นบุคคล กลุ่มคนและชุมชน ทั้งด้านกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมการเอื้ออาทรในเรื่อง **การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การเอาใจใส่** โดยในบางสถาบันจะกล่าวถึงการบริการแบบองค์รวมและการจัดการศึกษาที่เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ ประสานความร่วมมือทั้งในระดับบุคคลและองค์กร เพื่อให้ผลผลิตที่เป็นพยาบาลมีคุณลักษณะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ แม้ว่าสถาบันจะมีปรัชญาที่แตกต่างกัน แต่ในภาพรวมมีความคล้ายคลึงกันในการสอดแทรกการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยไว้ในปรัชญาของหลักสูตร

วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์

วัตถุประสงค์ของสถาบันจะกล่าวถึง การเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในลักษณะนามธรรม โดยเกี่ยวข้องกับศาสนาทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการตีความของแต่ละบุคคล เช่น "...ผลิตบัณฑิตทุกระดับในสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ตามความต้องการของประเทศที่มีคุณลักษณะของความเอื้ออาทร มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ...พัฒนาจริยธรรมตามหลักคริตส์ศาสนาในการดำรงชีวิตในสังคม และส่งเสริมการปฏิบัติวิชาชีพทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นหลัก" (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน,2551)หรือ "...ส่งเสริมสนับสนุนให้คณาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษา นำเอาความรู้ หลักธรรมทางศาสนามาเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิต... ส่งเสริมให้บัณฑิตมีความเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบอันนำไปสู่การกระทำอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมอย่างแท้จริง..." (คณะพยาบาลศาสตร์มิชชั่น, 2552) และหลายสถาบันกล่าวถึงการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยโดยสอดแทรกอยู่ในเรื่องคุณธรรม ดังนี้ สถาบัน ก "...ผลิตพยาบาลวิชาชีพที่มีความรู้ มีทักษะและคุณธรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถาบันและองค์กรวิชาชีพ โดยยึดมั่นในสัจจะ-บริการด้วยน้ำใจไมล์ที่สอง..." (คณะพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยพายัพ,2547) สถาบัน ข กล่าวว่า "...ให้การพยาบาลโดยเน้นการพยาบาลแบบองค์รวม.....มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ..." (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม,2549) สถาบัน ค กล่าวว่า "...คิดวิเคราะห์และตัดสินใจในการให้การพยาบาลบุคคลในฐานะที่เป็นองค์รวม โดยใช้กระบวนการพยาบาลยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ"(คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต,2550) สถาบัน ง กล่าวว่า "...เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้เชิงทฤษฎีและมีทักษะในการปฏิบัติงานได้ตามหลักแห่งวิชาชีพการพยาบาลขั้นพื้นฐานและขั้นสูง ที่ได้มาตรฐานสากลเป็นคนดี มีคุณธรรมและจริยธรรม" (คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียว,2547) หรือมหาวิทยาลัย จ กล่าวว่า "...ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้และทักษะตามมาตรฐานวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นสากล มีคุณธรรม 12 ประการของวิทยาลัย มีจริยธรรม ความเอื้ออาทร ให้คุณค่าในศักดิ์ศรีมนุษย์....." (วิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์, 2550)

จะเห็นได้ว่า ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในสถาบันมีการกล่าวถึงคำว่าการเอื้ออาทรอย่างชัดเจนแต่ในหลายสถาบันใช้คำกลางๆ คือ การให้การพยาบาลแบบองค์รวม โดยมิได้ให้รายละเอียดว่าการเอื้ออาทรที่กล่าวถึงนั้นมีลักษณะอย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อความจากปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพบว่าพฤติกรรมที่แสดงถึงการเอื้ออาทรนั้น ได้แก่ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การเอาใจใส่ การจริงใจ และการให้เกียรติ

วิเคราะห์ลักษณะวิชา (คำอธิบายรายวิชา)

ลักษณะวิชาของหมวดพื้นฐานทั่วไปที่กล่าวถึง การเอื้ออาทรหรือพฤติกรรมการเอื้ออาทร **ในด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา** ได้แก่ วิชาจริยศาสตร์ วิชาจิตวิทยา วิชาศาสนาเปรียบเทียบและวิชาศาสนากับสุขภาพ กล่าวถึง "...การเข้าใจเกี่ยวกับสภาวะการดำรงชีวิตที่ดีมีคุณภาพพัฒนาสู่เรื่องการเอาใจเขามาใส่ใจเรา....." **ด้านการจริงใจและการเอาใจใส่** อยู่ในรายวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ กล่าวถึง "...ความหมายของพฤติกรรม การสัมผัสและการรับรู้ แรงจูงใจ การเรียนรู้ บุคลิกภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคล อารมณ์ พัฒนาการของแต่ละช่วงวัย..." **ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทางและด้านการให้เกียรติ** อยู่ในรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร วิชามนุษยสัมพันธ์และการพัฒนาบุคลิกภาพ วิชาการพัฒนาตนเอง 1 และ 2 วิชามนุษย์และการเข้าใจตนเอง กล่าวถึง "...ประสิทธิผลในด้านการสื่อสารและการใช้ภาษาในสภาวการณ์ต่างๆเป็นสำคัญ เพื่อให้นักศึกษาสามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับบุคคลที่อยู่ในความดูแล

และสอดคล้องกับการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง..." วิชามนุษยสัมพันธ์และการพัฒนาบุคลิกภาพ วิชาการพัฒนาตนเอง 1 และ 2 วิชามนุษย์และการเข้าใจตนเอง กล่าวถึง "ประโยชน์ของมนุษย์สัมพันธ์ พฤติกรรมของมนุษย์ในการอยู่ร่วมกัน การปรับปรุงตนเองเพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์เพื่อให้นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับผู้รับบริการและเพื่อนร่วมวิชาชีพ"

ลักษณะวิชาในหมวดวิชาชีพ

ลักษณะวิชาในหมวดวิชาชีพมิได้กล่าวถึงคำว่าพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยโดยตรง แต่มีคำพูดอื่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย โดยกล่าวถึง "...**การพยาบาลตามกระบวนการพยาบาลแบบองค์รวมหรือให้ครอบคลุมทั้งร่างกาย จิต สังคมและจิตวิญญาณ**..." ได้แก่ วิชาการพยาบาลพื้นฐาน 1 และ 2 วิชาทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล วิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 และ 2 วิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 1 วิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้สูงอายุ วิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น วิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ 1 และ 2 วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 และ 2 วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้สูงอายุ วิชาปฏิบัติการพยาบาลสูติศาสตร์ 1 วิชาปฏิบัติการพยาบาลสูติศาสตร์ 2

นอกจากนั้นพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยที่ผู้ป่วยสามารถรับรู้ได้โดยตรงคือการสื่อสาร โดยได้ระบุในรายวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 1 และ 2 วิชาปฏิบัติการสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 1 และ 2 และวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน ได้กล่าวถึง "...**การใช้สัมพันธภาพเพื่อการบำบัดและการสื่อสาร**..."

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อความในคำอธิบายรายวิชาทั้งหมวดศึกษาทั่วไปและหมวดวิชาชีพ พบว่า พฤติกรรมที่แสดงถึงการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยนั้น ได้แก่ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การเอาใจใส่ การจริงใจ การให้เกียรติ

จากการวิเคราะห์ปรัชญา วัตถุประสงค์และลักษณะวิชาของหลักสูตร ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเสนอตารางสรุปการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความสอดคล้องในตารางที่ 8

ตาราง 8 วิเคราะห์ความสอดคล้องของปรัชญา วัตถุประสงค์ของหลักสูตรและลักษณะวิชาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ปรัชญา สถาบัน ก	วัตถุประสงค์	รายวิชา
"...สนับสนุนบทบาทของพยาบาลในการปฏิรูประบบบริการสุขภาพโดยเน้นบริการแบบองค์รวม.." "...รวมทั้งเป็นผู้มีจริยธรรมอันดีงามในการประกอบวิชาชีพ.."	"...ให้การพยาบาลโดยเน้นการพยาบาลแบบองค์รวม ..." "...มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ..."	<u>หมวดวิชาศึกษาทั่วไป</u> (วิชากลุ่มมนุษย์ สังคม ภาษา) ได้แก่ วิชาจริยศาสตร์ จิตวิทยา มนุษยสัมพันธ์และการพัฒนาบุคลิกภาพ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การพัฒนาตนเอง มนุษย์และการเข้าใจตนเอง ศาสนาเปรียบเทียบ ศาสนากับสุขภาพ ได้กล่าวถึง ...เข้าใจเกี่ยวกับสภาวะ การดำรงชีวิตที่ดีมีคุณภาพ พัฒนาสู่เรื่องการเอาใจเขามาใส่ใจเรา... ...ความหมายของพฤติกรรม การสัมผัสและการรับรู้ แรงจูงใจ การเรียนรู้ บุคลิกภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคล อารมณ์ พัฒนาการของแต่ละช่วงวัย... ...ประโยชน์ของมนุษยสัมพันธ์ พฤติกรรมของมนุษย์ในการอยู่ร่วมกัน การปรับปรุงตนเองเพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์เพื่อให้นักศึกษาสามารถมีปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับผู้รับบริการและเพื่อนร่วมวิชาชีพ... ...เน้นประสิทธิผลในด้านการสื่อสารและการใช้ภาษาในสภาวการณ์ต่างๆ เป็นสำคัญเพื่อให้นักศึกษาสามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับบุคคลที่อยู่ในการดูแลและสอดคล้องกับการสื่อสารด้วยวาจาท่าทาง...
ปรัชญา สถาบัน ข	**วัตถุประสงค์**	
"...การตัดสินใจปฏิบัติการช่วยเหลือบุคคล ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนสังคมได้เหมาะสมกับสภาวะปัญหาทางชีวภาพ จิตใจ และสังคมของผู้รับบริการ..." "...การจัดการศึกษาที่สร้างเสริมมนุษยสัมพันธ์ ประสานความร่วมมือทั้งในระดับบุคคลและองค์กร เพื่อให้ผลผลิตที่เป็นพยาบาลที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์..."	"...คิดวิเคราะห์และตัดสินใจในการให้การพยาบาลบุคคลในฐานะที่เป็นองค์รวมโดยใช้กระบวนการพยาบาล..." "ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ"	
ปรัชญา สถาบัน ค	**วัตถุประสงค์**	
"...สามารถให้บริการด้านคุณภาพกับประชาชนได้อย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม..."	"...จัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้เชิงทฤษฎีและมีทักษะในการปฏิบัติงานได้ตามหลักแห่งวิชาชีพการพยาบาลขั้นพื้นฐานและขั้นสูง ที่ได้มาตรฐานสากลเป็นคนดี มีคุณธรรมและจริยธรรม..."	

ปรัชญา สถาบัน ง	วัตถุประสงค์	รายวิชา
"...เน้นการเอาใจใส่ดูแลภายใต้ขอบเขตของกฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสุขภาพและคุ้มครองภาวะสุขภาพของผู้ใช้บริการที่เป็นบุคคล กลุ่มคนและชุมชนทั้งด้านกาย จิต สังคมและจิตวิญญาณ..." "...พยาบาลวิชาชีพเป็นผู้ที่มีความรู้ มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพด้านบริการสุขภาพ มีระเบียบวินัย มีทักษะในการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ..."	"...ผลิตบัณฑิตทุกระดับในสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ตามความต้องการของประเทศที่มีคุณลักษณะของความเอื้ออาทร มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ...." "..พัฒนาจริยธรรมตามหลักคริสต์ศาสนาในการดำรงชีวิตในสังคมและส่งเสริมการปฏิบัติวิชาชีพทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นหลัก..."	<u>หมวดวิชาชีพ</u> รายวิชาที่กล่าวถึง การพยาบาลตามกระบวนการพยาบาลแบบองค์รวมหรือให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิต สังคมและจิตวิญญาณ ได้แก่ วิชาการพยาบาลพื้นฐาน 1 และ 2 วิชาทฤษฎีและกระบวนการการพยาบาลวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 และ 2 วิชา สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 1 วิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้สูงอายุ วิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น วิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ 1 และ 2 วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 และ 2 วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้สูงอายุ วิชาปฏิบัติการพยาบาลสูติศาสตร์ 1 วิชาปฏิบัติการพยาบาลสูติศาสตร์ 2 รายวิชาที่กล่าวถึง การใช้สัมพันธภาพเพื่อการบำบัด การติดต่อสื่อสาร ได้แก่ วิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 2 วิชา ปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน วิชา ปฏิบัติการสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 1 และ 2
ปรัชญา สถาบัน จ	**วัตถุประสงค์**	
"...พัฒนาคนให้มีความสมดุลในทุกมิติของชีวิต ให้มีคุณธรรมนำความรู้..." ".....ผู้รับบริการหรือระบบผู้รับบริการเป็นองค์รวมที่ประกอบด้วยตัวแปรด้านร่างกาย(โครงสร้างและหน้าที่)จิตใจ(กระบวนการทางจิตใจและสัมพันธภาพ)สังคม วัฒนธรรม(หน้าที่ทางสังคมและวัฒนธรรม)พัฒนาการ(กระบวนการพัฒนาการของชีวิต)และจิตวิญญาณ(ความเชื่อ)....."	"...ส่งเสริม สนับสนุน ให้คณาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษา นำเอาความรู้ หลักธรรมทางศาสนามาเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิต..." "...ส่งเสริมให้บัณฑิตมีความเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ อันนำไปสู่การกระทำอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมอย่างแท้จริง..."	

ปรัชญา สถาบัน ฉ	วัตถุประสงค์	
"...การผลิตบุคลากรพยาบาลที่มีคุณธรรม 12 ประการ ของวิทยาลัยฯ(ความซื่อตรง ความรักเพื่อนมนุษย์ ความเมตตากรุณา ความสละตน ความข่มใจ ความอดทน ความจริงใจ ความเพียร ความมีจรรยาบรรณวิชาชีพ ความนอบน้อม.." สุภาพ ความมีวาจาดีและความสะอาดภายใน) มีความเอื้ออาทร คำนึงศักดิ์ศรีมนุษย์"	"...ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้และทักษะตามมาตรฐานวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นสากล มีคุณธรรม 12 ประการของวิทยาลัย มีจริยธรรม ความเอื้ออาทร ให้คุณค่าในศักดิ์ศรีมนุษย์..."	
ปรัชญา สถาบัน ช	**วัตถุประสงค์**	
"...มุ่งผลิตพยาบาลวิชาชีพที่มีความรู้คู่คุณธรรม โดยยึดมั่นในสัจจะ-บริการด้วยน้ำใจไมล์ที่สอง**..."	"...ผลิตพยาบาลวิชาชีพที่มีความรู้มีทักษะและคุณธรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถาบันและองค์กรวิชาชีพ โดยยึดมั่นในสัจจะ-บริการด้วยน้ำใจไมล์ที่สอง**..."	

** หมายเหตุ : "น้ำใจไมล์ที่สอง" (The Spirit of the Second Mile) มาจากพระธรรมมัทธิว บทที่ 5 ข้อที่ 41 กล่าวไว้ว่า "ถ้าผู้ใดเกณฑ์ท่านให้เดินทางไปหนึ่งไมล์ ก็ให้เลยไปกับเขาถึงสองไมล์" มีความหมาย ดังนี้

ไมล์ที่หนึ่ง (the first mile) หน้าที่ที่หนึ่ง (the first duty) คือ การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหลักอย่างเต็มกำลัง เต็มความสามารถและเต็มเวลาด้วยความชื่นชมยินดี

ไมล์ที่สอง (the secondary) หน้าที่ที่สอง (the second mile) หน้าที่ที่สอง (the second duty) คือ การทำหน้าที่เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากหน้าที่หลักด้วยน้ำใจที่พร้อมจะช่วยเหลือทุกเวลาและสถานที่ด้วยความปิติยินดีที่ได้ทำ

จากตารางที่ 8 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน โดยกล่าวถึงคำว่า การเอื้ออาทรและคำอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น เป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพด้านบริการสุขภาพ มีระเบียบวินัย มีทักษะในการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ เน้นการเอาใจใส่ดูแลภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และจรรยาบรรณ(ปรัชญาของหลักสูตร) คุณลักษณะของความเอื้ออาทร การให้การพยาบาลบุคคลในฐานะที่เป็นองค์รวม ยึดมั่นในสัจจะ-บริการด้วยน้ำใจ เน้นการพยาบาลแบบองค์รวม มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ (วัตถุประสงค์ของหลักสูตร) ส่วนในหมวดวิชาชีพ จะมีคำกล่าวถึงกว้างๆ โดยไม่ได้ระบุถึงพฤติกรรมการเอื้ออาทรโดยชัดเจน ใช้คำว่า การพยาบาลตามกระบวนการพยาบาลแบบองค์รวมและมี 4 รายวิชาที่กล่าวถึงการใช้สัมพันธภาพเพื่อการบำบัด การติดต่อสื่อสารและการเอาใจใส่ดูแล

สภาพการจัดการเรียนการสอน

1.การเรียนการสอนภาคทฤษฎี นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จะเรียนภาคทฤษฎีมากปฏิบัติน้อย และส่วนใหญ่จะเรียนวิชาศึกษาทั่วไป วิชาที่มีส่วนเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น คือ วิชาจิตวิทยาทั่วไป วิชามนุษยสัมพันธ์และการพัฒนาบุคลิกภาพ วิชาการใช้ภาษาไทย วิชาจิตวิทยาพัฒนาการ วิชาศาสนากับสุขภาพ วิชากิจกรรมเข้าจังหวะเพื่อสุขภาพ ซึ่งวิชาเหล่านี้ผู้ที่สอนส่วนใหญ่มิใช่อาจารย์พยาบาล ฉะนั้นการบูรณาการพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในการเรียนการสอนอาจเป็นไปได้ยาก

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พยาบาลจำนวน 11 ท่าน มีความเห็นว่าในชั้นปีที่ 1 อาจแทรกไว้ในกิจกรรมนอกหลักสูตรหรือการโฮมรูม และเมื่อนักศึกษาเริ่มลงทะเบียนในหมวดวิชาชีพควรมีการสอดแทรกพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในทุกรายวิชา ซึ่งจัดสอนมากในชั้นปีที่ 2-4

โดยอาจารย์ ก.ประสบการณ์การสอน 30 ปี สอนรายวิชาสุขภาพจิต จิตวิทยาพัฒนาการ เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่องานดี ท่าทางใจดี มีเหตุผล นอกจากสอนภาคทฤษฎีแล้วยังสอนภาคปฏิบัติวิชาการพยาบาล ให้ความเห็นว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญ คือ การมีอาจารย์เป็นตัวแบบของการเอื้ออาทร "...ในห้องเรียนสอนองค์ความรู้เป็นนามธรรม จริงใจอย่างไร ยกตัวอย่างคนที่เห็นในชีวิตประจำวัน นักศึกษาไว้ใจใครมากที่สุด เพราะอะไร ในห้องเรียนได้องค์ความรู้ ครูเป็นตัวแบบ..." ในขณะที่ อาจารย์ ข ประสบการณ์การสอน 27 ปี สอนรายวิชาสุขภาพจิต 1 และ 2 วิชาการพยาบาลพื้นฐาน ท่าทางเข้มงวด มีเหตุผล ให้ความเห็นว่า วิธีการสอนเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย "... การสอนในภาคทฤษฎีไม่ควรเป็นเนื้อหาวิชาเอื้ออาทร จำนวนนักศึกษาไม่ควรเยอะ แบ่งกลุ่มย่อยทำกิจกรรม เช่น สอนทฤษฎีแล้วให้ทำกลุ่ม จับคู่โดยใช้บทบาทสมมติเป็นพยาบาลกับคนไข้ ในหัวข้อ เช่น สัมพันธภาพกับผู้ป่วย..."

ส่วนอาจารย์ ค ประสบการณ์การสอน 10 ปี สอนรายวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น ท่าทางใจดี มีเหตุผล มีความเห็นว่านอกจากวิธีการสอนแล้วการเสริมแรงและความเข้าใจในเรื่องพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในนักศึกษา "...ในภาคทฤษฎีไม่เด่นชัด ควรมีการบรรยายน้อยลงมีกิจกรรมการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น บางครั้งครูก็ไม่รู้ว่าอะไรคือพฤติกรรมการเอื้ออาทร ครูไม่ได้เสริมแรงให้ทำบ่อย บางครั้งนักศึกษามีการพูด น้ำเสียงที่นุ่มนวลกับผู้ป่วยแต่ไม่มีใครบอกว่าสิ่งที่เขาทำนั้นดี ช่วงเวลาที่พูดเรื่องการเอื้ออาทรเป็นการสอดแทรกขึ้นอยู่กับนักศึกษาว่าจะรับได้มากหรือน้อย...ขณะสอนทฤษฎีควรจะมีการสอดแทรกโดย

การยกตัวอย่างการฝึกปฏิบัติ ถ้าเป็นเราป่วยนอนอยู่จะรู้สึกอย่างไร เป็นต้น หลังจากเรียนจบภาคทฤษฎีนักศึกษาประเมินว่าการที่อาจารย์ยกตัวอย่างสถานการณ์ในหอผู้ป่วยขณะเรียนภาคทฤษฎีทำให้นักศึกษานึกออก และไม่ทำพฤติกรรมนั้นๆในการฝึกภาคปฏิบัติ ดังนั้นในการเรียนการสอนอาจมีการยกตัวอย่างเป็นกรณีศึกษาหรือสถานการณ์จำลอง ว่าถ้านักศึกษาเป็นผู้ป่วยหรือผู้ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลจะทำให้นักศึกษารับรู้ได้และพัฒนาขึ้น วิธีการสอนควรใช้บทบาทสมมติทั้งด้านบวกและด้านลบ ถ้าเราแสดงความรู้สึกด้านบวกแล้วจะเกิดอะไรขึ้น ถ้าเป็นด้านลบเกิดอะไรขึ้น ให้นักศึกษาเปรียบเทียบกัน จำนวนนักศึกษาในภาคทฤษฎีควรแบ่งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 10-15 คน มีกิจกรรมให้ทำในกลุ่มย่อย จากนั้นมีการอภิปรายร่วมกันในกลุ่มใหญ่ทำให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงพฤติกรรม แต่ทั้งหมดนี้ค่อนข้างใช้เวลา..."

ขณะที่อาจารย์ ง ประสบการณ์การสอน 3 ปี สอนรายวิชาจิตวิทยาพัฒนาการและวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ท่าทางห้าว พูดจาตรงไปตรงมา ให้ความเห็นว่าพฤติกรรมการเอื้ออาทรในห้องเรียนนั้นทำได้ยาก "...ภาคทฤษฎีเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ ได้เพียงชี้แนะแนวทางแต่ไม่สามารถส่งเสริมได้..."

ทั้งนี้จากการวิเคราะห์หลักสูตร ลักษณะวิชาในหมวดวิชาชีพพบว่า ส่วนใหญ่กล่าวถึงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยไม่ชัดเจน ฉะนั้นการสอดแทรกพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยขึ้นอยู่กับผู้สอน อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การเรียนการสอนในปัจจุบันมีการสอดแทรกเรื่องพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยขึ้นกับการให้ความสำคัญในการสอดแทรกอย่างต่อเนื่องของอาจารย์ การรับรู้รวมทั้งบุคลิกนักศึกษา

2.การเรียนการสอนภาคปฏิบัติ

การเรียนการสอนภาคปฏิบัติ เป็นส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยให้แก่นักศึกษาพยาบาลหลังจากเรียนภาคทฤษฎี นักศึกษามีความรู้ที่จะสามารถปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วยได้จากนั้นนักศึกษาจะต้องฝึกปฏิบัติงานกับผู้ป่วยจริง ซึ่งผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในการปฏิบัติงาน อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่เห็นว่าจำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษามีความเหมาะสม ในอัตราส่วนที่สภาการพยาบาลกำหนดเมื่อขึ้นฝึกภาคปฏิบัติ (1:8)

อาจารย์ จ ท่าทางใจดี อารมณ์ดี ประสบการณ์การสอน 10 ปี สอนรายวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่นและวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ให้ความเห็นว่า การขึ้นฝึกภาคปฏิบัติเป็นโอกาสที่นักศึกษาจะได้เจอผู้ป่วยจริงและครูเป็นส่วนสำคัญที่จะกระตุ้นให้นักศึกษาพัฒนาพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย "...การสอนภาคปฏิบัติ คือ การให้นักศึกษาลงมือทำเป็นกรณีศึกษา(case assignment) มีการอภิปรายพอควร นักศึกษามองตัวเองอย่างไร ขณะให้การพยาบาล เพื่อนมองอย่างไร อาจารย์รู้สึกอย่างไรบ้าง มีการยอมรับ การให้โอกาสในการแก้ไข นักศึกษาปัจจุบันมีความเอาใจใส่น้อย เช่น นักศึกษาให้การพยาบาลแล้วก็เดินออกไปโดยไม่กลับมาสอบถามผู้ป่วยว่ารู้สึกดีขึ้นไหม หรือ การแนะนำผู้ป่วยให้กดจุดคลายเครียด นักศึกษาสอนเสร็จก็จบเลย นักศึกษาน่าจะมีการติดตามการปฏิบัติของผู้ป่วยหลังจากการฝึกกดจุด บางครั้งนักศึกษาเจอผู้ป่วยที่มาจากภูมิลำเนาเดียวกันได้ใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารก็จะเห็นได้ว่าผู้ป่วยดูมีความสุข..." อาจารย์ ฉ ท่าทางเข้มงวด ประสบการณ์การสอน 27 ปี สอนรายวิชาการเสริมสร้างสุขภาพและการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่มีผลต่อพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในนักศึกษาพยาบาล การฝึกภาคปฏิบัติเป็นโอกาสที่จะฝึกแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยและญาติทั้ง 5 ด้านโดยเฉพาะการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทางโดยเฉพาะสายตาเป็นสิ่งที่สำคัญในผู้ป่วยระยะสุดท้าย "...บทบาทครูเป็นผู้สาธิตวิธีการเป็นตัวอย่างให้นักศึกษาเลียนแบบวิธีการจากอาจารย์ การเอื้ออาทรโดยการรับรู้ของนักศึกษาอาจไม่สามารถรับได้ทั้งหมด ถ่ายทอดอาจไม่ครบ ถ้าครูทุกคนเน้นในเรื่องนี้ก็จะเกิดขึ้นได้ ตัวอย่างเช่น การสอนการดูแลผู้ป่วยภาวะวิกฤต มีบางคนบอกว่าเอื้ออาทรไม่ได้เพราะกำลังอยู่ในภาวะวิกฤตพยาบาลไม่สามารถแสดงความเอื้ออาทรได้ ถามว่าจริงหรือ ไม่ต้องพูดกับใคร ไม่ต้องพูดกับญาติ จริงๆแล้วผู้ป่วยหรือครอบครัวรู้สึกแย่กันหมด การแสดงความเอื้ออาทรทำให้สื่อสิ่งที่วิกฤตที่เกิดขึ้นได้หรือในผู้ป่วยที่ไม่สามารถสื่อสารด้วยคำพูด เช่น ผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง (COPD) สื่อสารด้วยแววตาว่า *"ช่วยด้วยนะ เขากำลังจะตาย"* แต่พยาบาลไม่มีการสื่อสารทางแววตาว่า *"ฉันไม่อยากให้คุณตาย"* ถามว่า "...ครูจะสอนตรงไหนดี..." อาจารย์ ช ท่าทางใจดี พูดเร็ว สอนรายวิชาสุขภาพจิตและจิตเวช 1 และ 2 ประสบการณ์การสอน 10 ปี ให้ความเห็นว่า สภาพการเรียนการสอนควรมีบรรยากาศที่ดี การให้กำลังใจหรือเสริมแรงนักศึกษาเมื่อแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม"...ในภาคปฏิบัติครูต้องสอนต้องบอก เพราะนักศึกษาจะไม่คิดถึงประเด็นนี้ ไม่กล้าแสดงออก กลัวการถูกปฏิเสธ รู้สึกเสียหน้า ดังนั้นต้องเปิดโอกาส ชื่นชมทันทีเมื่อนักศึกษาทำดี แม้จะเป็นสิ่งเล็กน้อย..."

นอกจากนี้ อาจารย์พยาบาล ยังเห็นว่า การสอนภาคปฏิบัติโดยการยกกรณีผู้ป่วยเฉพาะรายขึ้นมาอภิปรายจะสามารถสอดแทรกพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยได้ดี และถ้าพบในสถานการณ์จริงต้องชี้ให้นักศึกษาเห็นทั้งตัวอย่างที่ดีและไม่ดีเพื่อเป็นการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย

การวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์อาจารย์พยาบาลเกี่ยวกับ สภาพการจัดการเรียนการสอน โอกาสการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยและสิ่งเร้า จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยสรุปเสนอในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ในการจำแนกประเภทข้อมูลและแจงนับ (N = 11)

หน่วยย่อย	คำหรือข้อความ	แจงนับ
1.การสอดแทรกพฤติกรรมการเอื้ออาทรในการเรียนการสอน	- สอดแทรกได้	11
2. บทบาทครู	- ครูสาธิตวิธีการพูด กิริยาท่าทางเป็นตัวอย่างให้นักศึกษา - ครูสอนให้นศ.เข้าใจตนเอง	10 1
3. วิธีการสอน	- กรณีศึกษา - บทบาทสมมติ - การสะท้อนคิด - การประชุมปรึกษา	7 2 1 1
4. จำนวนนักศึกษาต่อกลุ่ม	- 2-5คน - 6-9คน - 10-15คน	1 3 7
5.ความประพฤติของนศ.ด้านการเอื้ออาทร 5 ด้าน	- มีบางพฤติกรรม - มีเฉพาะในกลุ่ม - มีน้อยลง - ทำตามที่ครูสั่ง	8 1 1 1

จากตารางที่ 9 อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่เห็นว่า ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอน มีการสอดแทรกพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในการเรียนการสอน โดยมีครูสาธิตวิธีการปฏิบัติที่แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย วิธีการสอนส่วนใหญ่ใช้กรณีศึกษา นักศึกษาควรจัด 10-15 คน/กลุ่ม ลักษณะพฤติกรรมของนักศึกษาในการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยปัจจุบันมีบางพฤติกรรม ได้แก่ การเอาใจใส่และการให้เกียรติ

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลต่อโอกาสการเรียนรู้และสิ่งเร้าพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาในการจำแนกประเภทข้อมูลและแจงนับ (N= 11)

หน่วยย่อย	คำหรือข้อความ	แจงนับ
1.การเรียนการสอนในปัจจุบันสามารถส่งเสริมพฤติกรรมการเอื้ออาทรได้หรือไม่	- ส่งเสริมมาก - ส่งเสริมน้อย	10 1
2.เหตุผลอื่นที่ส่งเสริมพฤติกรรมการเอื้ออาทรได้น้อย	- บุคลิกของนักศึกษา - การรับรู้พฤติกรรม - พื้นฐาน,ภูมิหลัง - เวลาในการฝึกปฏิบัติน้อย - ขาดความต่อเนื่องในรายวิชาอื่น	5 2 2 1 1
3.ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเอื้ออาทร	- ควรเริ่มจากครู - บูรณาการในทุกวิชา - กำหนดให้การเอื้ออาทรเป็นรูปธรรม (การสื่อสารด้วยวาจา-ท่าทางเป็นสิ่งสำคัญในการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทร)	4 2 1
4. การให้รางวัล (Motivation)	- ให้รางวัลนศ.พยาบาลดีเด่น - ชื่นชมเมื่อมีพฤติกรรมดีเด่น -รางวัลพยาบาลหัวใจความเป็นมนุษย์ -ไม่มี	3 1 1 4

จากตารางที่ 10 อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่เห็นว่า ด้านโอกาสการเรียนรู้ ส่งเสริมได้มาก เพราะแบบอย่างของครู ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ได้แก่ บุคลิก การรับรู้ และภูมิหลังของนักศึกษา ด้านสิ่งเร้า ส่วนใหญ่ยังไม่มีการให้รางวัลแก่นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยแต่จะมีการให้รางวัลนักศึกษาพยาบาลดีเด่นซึ่งพิจารณาจากหลายองค์ประกอบ และมีสถาบันที่มอบรางวัลพยาบาลหัวใจความเป็นมนุษย์ ซึ่งประเมินจากอาจารย์และเพื่อนนักศึกษาในขณะขึ้นฝึกภาคปฏิบัติให้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 4

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลต่อข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาในการจำแนกประเภทข้อมูลและแจงนับ (N = 11)

หน่วยย่อย	คำหรือข้อความ	แจงนับ
4.1 ควรสอนในชั้นปีไหน	- เริ่มปูพื้นฐานในชั้นปี 1 (ใช้กิจกรรมนอกหลักสูตรหรือโฮมรูม)	10
	- เมื่อเข้าสู่วิชาชีพในปี 2 (ใช้การบูรณาการในรายวิชา)	1
4.2 พฤติกรรมการเอื้ออาทรที่ควรเน้นในการสอนนักศึกษาคืออะไร	- การเอาใจเขามาใส่ใจเรา	6
	- การจริงใจ	3
	- การให้เกียรติ	2
	- การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง	2
	- พฤติกรรมเอื้ออาทรทั้ง 5 ด้านพร้อมกัน	2
4.3วิธีการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย	- กรณีศึกษา	7
	- บทบาทสมมติ	3
	- การสาธิต	1
	- การประชุมปรึกษา	1
	- กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมโฮมรูม	1

จากตารางที่ 11 อาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่เสนอแนะว่า การสร้างเสริมพฤติกรรมการเอื้ออาทรในชั้นปีที่ 1 ควรเริ่มในกิจกรรมนอกหลักสูตรให้เกิดระหว่างนักศึกษาด้วยกัน ส่วนในชั้นปีที่ 2-4 ควรบูรณาการเมื่อเข้าสู่รายวิชาหมวดวิชาชีพ พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยที่ควรเน้น คือ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา และวิธีการสอนควรใช้หลากหลายวิธี ได้แก่ กรณีศึกษา บทบาทสมมติ การสาธิตและการประชุมปรึกษา

ตอนที่ 2 รูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล

รูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล

หลักการ

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยมุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนให้เข้าใจตนเองและผู้ป่วย รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การเอาใจใส่ การจริงใจ และการให้เกียรติในการดูแลผู้ป่วย

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน

1.เข้าใจตนเอง รู้ค่านิยม ความเชื่อของตนเองและผู้อื่น เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

2.เกิดความเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย

3.มีพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย

เนื้อหา

องค์ความรู้ในวิชาทางการพยาบาล การแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยโดยใช้แผนภาพเชื่อมโยงมโนทัศน์แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชา

ขั้นเตรียมการ

เขียนแผนการสอนบูรณาการพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในเนื้อหาภาคทฤษฎี 10 เรื่อง 30 ชั่วโมงและการสอนกรณีศึกษาในภาคปฏิบัติ ใช้วิธีการสอน 6 วิธี โดยผสมผสาน วิธีการกระจ่างค่านิยม วิธีสอนโดยใช้การสาธิต วิธีสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ วิธีการประชุมปรึกษาทางคลินิกและการเสนอกรณีศึกษา การอภิปรายกลุ่มย่อย

กระบวนการสอน

ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์การให้การพยาบาลผู้ป่วยด้วยพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ผู้สอนใช้คำถามในการกระจ่างค่านิยมแก่ผู้เรียน

ภาคทฤษฎี

ขั้นที่ 1 การรับรู้ (receiving) ใช้วิธีการการสอนกระจ่างค่านิยมและการสาธิต

ขั้นที่ 2 การตอบสนอง (responding)ใช้วิธีการสาธิตย้อนกลับและการแสดงบทบาทสมมติ

ขั้นที่ 3 การให้คุณค่า(valuing)และขั้นที่ 4 การจัดระบบค่านิยม (organization by value) ใช้วิธีการอภิปรายกลุ่มย่อย

ขั้นที่ 5 การให้คุณค่าที่ก่อให้เกิดบุคลิกภาพเฉพาะตน(characterization by value) ใช้วิธีการ การกระจ่างค่านิยม

ภาคปฏิบัติ

ขั้นที่ 1 การเสนอกรณีศึกษา

ขั้นที่ 2 การกระจ่างค่านิยม

ขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 การประชุมปรึกษาทางคลินิก

ขั้นที่ 5 การกระจ่างค่านิยม

จากการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย เมื่อได้รูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ที่ได้มีการบูรณาการเนื้อหาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 1 ในการปฏิบัติการพยาบาล และการบูรณาการวิธีการสอนหลากหลายวิธีเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ซึ่งได้กล่าวถึงรายละเอียดวิธีการสอนและลำดับขั้นการสอนโดยภาพรวมแล้ว ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวิธีการนำรูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยไปใช้ในการสอนนักศึกษาพยาบาล ดังต่อไปนี้

รูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น มีความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ มีแนวคิดที่ดีต่อการปฏิบัติการพยาบาล ยึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย และแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียน

1.อธิบายค่านิยม ความเชื่อของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

2.แสดงพฤติกรรมความเมตตากรุณาเห็นใจผู้ป่วยและยึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในการปฏิบัติการพยาบาล ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทางการเอาใจใส่ การจริงใจและการให้เกียรติ

เนื้อหาวิชาและวิธีการเรียนการสอน

รูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล ในการวิจัยครั้งนี้ จัดสอนในวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 1 ซึ่งเนื้อหาวิชากำหนดจากกรอบแนวคิดของ

ลักษณะวิชา และบูรณาการด้านพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในแต่ละหัวข้อการสอน โดยเขียนแผนภาพเชื่อมโยงมโนทัศน์ และกำหนดรายละเอียดเนื้อหาการสอนในแผนการสอนแต่ละเรื่อง (ภาคผนวก ง) ผู้วิจัยจัดทำแผนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ดังนี้

การสอนภาคทฤษฎี

แผนการสอนมี 10 เรื่อง สอน 15 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง มีดังต่อไปนี้

สัปดาห์ที่ 1 ทดสอบก่อนเรียน ปฐมนิเทศ เรียนเรื่อง มโนมติและหลักการพยาบาลทางสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช เน้นพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การจริงใจ การเอาใจใส่ การให้เกียรติ ใช้วิธีสอนแบบกระจ่างค่านิยม บรรยาย อภิปรายและกรณีศึกษา

สัปดาห์ที่ 2 แนวโน้มของนโยบายและแผนงานด้านสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช เน้นเรื่องการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในนโยบายด้านสุขภาพจิตด้านการบริการ ใช้วิธีสอนแบบการกระจ่างค่านิยม บรรยาย อภิปราย กรณีศึกษา

สัปดาห์ที่ 3 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทางการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช(ครั้งที่ 1) เน้นเรื่องการประยุกต์ใช้ทฤษฎีทางชีวจิตสังคมและทฤษฎีทางการพยาบาล ร่วมกับการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ใช้วิธีสอนแบบการกระจ่างค่านิยม บรรยาย สาธิต อภิปราย

สัปดาห์ที่ 4 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทางการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช(ครั้งที่ 2) เน้นเรื่องการประยุกต์ใช้ทฤษฎีทางการพยาบาลร่วมกับการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ใช้วิธีสอนแบบการกระจ่างค่านิยม บรรยาย อภิปราย กรณีศึกษา

สัปดาห์ที่ 5 มโนมติทางสังคมและวัฒนธรรมกับงานการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช เน้นเรื่องการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในการให้การพยาบาลเชิงสังคมและวัฒนธรรม ใช้วิธีสอนแบบการกระจ่างค่านิยม บรรยาย อภิปราย กรณีศึกษา

สัปดาห์ที่ 6 บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช เน้นเรื่องการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ใช้วิธีสอนแบบการกระจ่างค่านิยม บรรยาย อภิปราย กรณีศึกษา

สัปดาห์ที่ 7 กระบวนการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในการส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาทางจิตเน้นเรื่องการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย การใช้กระบวนการพยาบาล

สุขภาพจิตและจิตเวชในการส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาทางจิต ใช้วิธีสอนแบบการกระจ่างค่านิยม บรรยาย อภิปราย สาธิต กรณีศึกษา

สัปดาห์ที่ 8 บทบาทของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในการให้ความรู้สุขภาพจิตศึกษา เน้นเรื่องการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ในบทบาทของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในการให้ความรู้สุขภาพจิตศึกษา ใช้วิธีสอนแบบการกระจ่างค่านิยม บรรยาย อภิปราย กรณีศึกษาและบทบาทสมมติ

สัปดาห์ที่ 9 บทบาทของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในการสร้างสัมพันธภาพและการให้คำปรึกษา เน้นเรื่องการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ในบทบาทของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในการสร้างสัมพันธภาพและการให้คำปรึกษา ใช้วิธีสอนแบบการกระจ่างค่านิยม บรรยาย อภิปราย กรณีศึกษา

สัปดาห์ที่ 10 บทบาทของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในการส่งเสริมสุขภาพจิตในชุมชน เน้นเรื่องการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ในบทบาทของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในการส่งเสริมสุขภาพจิตในชุมชน ใช้วิธีสอนแบบการกระจ่างค่านิยม บรรยาย อภิปราย กรณีศึกษา

สัปดาห์ที่ 11 การป้องกันปัญหาทางสุขภาพจิต ในภาวะวิกฤต ได้แก่ ความวิตกกังวล ความเครียด การโกรธไม่เป็นมิตร เน้นเรื่องการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในบทบาทของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในการป้องกันปัญหาทางสุขภาพจิต ใช้วิธีสอนแบบการกระจ่างค่านิยม บรรยาย อภิปราย กรณีศึกษา

สัปดาห์ที่ 12 การป้องกันปัญหาทางสุขภาพจิตในภาวะวิกฤต ได้แก่ ภาวะพรากความรู้สึก การสูญเสียภาพลักษณ์ เน้นเรื่องการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในบทบาทของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในการป้องกันปัญหาทางสุขภาพจิต ใช้วิธีสอนแบบการกระจ่างค่านิยม บรรยาย อภิปราย กรณีศึกษา

สัปดาห์ที่ 13 การป้องกันปัญหาทางสุขภาพจิต ในภาวะวิกฤต ได้แก่ ความสิ้นหวังและซึมเศร้า 1 เน้นเรื่องการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ในบทบาทของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในการป้องกันปัญหาทางสุขภาพจิต ใช้วิธีสอนแบบการกระจ่างค่านิยม บรรยาย อภิปราย สาธิต บทบาทสมมติ

สัปดาห์ที่ 14 การป้องกันปัญหาทางสุขภาพจิต ในภาวะวิกฤต ได้แก่ ความสิ้นหวังและซึมเศร้า 2 เน้นเรื่องการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในบทบาทของพยาบาลสุขภาพจิตและ

จิตเวชในการป้องกันปัญหาทางสุขภาพจิต ใช้วิธีสอนแบบการกระจ่างค่านิยม บรรยาย อภิปราย สาธิต บทบาทสมมติ

สัปดาห์ที่ 15 การป้องกันปัญหาทางสุขภาพจิต ในภาวะวิกฤต ได้แก่ พฤติกรรมพึ่งพา พฤติกรรมถดถอย เน้นเรื่องการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในบทบาทของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในการป้องกันปัญหาทางสุขภาพจิต ใช้วิธีสอนแบบการกระจ่างค่านิยม บรรยาย อภิปราย กรณีศึกษา

การสอนภาคปฏิบัติ

นักศึกษากลุ่มทดลองต้องฝึกงานภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย 1 หน่วยกิต ใช้เวลา 70 ชั่วโมง นักศึกษาทั้งหมด 30 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม การสอนภาคปฏิบัติจะสอนระหว่างที่นักศึกษาฝึกงาน โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนและนิเทศการปฏิบัติงานของนักศึกษา เนื้อหาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช ซึ่งจะสอนบูรณาการกับพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในการสอนภาคปฏิบัตินั้น ผู้วิจัยไม่สามารถกำหนดล่วงหน้าได้ เนื่องจากขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้น วิธีการสอนที่ใช้ในการสอนภาคปฏิบัติ คือ การกระจ่างค่านิยม การประชุมปรึกษาทางคลินิก และการเสนอกรณีศึกษา ซึ่งมีกำหนดการสอนดังนี้

การกระจ่างค่านิยม สอนทุกวัน วันละ 20 นาที ช่วงเช้าก่อนที่นักศึกษาจะฝึกงาน หรือช่วงบ่ายหลังฝึกงาน และการสอนรายบุคคลสำหรับนักศึกษาที่มีปัญหาในการปฏิบัติการพยาบาล ปัญหาความเครียด ปัญหาส่วนตัว ตามความต้องการของนักศึกษาหรือที่ผู้สอนประเมินพฤติกรรมของนักศึกษา

การประชุมปรึกษาทางคลินิก สอนครั้งละ 20 นาที นักศึกษาจะได้รับการสอน 1 ครั้งในสัปดาห์แรก เรื่องที่สอนในแต่ละกลุ่ม มีดังนี้

กลุ่มที่ 1 การพยาบาลด้วยพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย กรณี ผู้ป่วยหลังผ่าตัดวันแรก

กลุ่มที่ 2 การพยาบาลด้วยพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย กรณี ผู้ป่วยมีความวิตกกังวลในการเข้ารับการผ่าตัด

กลุ่มที่ 3 การพยาบาลด้วยพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย กรณี ผู้ป่วยสูญเสียภาพลักษณ์จากการผ่าตัด

การเสนอกรณีศึกษา การเรียนการสอนวิธีนี้นักศึกษาเป็นผู้เตรียมสถานการณ์และแนวทางในการแก้ปัญหาเสนอต่อกลุ่มผู้เรียน สอน 1 ครั้ง ใช้เวลา 30 นาที เรื่องที่กำหนดให้สอน มีดังนี้

กลุ่มที่ 1 การพยาบาลด้วยพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย กรณี ผู้ป่วยรอผ่าตัดเนื่องจากภาวะความดันโลหิตสูงควบคุมไม่ได้

กลุ่มที่ 2 การพยาบาลด้วยพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย กรณี ผู้ป่วยซึมเศร้าเนื่องจากไม่มีญาติมาเยี่ยม

กลุ่มที่ 3 การพยาบาลด้วยพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย กรณี ผู้ป่วยโกรธไม่เป็นมิตรจากการถูกงดผ่าตัดเนื่องจากแพทย์ติดผ่าตัดผู้ป่วยภาวะฉุกเฉิน

แผนการสอนและนิเทศงานภาคปฏิบัติตลอดระยะการฝึกงาน 2 สัปดาห์ มีดังนี้

วันจันทร์

1.ปฐมนิเทศ เวลา 8.30 – 9.00 น. (30 นาที) เรื่อง วัตถุประสงค์ ลักษณะการฝึกงาน ประสบการณ์ที่ต้องฝึกปฏิบัติ และการประเมินผล (เฉพาะวันจันทร์ในสัปดาห์แรก) ส่วนในสัปดาห์ที่ 2 จะสอนกระจ่างค่านิยม โดยถามความรู้สึกของนักศึกษาก่อนการปฏิบัติงาน

2.ฝึกปฏิบัติการพยาบาล เวลา 9.00 – 15.00 น. นักศึกษาฝึกปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช โดยการประเมินปัญหาทางด้านจิตใจ สนทนาเพื่อการบำบัดและการสอนสุขภาพจิตศึกษา นอกจากนี้ให้การดูแลผู้ป่วยทางด้านร่างกายร่วมด้วย เช่น การทำความสะอาดร่างกาย การดูแลความสะอาดเตียงนอน เป็นต้น โดยอาจารย์พยาบาลเป็นผู้นิเทศงาน

3.ประชุมปรึกษาทั่วไป เวลา 15.00 – 15.30 น. (30 นาที) และการกระจ่างค่านิยม เวลา 15.30 – 15.50 น. (20 นาที) การประชุมปรึกษาทั่วไป ได้แก่ การประเมินผลการฝึกงานประจำวัน ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของนักศึกษาแต่ละคน ส่วนการกระจ่างค่านิยม เป็นการใช้คำถามเพื่อให้นักศึกษาได้ระบายความเครียด ความรู้สึก และการให้แรงเสริมเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการเป็นพยาบาล

4.การสนทนากับนักศึกษาเป็นรายบุคคล เวลา 16.00 – 16.30 น. (30 นาที) สนทนากับนักศึกษาเป็นรายบุคคลในนักศึกษาที่ได้รับการสังเกตพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย หรือนักศึกษาที่มีปัญหาในการปฏิบัติ การพยาบาล เพื่อประเมินความรู้สึก อารมณ์ ความคิดเห็น ค่านิยมของนักศึกษา โดยใช้วิธีการกระจ่างค่านิยม

วันอังคาร

1.การสอนกระจ่างค่านิยม เวลา 8.30 – 8.50 น. (20 นาที) โดยการถามความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการของนักศึกษาในการพยาบาลผู้ป่วย ความรู้สึกต่อเพื่อน ผู้ร่วมงานและอาจารย์

2.ฝึกปฏิบัติการพยาบาล ประชุมปรึกษาทั่วไป สนทนากับนักศึกษาเป็นรายบุคคลเช่นเดียวกับวันจันทร์

วันพุธ

1.การประชุมปรึกษาทางคลินิก เวลา 8.00 – 8.55 น. โดยอาจารย์พยาบาลนำกรณีการพยาบาลด้วยพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในภาวะต่างๆมาให้นักศึกษาร่วมอภิปรายร่วมกับการกระจ่างค่านิยม โดยการถามความรู้สึก ความคิดเห็น ของนักศึกษาต่อเหตุการณ์ (วันพุธแรกของการขึ้นฝึก)

2.ฝึกปฏิบัติการพยาบาล ประชุมปรึกษาทั่วไป สนทนากับนักศึกษาเป็นรายบุคคลเช่นเดียวกับวันจันทร์

วันพฤหัส

1.การสอนกระจ่างค่านิยม ฝึกปฏิบัติการพยาบาล เช่นเดียวกับวันอังคาร

2.การสอนกรณีศึกษา เวลา 15.30 – 16.00 น. (เวลา 30 นาที) โดยนักศึกษานำกรณีการพยาบาลด้วย พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย มานำเสนอและให้กลุ่มนักศึกษาร่วมกันอภิปรายประกอบการสอนกระจ่างค่านิยม โดยอาจารย์พยาบาลถามความรู้สึกของนักศึกษาต่อเหตุการณ์

3.การสนทนากับนักศึกษารายบุคคล เช่นเดียวกับวันจันทร์

วันศุกร์

1.การสอนกระจ่างค่านิยม ฝึกปฏิบัติการพยาบาล เช่นเดียวกับวันพฤหัส

2.ฝึกปฏิบัติการพยาบาล ประชุมปรึกษาทั่วไป สนทนากับนักศึกษาเป็นรายบุคคลเช่นเดียวกับวันจันทร์

3.การประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลตลอดสัปดาห์ เวลา 16.00 – 16.30 น

กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้งมีลักษณะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา ประเด็นที่เน้นด้านพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยและวิธีการสอน ซึ่งรายละเอียดเสนอในตัวอย่างแผนการสอน (ภาคผนวก ง) ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ซึ่งเน้นพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย เรื่อง การเอาใจเขามาใส่ใจเรา

การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การเอาใจใส่ การจริงใจ การให้เกียรติ และใช้วิธีการสอนแบบการกระจ่างค่านิยม การบรรยาย การอภิปราย กรณีศึกษา

กิจกรรมครู

1. ครูแจกเอกสารประกอบการสอนล่วงหน้า 1 สัปดาห์
2. นำเข้าสู่บทเรียน แจ้งวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช และสุ่มถามประสบการณ์ของนักศึกษาที่มีภาวะวิกฤตทางอารมณ์
3. ครูเสนอแผนภาพเชื่อมโยงมโนทัศน์ เนื้อหาบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช เพื่อให้นักศึกษาเชื่อมโยงแนวความคิดสรุปเนื้อหาทั้งหมดก่อนจะกล่าวถึงรายละเอียด
4. ครูให้นักศึกษาชมวีดิทัศน์ Youtube เรื่อง “One flew over the cuckoo’s nest" และอ่านบทกลอน กลอนพาไป-ใจอยากบอก
5. ครูแบ่งนักศึกษาออกเป็น 5 กสุ่ม โดยใช้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนด ได้แก่

    5.1 พฤติกรรมของตัวละครในวีดิทัศน์เป็นอย่างไร

    5.2 เมื่ออ่านบทกลอนจบนักศึกษารู้สึกอย่างไร

    5.3 หากท่านเป็นผู้ป่วยในเรื่องต้องการการดูแลอย่างไรจากพยาบาล

    5.4 หากท่านเป็นพยาบาลในเรื่องจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร

    5.5 ประเด็นพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การเอาใจใส่ การจริงใจ การให้เกียรติเป็นอย่างไร

6.ครูอธิบายสรุปเรื่องคุณสมบัติพยาบาลจิตเวชหลักการและทักษะงานของการพยาบาลจิตเวช บทบาทหน้าที่ของพยาบาลจิตเวช บุคลากรในทีมสุขภาพและการบำบัดรักษาทางจิต

7.ครูเตรียมสื่อการสอนและให้นักศึกษาชมวีดิทัศน์ Youtube เรื่อง “Qualities of a nurse-therapeutic communication for nurse"

8. ครูสรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย ประเด็นพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย และเนื้อหาบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

9.ครูแจกแบบประเมินความรู้สึก อารมณ์และความคิดเห็นของนักศึกษา และสุ่มถามความรู้สึกของนักศึกษาต่อบุคคลในภาพยนตร์ เนื้อเรื่อง เป็นต้น

กิจกรรมผู้เรียน

1.นักศึกษาศึกษาเนื้อหา เรื่องบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชก่อนถึงชั่วโมงเรียน

2.ชมภาพยนตร์เรื่อง "One flew over the cuckoo's nest" และอ่านบทกลอน กลอนพาไป-ใจอยากบอก และ วีดิทัศน์ Youtube เรื่อง "Qualities of a nurse -therapeutic communication for nurse"

3.ประชุมกลุ่มย่อย อภิปรายประเด็นพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย วิเคราะห์บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช พฤติกรรมของพยาบาลในเรื่อง และความต้องการของผู้ป่วย

4.นักศึกษาแสดงความรู้สึกและอารมณ์ ความคิดเห็นต่อตัวละครในเรื่องโดยการเขียนในแบบประเมินที่ครูแจก

การประเมินผล

1.ครูสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาขณะเรียน

2.นักศึกษาตอบแบบประเมินหลังจากจบบทเรียนการสอนแต่ละครั้ง

3.วัดพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยหลังการทดลองสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

4.สังเกตพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยขณะนักศึกษาฝึกงานบนหอผู้ป่วย

5.สัมภาษณ์ผู้ป่วยที่เป็นผู้ป่วยในความรับผิดชอบของนักศึกษา

6.นักศึกษาประเมินการเรียนการสอนทั้งวิชา

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล นำเสนอ เป็น 4 ส่วน ตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย จากการใช้แบบวัดพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ที่มีข้อคำถามทั้งหมด 60 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน ตั้งแต่ 0 – 4 ในแต่ละข้อ คะแนนของนักศึกษาแต่ละคนในการทำแบบวัดแต่ละครั้งจะนำคะแนนของทุกข้อมารวมกัน ซึ่งเกณฑ์ตัดสินผลระดับคะแนนเสนอในบทที่ 3 หน้า 158

ตารางที่ 12 พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังสอนภาคทฤษฎี และหลังสอนภาคปฏิบัติ

กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนการทดลอง			หลังสอนภาคทฤษฎี			หลังสอนภาคปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
กลุ่มทดลอง	184.67	16.94	มากที่สุด	199.37	13.39	มากที่สุด	191.00	17.73	มากที่สุด
กลุ่มควบคุม	182.37	20.96	มากที่สุด	183.37	29.19	มากที่สุด	179.23	27.66	มาก

จากตารางที่ 12 ค่าคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังสอนภาคทฤษฎีและหลังสอนภาคปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังสอนภาคทฤษฎีอยู่ในระดับมากที่สุด หลังสอนภาคปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 13 พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของ นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลอง จำแนกตามระดับคะแนนก่อนการทดลอง หลังทดลองสอนภาคทฤษฎี และหลังทดลองสอนภาคปฏิบัติ

ระดับคะแนน	ก่อนการทดลอง		หลังการสอนภาคทฤษฎี		หลังการสอนภาคปฏิบัติ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับมากที่สุด (3.51- 4.00)	19	63.3	27	90.0	23	76.7
ระดับมาก (2.51-3.50)	11	36.7	3	10.0	7	23.3

จากตารางที่ 13 นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.3 ได้คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยระดับมากที่สุด ร้อยละ 36.7 ได้คะแนนระดับมาก หลังการสอนภาคทฤษฎี ส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.0 ได้คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยระดับมากที่สุด ร้อยละ 10.0 ได้คะแนนระดับมาก หลังการสอนภาคปฏิบัติ ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.7 ได้คะแนนระดับมากที่สุดร้อยละ 23.3 ได้คะแนนระดับมาก

ตารางที่ 14 พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มควบคุม จำแนกตามระดับคะแนนก่อนการทดลอง หลังทดลองสอนภาคทฤษฎี และหลังทดลองสอนภาคปฏิบัติ

ระดับคะแนน	ก่อนการทดลอง		หลังการสอนภาคทฤษฎี		หลังการสอนภาคปฏิบัติ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระดับมากที่สุด (3.51- 4.00)	20	66.7	19	63.4	14	46.7
ระดับมาก (2.51-3.50)	9	30.0	10	33.3	15	50.0
ระดับปานกลาง (1.51-2.50)	1	3.3	0	0.0	1	3.3
ระดับน้อย (1.00 -1.50)	0	0.0	1	3.3	0	0.0

จากตารางที่ 14 นักศึกษาพยาบาลกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.7 ได้คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยระดับมากที่สุด ร้อยละ 30.0 ได้คะแนนระดับมาก หลังการสอนภาคทฤษฎี ส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.4 ได้คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยระดับมากที่สุด ร้อยละ 33.3 ได้คะแนนระดับมาก หลังการสอนภาคปฏิบัติ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.0 ได้คะแนนระดับมาก ร้อยละ 46.7 ได้คะแนนระดับมากที่สุด

ตารางที่ 15 ระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังทดลองสอนภาคทฤษฎี และหลังทดลองสอนภาคปฏิบัติ

ระดับค่านิยม	ก่อนการทดลอง		หลังการสอนภาคทฤษฎี		หลังการสอนภาคปฏิบัติ	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ขั้นจัดระบบคุณค่า (3.51- 4.00)	0	0	0	0	0	0
ขั้นเห็นคุณค่า (2.51-3.50)	3.08	3.24	3.33	3.05	3.19	2.99
ขั้นตอบสนอง (1.51-2.50)	0	0	0	0	0	0
ขั้นรับรู้ (1.00-1.50)	0	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 15 ระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับขั้นเห็นคุณค่า โดยคะแนนของระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองต่ำกว่ากลุ่มควบคุม แต่หลังการสอนภาคทฤษฎี และหลังการสอนภาคปฏิบัติกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ตารางที่ 16 ระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ก่อนการทดลอง หลังทดลองสอนภาคทฤษฎี และหลังทดลองสอนภาคปฏิบัติ

ระดับค่านิยม	ก่อนการทดลอง		หลังการสอนภาคทฤษฎี		หลังการสอนภาคปฏิบัติ	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ขั้นจัดระบบคุณค่า (3.51-4.00)	0	0	0	0	0	0
เห็นคุณค่า (2.51-3.50)	2.76	3.75	3.09	2.79	3.05	2.96
ขั้นตอบสนอง (1.51-2.50)	0	0	0	0	0	0
ขั้นรับรู้ (1.00-1.50)	0	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 16 ระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา อยู่ในระดับขั้นเห็นคุณค่า โดยคะแนนของระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองต่ำกว่ากลุ่มควบคุม แต่หลังการสอนภาคทฤษฎีและหลังการสอนภาคปฏิบัติกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ตารางที่ 17 ระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ก่อนการทดลอง หลังทดลองสอนภาคทฤษฎี และหลังทดลองสอนภาคปฏิบัติ

ระดับค่านิยม	ก่อนการทดลอง		หลังการสอนภาคทฤษฎี		หลังการสอนภาคปฏิบัติ	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ขั้นจัดระบบคุณค่า (3.51-4.00)	0	0	0	0	0	0
ขั้นเห็นคุณค่า (2.51-3.50)	3.09	3.09	3.29	3.06	3.16	2.95
ขั้นตอบสนอง (1.51-2.50)	0	0	0	0	0	0
ขั้นรับรู้ (1.00-1.50)	0	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 17 ระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง อยู่ในระดับขั้นเห็นคุณค่า โดยคะแนนของระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองเท่ากับกลุ่มควบคุม แต่หลังการสอนภาคทฤษฎี และหลังการสอนภาคปฏิบัติกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ตารางที่ 18 ระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้านการเอาใจใส่ ก่อนการทดลอง หลังทดลองสอนภาคทฤษฎี และหลังทดลองสอนภาคปฏิบัติ

ระดับค่านิยม	ก่อนการทดลอง		หลังการสอนภาคทฤษฎี		หลังการสอนภาคปฏิบัติ	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ขั้นจัดระบบคุณค่า (3.51-4.00)	0	0	0	0	0	0
เห็นคุณค่า (2.51-3.50)	3.15	3.09	3.24	3.03	3.16	2.98
ขั้นตอบสนอง (1.51-2.50)	0	0	0	0	0	0
ขั้นรับรู้ (1.00-1.50)	0	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 18 ระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้านการเอาใจใส่ อยู่ในระดับขั้นเห็นคุณค่า โดยคะแนนของระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษากลุ่มทดลองมีค่าคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งก่อนการทดลอง หลังการสอนภาคทฤษฎี และหลังการสอนภาคปฏิบัติ

ตารางที่ 19 ระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้านการจริงใจ ก่อนการทดลอง หลังทดลองสอนภาคทฤษฎี และหลังทดลองสอนภาคปฏิบัติ

ระดับค่านิยม	ก่อนการทดลอง		หลังการสอนภาคทฤษฎี		หลังการสอนภาคปฏิบัติ	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ขั้นจัดระบบคุณค่า (3.51-4.00)	0	0	0	0	0	0
เห็นคุณค่า (2.51-3.50)	3.15	3.06	3.38	3.07	3.15	2.85
ขั้นตอบสนอง (1.51-2.50)	0	0	0	0	0	0
ขั้นรับรู้ (1.00-1.50)	0	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 19 ระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้านการจริงใจ อยู่ในระดับขั้นเห็นคุณค่า โดยคะแนนของระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาด้านการจริงใจ กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งก่อนการทดลอง หลังการสอนภาคทฤษฎี และหลังการสอนภาคปฏิบัติ

ตารางที่ 20 ระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้านการให้เกียรติ ก่อนการทดลอง หลังทดลองสอนภาคทฤษฎี และหลังทดลองสอนภาคปฏิบัติ

ระดับค่านิยม	ก่อนการทดลอง		หลังการสอนภาคทฤษฎี		หลังการสอนภาคปฏิบัติ	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ขั้นจัดระบบคุณค่า (3.51-4.00)	0	0	3.64	0	0	0
เห็นคุณค่า (2.51-3.50)	3.24	3.22	0	3.32	3.44	3.25
ขั้นตอบสนอง (1.51-2.50)	0	0	0	0	0	0
ขั้นรับรู้ (1.00-1.50)	0	0	0	0	0	0

จากตารางที่ 20 ระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้านการให้เกียรติ อยู่ในระดับขั้นเห็นคุณค่า โดยคะแนนของระดับค่านิยมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยด้านการให้เกียรติ ของนักศึกษากลุ่มทดลองมีค่าคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งก่อนการทดลอง หลังการสอนภาคทฤษฎี และหลังการสอนภาคปฏิบัติ

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยก่อนและหลังการสอนภาคทฤษฎีระหว่างนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n = 30)

กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนการสอน		หลังการสอน		t	p - value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
กลุ่มทดลอง	184.67	16.94	199.37	13.39	5.72**	.00
กลุ่มควบคุม	182.37	20.96	183.37	29.19	.18	.857

** $p < .01$

จากตารางที่ 21 นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองภายหลังการสอนภาคทฤษฎีโดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสูงกว่าก่อนการสอนภาคทฤษฎี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักศึกษากลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยก่อนและหลังการสอนภาคทฤษฎีไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยก่อนและหลังการสอนภาคปฏิบัติระหว่างนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n = 30)

กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนการสอน		หลังการสอน		t	p - value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
กลุ่มทดลอง	199.37	13.39	191.00	17.73	2.582*	.015
กลุ่มควบคุม	183.37	29.19	179.23	27.66	1.278	.211

* $p < .05$

จากตารางที่ 22 นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองภายหลังการสอนภาคปฏิบัติโดยใช้รูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยลดลงจากก่อนการสอนภาคปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษากลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยก่อนและหลังการสอนภาคปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย 5 ด้านภายหลังการสอนภาคทฤษฎี ระหว่างนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n = 30)

พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
การเอาใจเขามาใส่ใจเรา	30.97	3.95	27.97	5.35	2.47*	0.016
การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง	65.77	4.79	61.17	9.45	2.38*	0.021
การจริงใจ	33.80	3.39	30.73	5.85	2.49*	0.016
การเอาใจใส่	32.40	2.62	30.27	5.29	1.98	0.055
การให้เกียรติ	36.43	3.15	33.23	5.44	2.79**	0.007

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตารางที่ 23 ภายหลังการสอนภาคทฤษฎี นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสูงกว่ากลุ่มควบคุม ในด้านการให้เกียรติ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง และการจริงใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ด้านการเอาใจใส่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยภายหลังการสอนภาคทฤษฎี และภายหลังการสอนภาคปฏิบัติระหว่างนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n = 30)

การสอน	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ภาคทฤษฎี	199.37	13.39	183.37	29.19	2.73**	.008
ภาคปฏิบัติ	191.00	17.73	179.23	27.66	1.96	.055

** $p < .01$

จากตารางที่ 24 ภายหลังการสอนภาคทฤษฎี นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนภายหลังการสอนภาคปฏิบัติ นักศึกษาพยาบาลทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย 5 ด้านหลังการสอนภาคปฏิบัติ ระหว่างนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n = 30)

พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
การเอาใจเขามาใส่ใจเรา	30.43	4.82	29.57	5.22	.67	.507
การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง	63.10	4.21	58.83	9.42	2.27*	.027
การจริงใจ	31.50	4.31	28.53	5.81	2.25*	.028
การเอาใจใส่	31.63	2.76	29.83	4.11	1.99	.051
การให้เกียรติ	34.33	4.04	32.47	5.11	1.57	.122

* $p < .05$

จากตารางที่ 25 ภายหลังการสอนภาคปฏิบัติ นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสูงกว่ากลุ่มควบคุม ในด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง และการจริงใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร ต่อผู้ป่วยด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา การเอาใจใส่และการให้เกียรติไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล

ส่วนที่ 2 ผู้วิจัยเสนอเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.ผลการวิเคราะห์จากการสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาขณะฝึกงานบนหอผู้ป่วย ซึ่งเป็นเชิงปริมาณโดยใช้แบบสังเกต เปรียบเทียบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในตารางที่ 26 ก่อนที่จะนำคะแนนการสังเกตพฤติกรรมมาเปรียบเทียบ ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงของการสังเกตอีกครั้ง ได้ค่าความเที่ยง 0.73 (การคำนวณค่าความเที่ยงเสนอในภาคผนวก ค) และพบว่าค่าคะแนนการสังเกตในแต่ละครั้งของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยไม่มีความแตกต่างกันมาก นำคะแนนการสังเกตทุกครั้งของนักศึกษาแต่ละคนมาเฉลี่ยเป็นคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในการปฏิบัติการพยาบาล และเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ Mann-Whitney U Test เป็นการเปรียบเทียบคะแนนเป็นรายคู่ ซึ่งจับคู่นักศึกษาตามระดับคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย

2.การสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาโดยละเอียดเฉพาะกลุ่มทดลอง จากการบันทึกของนักศึกษา การสัมภาษณ์นักศึกษาในการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยระหว่างนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากการสังเกตขณะนักศึกษาฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วย

กลุ่มตัวอย่าง	N	Mean Rank	S.D.	Mann-Whitney U	p-value
กลุ่มทดลอง	10	13.90	10.23	16.00**	.005
กลุ่มควบคุม	10	7.10	5.17		

**p < .01

จากตารางที่ 26 คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการสังเกตขณะฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วย พบว่า คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของกลุ่มทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาลจากการสังเกตปรากฏการณ์

บริบท (context)

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ที่ 38 ถ.เพชรเกษม บางหว้า ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้มหาวิทยาลัยสยามและบริษัทโรงพยาบาลธนบุรี จำกัด (มหาชน) ได้ตระหนักถึงความขาดแคลนด้านอัตรากำลังของบุคลากรทางการพยาบาล จึงได้ร่วมกันจัดการศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2538 เป็นต้นมา เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถในการให้การบริการพยาบาลที่มีคุณภาพ และนำความรู้มาพัฒนาตนเอง วิชาชีพ และสังคมอย่างต่อเนื่อง มีอาจารย์พยาบาลทั้งสิ้น 34 คน นักศึกษาพยาบาล ประมาณ 400 คน นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 80 มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สถานที่สำหรับสอนนักศึกษาภาคทฤษฎีครั้งนี้ คือ ห้องเรียนอาคารเฉลิมพระเกียรติ 19 ชั้น ห้อง 1010 เนื่องจากมีขนาดเหมาะสมกับนักศึกษาจำนวน 40 คน มีสื่อการสอนครบทุกประเภท มีบริเวณสำหรับให้นักศึกษาประชุมกลุ่มย่อย เป็นห้องปรับอากาศ นักศึกษาสามารถเดินจากหอพักเพื่อมาเรียนได้เพราะอยู่บริเวณใกล้กัน

สถานที่สอนภาคปฏิบัติ คือ แผนกศัลยกรรม อาคาร 12 ชั้น ชั้น 9 ของโรงพยาบาลตากสิน กรุงเทพมหานคร ชั้นล่างของอาคารเป็นแผนกเวชระเบียน แผนกศัลยกรรมแบ่งเป็นศัลยกรรมชายและศัลยกรรมหญิง มีเตียงสามัญ 32 เตียง แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ส่วนละ 6 เตียง โดยมีที่ทำงานพยาบาล(Nurse station) กั้นอยู่ตรงกลาง บริเวณมุมหอผู้ป่วยมีห้องจัดวางโต๊ะ เก้าอี้ สำหรับให้นักศึกษาเขียนรายงาน ประชุมกลุ่มหรือศึกษาประวัติผู้ป่วย บริเวณหน้าลิฟท์มีที่นั่งให้ญาตินั่งรอเยี่ยมผู้ป่วยแต่ละแผนกมีพยาบาลวิชาชีพ 13 คน รวมหัวหน้าผู้ป่วย พยาบาลเทคนิค 5 คน ผู้ช่วยเหลือคนไข้ 5 คน พนักงานทั่วไป 5 คน ร้อยละ 50 ของผู้ป่วยนอนพักอยู่บนเตียง เนื่องจากพักฟื้นหลังผ่าตัด ผู้ป่วยมีทั้งเฉียบพลันและเรื้อรัง นอนอยู่โรงพยาบาลตั้งแต่ 1 สัปดาห์ ถึง ประมาณ 1 เดือน นักศึกษาที่ฝึกงานวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 1 จะฝึกงานกลุ่มละ 8 คนต่ออาจารย์นิเทศ 1 คน ยกเว้น

กลุ่มที่เข้าร่วมงานวิจัย นักศึกษากลุ่มละ 10 คนต่ออาจารย์นิเทศ 2 คน เป็นเวลา 70 ชั่วโมง อาจารย์นิเทศนักศึกษามี 2 คน คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ซึ่งจะนิเทศและสอนนักศึกษาทุกวัน วันละ 7 ชั่วโมง

พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย

พฤติกรรมการเอื้ออาทรในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การปฏิบัติการพยาบาลที่ดี ถูกต้อง ตามหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ได้แก่ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การจริงใจ การเอาใจใส่ การให้เกียรติ ผู้ที่จะปฏิบัติการพยาบาลโดยยึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยดังกล่าวได้จะต้องได้รับการกล่อมเกลาจิตใจให้พัฒนาอารมณ์ ความรู้สึก ทัศนคติในทางบวก จนบุคคลนั้นรู้สึกอยากปฏิบัติด้วยตัวเอง การเรียนการสอนภาคทฤษฎีจะไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยที่นักศึกษาปฏิบัติต่อผู้ป่วยได้ แต่จะประเมินพฤติกรรมนักศึกษาจากที่นักศึกษาเขียนความรู้สึก ความคิดเห็น หรือจากการที่นักศึกษาอภิปรายในชั้นเรียนประกอบกับผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ พูดคุยกับนักศึกษานอกชั้นเรียน ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษา ส่วนการเรียนการสอนภาคปฏิบัติผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้บันทึกพฤติกรรมนักศึกษาขณะปฏิบัติการพยาบาล การสัมภาษณ์ สอบถามความรู้สึกนักศึกษาในการฝึกงาน และจากการเขียนบันทึกของนักศึกษา ซึ่งได้ข้อค้นพบหลายประการ ดังนี้

การเรียนการสอนภาคทฤษฎี ผู้วิจัยสอนนักศึกษากลุ่มทดลอง ทั้งหมด 15 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ระหว่างการสอนและหลังการสอนทุกครั้งจะให้นักศึกษาเขียนความรู้สึกและความคิดเห็น เช่น จากการสอนแบบกระจ่างค่านิยมในสัปดาห์แรก นักศึกษาบอกความรู้สึกของตนเองต่อพฤติกรรมการพยาบาลต่อผู้ป่วย คือ รู้สึกเศร้าใจ (5) รู้สึกสงสารผู้ป่วย (10) รู้สึกเห็นใจผู้ป่วย (5) รู้ถึงการให้การพยาบาลอย่าง เอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่ปฏิบัติอย่างหุ่นยนต์ ปฏิบัติด้วยความนุ่มนวล รู้จักพูดให้กำลังใจ ทำให้ผู้ป่วยคลายความกังวล รู้สึกประทับใจ (10) เวลาทำการพยาบาลนั้น เราต้องดูแลคนทั้งคนไม่ใช่การดูแลเฉพาะแผลที่เป็นต้องดูแลสภาพจิตใจด้วย(1พฤศจิกายน 2553) จากความรู้สึกของนักศึกษาในครั้งแรกที่ผู้สอน ประเมิน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีจิตใจอ่อนโยน ซึ่งความรู้สึกและอารมณ์เหล่านี้จะส่งผลถึงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย เพราะการแสดงพฤติกรรมมีผลมาจากความรู้ อารมณ์ ทัศนคติ ความรู้สึกและการตัดสินใจ

จากที่นักศึกษาเรียนเรื่องมโนมติและหลักการพยาบาลทางสุขภาพและการพยาบาลจิตเวช โดยใช้วิธีการกระจ่างค่านิยม ซึ่งผู้สอนให้นักศึกษาชมวีดิทัศน์ เรื่อง "Nursing Diary Pt.1-3" ผู้สอนมุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น ได้สังเกตการณ์การแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย จากความเห็นของนักศึกษารายหนึ่ง ท่าทางเรียบร้อย ยิ้มง่าย มนุษยสัมพันธ์ดี ให้ความคิดเห็น ดังนี้

" ..รู้สึกดีที่เห็นพยาบาลปฏิบัติงานอย่างดี แต่ก็เศร้าใจกับผู้ป่วยที่จะต้องเกิดความเสียใจ วิตกกังวลกับอาการที่ไม่ดีขึ้น รู้สึกประทับใจพยาบาลและแพทย์ เพราะเขาปฏิบัติงานด้วยความจริงใจและเข้าใจผู้ป่วย การดูแลนั้นต้องดูแลทั้งร่างกายและสภาพจิตใจของผู้ป่วยด้วย เพราะการดูแลทั้งคนจะทำให้ผู้ป่วยรู้สึกดีและคลายความกังวลได้ในการดูแลผู้ป่วยจะต้องดูแลจิตใจของเขาด้วยไม่ใช่แค่ร่างกายการแสดงออกของพยาบาลก็จะต้องจริงใจและให้เกียรติกับผู้ป่วยเสมอ..."
(1 พฤศจิกายน 2553)

จากการเรียนการสอน เรื่องดังกล่าว นักศึกษาทั้งห้องให้ความเห็นที่สอดคล้องกัน คือ รู้สึกสงสาร (13) เห็นใจ (4) กลัว (4) เศร้าใจ (1) สามารถนำไปประยุกต์ในการพยาบาล (7)

(1 พฤศจิกายน 2553)

นอกจากนี้ นักศึกษายังได้วิเคราะห์งานวิจัยจากการเรียนการสอนเรื่อง "...กระบวนการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ในการส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาทางจิต..." ซึ่งนักศึกษาได้อภิปรายในกลุ่มผู้เรียน เสนอผลการประชุมกลุ่มและเขียนสรุปผลการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเอื้ออาทร เช่น จากงานวิจัยเรื่อง "...ความต้องการและการได้รับการตอบสนองความต้องการด้านจิตสังคมตามการรับรู้ของผู้ป่วย เด็กวัยเรียนที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล..." นักศึกษาให้ความคิดเห็น ดังนี้

"...ในด้านความรู้สึกของผู้ป่วยสำคัญมาก เพราะเมื่อป่วย ผู้ป่วยก็ต้องการกำลังใจและคนดูแลด้วยความจริงใจ ให้ความรักและความปลอดภัย ไม่ว่าผู้ป่วยจะมีอายุเท่าไหร่ พยาบาลต้องสามารถที่จะทำความเข้าใจ โดยเอาใจเขามาใส่ใจเรา ผู้ป่วยเด็กต้องการสภาพแวดล้อมของเด็ก พยาบาลต้องใช้วาจาและท่าทางที่ทำให้เด็กไว้วางใจและพยาบาลควรจะสนใจในสิ่งนี้เป็นอย่างมาก อีกสิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้ คือ การให้กำลังใจกับผู้ป่วย ให้ผู้ป่วยรู้สึกดีและสามารถที่จะต่อสู้กับโรคนั้นๆ การดูแลก็ต้อง

ดูแลคนทั้งคน การดูแลไม่ใช่แค่ดูแลให้หายจากโรค แต่ต้องดูแลสภาพจิตใจด้วยเพื่อจะให้ผู้ป่วยมีสภาพจิตใจที่ดีสุขภาพก็จะดีตามไปด้วย...”

“...ทำให้เรารู้ถึงความต้องการของผู้ป่วยว่าไม่ได้ต้องการการดูแลจากพยาบาลเพื่อให้หายจากโรคเท่านั้น แต่ผู้ป่วยยังต้องการการเอาใจใส่ทั้งด้านคำพูดที่ไพเราะ สุภาพอ่อนโยน อบอุ่น ซึ่งสิ่งที่ผู้ป่วยต้องการนั้นแม้จะเป็นรายละเอียดเล็กๆน้อยๆ พยาบาลส่วนใหญ่มองข้ามสิ่งนี้แต่ให้ความสนใจหน้าที่ของตัวเองเพื่อให้ผ่านไปเท่านั้น ในความเป็นจริงแล้วพยาบาลควรดูแลผู้ป่วยและครอบครัวของผู้ป่วยด้วย ดูแลในด้านร่างกายเพื่อให้หายจากโรค รวมถึงการเอาใจใส่ทางด้านจิตใจด้วย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ เป็นกำลังใจที่ดีที่สุดที่จะผ่านพ้นสิ่งเลวร้ายไปได้ เช่น การซักถาม บอกวัตถุประสงค์กับผู้ป่วยก่อนที่จะปฏิบัติการพยาบาลและทุกครั้งปฏิบัติการทางการพยาบาลก็ควรจะทำด้วยความนุ่มนวล ควรดูแลผู้ป่วยทุกรายอย่างเท่าเทียมกันเปรียบเหมือนคนในครอบครัวของเรา...” (22 พฤศจิกายน 2553)

ความเห็นของนักศึกษา เรื่อง พฤติกรรมการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยจะกล่อมเกลาจิตใจให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยที่เหมาะสม

จากการที่นักศึกษาอ่านเรื่องสั้น เรื่อง “นางสาวธาลัสซีเมีย” เพื่อให้เข้าใจ ความรู้สึก ความต้องการ ของผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่เข้ารับเลือดเพื่อการรักษาในโรงพยาบาลและพยาบาลได้เปิดเส้นเพื่อให้เลือดแต่ขาดความรอบคอบ ทำให้ผู้ป่วยต้องถูกแทงเข็มหลายครั้ง นักศึกษารายหนึ่งได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

“...รู้สึกว่าพยาบาลปฏิบัติงานด้วยความสะเพร่า ไม่มีความรอบคอบ ไม่มีความเอาใจใส่ต่อผู้ป่วย หรือรู้สึกเห็นใจผู้ป่วย ผู้ป่วยต้องทนรับความเจ็บปวดในการกระทำหรือปฏิบัติงานของพยาบาลด้วยความประมาท พยาบาลควรแทงเข็มน้ำเกลือหรือให้การพยาบาลต่างๆอย่างตั้งใจ และควรนึกถึงความเจ็บปวดของผู้ป่วย คอยหมั่นถามถึงความเจ็บปวด ความต้องการสิ่งต่างๆ การปฏิบัติกับผู้ป่วยด้วยความนุ่มนวล เปรียบเสมือนผู้ป่วยเป็นญาติคนหนึ่ง มีการพูดคุยกับผู้ป่วยก่อนการทำการพยาบาลด้วยวาจา ท่าทางที่เป็นมิตร ควรบอกผู้ป่วยตามความเป็นจริง ไม่ควรปิดบังหรือพูดในสิ่งที่ตนไม่ได้ปฏิบัติต่อผู้ป่วย.....” (7 ธันวาคม 2553)

นอกจากนี้ยังมีนักศึกษาอีกหลายคนได้แสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย เช่น พยาบาลให้บริการที่ไม่ดี ไม่ใส่ใจผู้ป่วย (4) ควรคำนึงถึงการที่ผู้ป่วยได้รับความเจ็บปวดจากการพยาบาล (8) ควรทำด้วยความนิ่มนวล (4) มาดูแลผู้ป่วยบ่อยๆอย่างใกล้ชิด (11) พูดจาให้เกียรติและไม่ควรกล่าวโทษผู้ป่วย (20) กล่าวคำขอโทษหากทำผิดพลาดและยอมรับในการกระทำของตนพร้อมรีบหาทางแก้ไข พยาบาลควรมีการสบตาและจับมือคนไข้เพื่อสร้างความอบอุ่นใจ (8) (7 ธันวาคม 2553) การสอนเรื่องนี้ นอกจากนักศึกษาจะได้เข้าใจความรู้สึกของผู้ป่วยเมื่อได้รับการดูแลจากพยาบาลที่ไม่เหมาะสมทั้งการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การเอาใจใส่ และการให้เกียรติแล้ว นักศึกษาจะเห็นความสำคัญในการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยมาใช้ในการดูแลผู้ป่วยซึ่งมีภาวะอารมณ์ที่แตกต่างกัน

พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล นักศึกษาเรียนเรื่องการสิ้นหวังและซึมเศร้า ได้แสดงบทบาทสมมติหลังอ่านเรื่อง "บทสวดบทไหนดี" ซึ่งเป็นบทบาทของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายของโรค นักศึกษาเห็นว่าผู้ป่วยมีภาวะซึมเศร้า (15) กังวล(6) สิ้นหวัง (1) ไม่สามารถยอมรับความจริงได้ (8) จากการแสดงบทบาทสมมติ นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า

"...พยาบาลควรแสดงความเห็นอกเห็นใจ ไม่ทอดทิ้งให้ผู้ป่วยได้อยู่คนเดียวควรดูแลอย่างใกล้ชิด อยู่เป็นเพื่อนไม่เร่งรัด หรือใช้วิธีการที่ผู้ป่วยต่อต้าน ค่อยๆให้ผู้ป่วยได้ซึมซับวิธีการทำให้จิตใจสงบและยอมรับความจริง สังเกตอาการ กิริยาท่าทางของผู้ป่วยและคอยให้การช่วยเหลือ ในสิ่งที่ต้องการและให้ทุกคนในครอบครัวมีส่วนร่วม ควรรับฟังและให้ผู้ป่วยได้ระบายความรู้สึก ไม่บังคับให้ผู้ป่วยทำตามในวิธีการของพยาบาลที่คิดว่าดี ไม่ควรยัดเยียดสิ่งที่พยาบาลเห็นว่าดี การสื่อสาร ต้องสบตาและมีท่าทางที่เป็นมิตร มีการสัมผัสเพื่อให้ผู้ป่วย รู้สึกอบอุ่นและเกิดความไว้วางใจ นอกจากนี้ควรมีการเอาใจใส่ เสมอต้นเสมอปลายและแสดงออกด้วยความจริงใจเต็มใจ..."

ในส่วนของการแสดงบทบาทสมมติโดยตัวแทนกลุ่ม นักศึกษาประเมินว่า พยาบาลที่แสดงบทบาทสมมติไม่ให้ผู้ป่วยแสดงความคิดเห็น (15) ขณะปฏิบัติกิจกรรมพยาบาล พยาบาลไม่พูดคุยหรือสบตากับผู้ป่วย (10) พยาบาลควรให้กำลังใจผู้ป่วยด้วย (10) นักศึกษาจะเกิดความรู้สึกคล้อยตามเนื้อเรื่องในสถานการณ์บทบาทสมมติ (20 ธันวาคม 2553)

เกิดความรู้สึกในเรื่องพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในขณะให้การพยาบาล ขณะเดียวกันเมื่อบุคลากรพยาบาลประพฤติไม่เหมาะสม นักศึกษาจะไม่เห็นด้วย ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยที่สำคัญ

จากการสอนเรื่องกระบวนการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในการส่งเสริมสุขภาพจิตและป้องกันปัญหาทางจิต นักศึกษาได้ชมวีดิทัศน์เรื่อง พยาบาลดีเด่น : พรวรินทร์ ซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่ง ได้แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในโรคที่ไม่สามารถรักษาให้หายได้ นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นว่า "...รู้สึกประทับใจในการแสดงออกของพยาบาลและรู้สึกว่า ผู้ป่วยได้รับความอบอุ่นทำให้เขาสามารถก้าวผ่านมรสุมแห่งชีวิตที่เลวร้ายไปได้ โดยการใช้การสัมผัสในการปฏิบัติต่อผู้ป่วยด้วยความโอบอ้อมอารี ซึ่งแสดงออกทางวาจาและท่าทางด้วยความจริงใจ สามารถประยุกต์ใช้ในกระบวนการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชโดยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา การเอาใจใส่ผู้ป่วย การสร้างสัมพันธภาพที่ดี..."(23 พฤศจิกายน 2553)

นอกจากนี้นักศึกษายังได้แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ ในเรื่อง ที่จะมีส่วนเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล ดังนี้

"...ผู้ป่วยคงรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวังในชีวิต ไม่มีกำลังใจ ความต้องการของผู้ป่วย คือ การได้รับความรัก ความเอาใจใส่ จากคนรอบข้างและกำลังใจโดยเฉพาะจากคนใกล้ชิด พยาบาลได้ใช้ทุกกระบวนการของการพยาบาลและมีการเสริมสร้างความรัก ความเอาใจใส่ผู้ป่วยอย่างจริงใจ เอาใจเขามาใส่ใจเรา มีการสัมผัสผู้ป่วยเพื่อให้ผู้ป่วยมีกำลังใจสู้ต่อไป พูดคุยด้วยความเป็นห่วงและให้กำลังใจ สำหรับพฤติกรรมการเอื้ออาทรในการดูแลผู้ป่วย พยาบาลควรตระหนักถึงจิตใจของผู้ป่วยเป็นอย่างมาก จะต้องเข้าใจผู้ป่วย ทราบความต้องการของผู้ป่วย มีการสัมผัสเวลาให้การพยาบาล มีการพูดคุยให้กำลังใจด้วยน้ำเสียงที่ดีอยู่เสมอ นักศึกษารู้สึกได้ว่าบทบาทของพยาบาลที่มีความเอื้ออาทรจะมีความสำคัญต่อความรู้สึกของผู้ป่วยเป็นอย่างมาก ผู้ป่วยที่ป่วยหนักนั้นย่อมต้องการกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญเพื่อเยียวยาให้มีชีวิตต่อไป....."(23 พฤศจิกายน 2553)

ผลจากการเรียนภาคทฤษฎี 10 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ประเมินจากการที่นักศึกษาเขียนความรู้สึกความคิดเห็น ดังกล่าวข้างต้น มีความรู้สึกที่สม่ำเสมอต่อเนื่อง ซึ่งเป็นค่านิยมในวิชาชีพพยาบาล ได้แก่ ความรู้สึกสงสาร เห็นใจ ฯลฯ ความรู้สึกเหล่านี้จะปลูกฝังให้เกิด การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การจริงใจ

การเอาใจใส่ การให้เกียรติ การอยากช่วยผู้อื่นซึ่งคาดว่าจะส่งผลต่อการปฏิบัติการพยาบาลที่มีความเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย

สำหรับพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาบนหอผู้ป่วย ได้สังเกตนักศึกษาขณะให้การพยาบาลผู้ป่วย การสัมภาษณ์นักศึกษา การสัมภาษณ์ผู้ป่วย และวิเคราะห์โดยยึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 ด้าน ผู้วิจัยจะอธิบายพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาเป็นรายบุคคล จำนวน 5 ราย ในกลุ่มทดลอง ที่มีลักษณะต่างกัน ดังนี้

จากการสังเกตพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลหญิงรายหนึ่ง ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางเรียนพยาบาลเพราะที่บ้านอยากให้เรียน ตัวเองรู้สึกเฉยๆ ขณะฝึกงานภาคปฏิบัตินักศึกษาได้ดูแลผู้ป่วยรายหนึ่งเป็นทหารที่เกษียณ มาด้วยอาการซึมและแขนข้างซ้ายอ่อนแรง ซึ่งเป็นงานหนักสำหรับนักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกบนหอผู้ป่วยครั้งแรก เพราะผู้ป่วยช่วยเหลือตัวเองได้น้อย ที่สำคัญ คือ เรื่องการสื่อสารกับผู้ป่วย หลังจากที่นักศึกษาดูแลผู้ป่วยรายนี้หน้าตาผู้ป่วยสดชื่น ยิ้มแย้ม ภายหลังนักศึกษาและผู้ป่วยสื่อสารโดยผ่านการเขียน และฝึกบริหารกล้ามเนื้อแขนข้างที่อ่อนแรงตามที่นักศึกษาแนะนำ จากการสัมภาษณ์นักศึกษามีความเห็นดังนี้

"...ตอนแรกผู้ป่วยดูเศร้าบางครั้ง โวยวาย หงุดหงิด เวลาอาบน้ำบนเตียงอยากให้ภรรยาทำให้ นักศึกษาเลยบอกว่าคุณลุงไม่ต้องอาย หนูช่วยทำความสะอาดให้ หลังๆผู้ป่วยก็ให้ความร่วมมือ เรื่องการปฏิบัติการพยาบาลทำได้ดีขึ้น นักศึกษาคิดถึงผลกระทบเวลาทำอะไรให้ผู้ป่วย สังเกตว่าผู้ป่วยมีอาการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ดูว่าผู้ป่วยรู้สึกอย่างไร รู้สึกประทับใจว่าเราทำได้ การเอื้ออาทร เวลาทำการพยาบาลรู้สึกว่าเขาเป็นญาติ ตอนแรกหนูจะยิ้ม ผู้ป่วยเครียด สีหน้าเฉยเมย อารมณ์เสีย ไม่สนใจ ตอนหลังเขาจะยิ้มตอบ หนูไม่ได้ถามข้อมูลเขาโดยตรง ทำให้เขาไว้ใจแล้วเขาจะบอกข้อมูล อยากรู้อะไรอีกไหม อยากถามเรื่องไหนถามได้นะ ลุงพูดไม่ได้ หนูจะบอกและคุยกับเขาก่อน จะวัดความดันนะคะ จะสัมผัสจะแตะแขน ลุงจะหันมา หนูก็จะบอกว่า ขออนุญาตทำอันนู้นอันนี้ก่อน ลุงจะหันหน้าหนี หนูจะใช้การแตะ คุณลุงได้ยินเสียงหนูจากเหม่อลอยเขาจะกระพริบตาต่อมาเริ่มยิ้มเวลาเรียก เวลาว่างคุณลุงจะออกกำลังกายตามที่นักศึกษาแนะนำ มือข้างที่แข็งแรงบริหารข้างที่อ่อนแอ นักศึกษาถามมีหลานกี่คน ลุงก็เขียนตอบมาว่าหลานชื่ออะไรบ้างโดยใช้มือข้างที่แข็งแรงกว่ามาเขียน

หนังสือ เวลาวัดความดันลุงจะแกล้งดึงแขนหนีแสดงให้เห็นว่ามีแรง รู้สึกว่าลุงดีขึ้นจากเดิม นักศึกษามีกำลังใจรู้สึกผู้ป่วยมีพัฒนาการที่ดีขึ้น หนูอยากจะมีความรู้มากกว่านี้ที่จะตอบหรือดูแลผู้ป่วยได้ดีกว่านี้..."

นักศึกษารายนี้เริ่มเปลี่ยนความรู้สึก ความคิดเห็น ตั้งแต่เรียนภาคทฤษฎี เมื่อสอบกลางภาคคะแนนของนักศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์ หลังจากผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ โดยใช้หลักการกระจ่างค่านิยม สังเกตพบว่า นักศึกษามีความสนใจมากขึ้น ตั้งใจมากขึ้น แสดงความคิดเห็นมากขึ้น ผลการเรียนดีขึ้นจากเดิมและนักศึกษายังนำหลักทฤษฎีมาใช้ เช่น แนวคิดในการดูแลผู้ป่วยจากเรื่อง "ประดาน้ำและผีเสื้อ" นักศึกษาดูแลผู้ป่วยด้วยความรู้สึกเอาใจเขามาใส่ใจเรา การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การจริงใจ การเอาใจใส่ และการให้เกียรติ นอกจากนี้ จากการสอนโดยประชุมปรึกษาทางคลินิก ส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย เช่น การคิดถึงผลกระทบเวลาทำอะไรให้ผู้ป่วย เวลาทำการพยาบาลรู้สึกว่าเขาเป็นญาติ แจ้งผู้ป่วยว่าจะวัดความดันโลหิตพร้อมกับสัมผัสแตะแขน ขออนุญาตทำกิจกรรมการพยาบาล การสื่อสารโดยการเขียน การอธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจและร่วมมือในการบริหารตนเอง

นักศึกษาหญิงรายหนึ่ง ชอบอาชีพพยาบาลเพราะเป็นอาชีพที่มั่นคง ท่าทางสุภาพอ่อนโยน นักศึกษาดูแลผู้ป่วยรายหนึ่งหลังผ่าตัดก้อนเนื้องอกในสมอง มีแผลแยกจึงต้องกลับมารับการรักษาอีกครั้ง และมีโรคประจำตัว คือ เบาหวานและความดันโลหิตสูง ผู้วิจัยได้สังเกตนักศึกษาขณะให้การพยาบาลผู้ป่วยรายนี้ พบว่า นักศึกษาสนใจเอาใจใส่ผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมาย และขณะเดียวกันก็ดูแลผู้ป่วยเตียงข้างๆที่อยู่ในล็อคเดียวกันโดยช่วยเหลือผู้ป่วยอื่น เช่น สระผม ส่วนผู้ป่วยในความรับผิดชอบเมื่อมีอาการปวดหลัง นักศึกษาทำการนวดหลัง (Back rub)ให้จากการสัมภาษณ์ผู้ป่วยนักศึกษาเล่าว่า

"...ผู้ป่วยถอนหายใจทุกครั้งที่พูดเรื่องการเข้ารับการรักษาซ้ำ ตอนแรกที่หนูให้การพยาบาลผู้ป่วยบอกว่าปวดแผลผ่าตัดที่เย็บใหม่แล้วแผลแยก หนูจับมือผู้ป่วยและพูดถึงอาการที่ผู้ป่วยกังวล หนูนวดหลังให้ (Back rub)เพราะผู้ป่วยปนปวดหลัง แรกๆหนูถามอาการ ประวัติ ผู้ป่วยบอกปวดหัวแล้วล้มตัวนอน หนูรู้สึกว่าหนูสร้างสัมพันธภาพกับคนไข้ไม่ได้ แล้วจะหาข้อมูลคนไข้ยังไง ทำไมเป็นอย่างนี้ หนูทักทายผู้ป่วยทุกเช้าโดยการไหว้ ยิ้ม และถามว่าแผลเป็นยังไงบ้างคะ ผ่านไป 1-2 วัน ถามเหมือนเดิมแล้วจับมือ ผู้ป่วยไม่สะบัดมือหนี

วันรุ่งขึ้นหนูสระผมให้เตียงข้างๆอายุเท่ากับผู้ป่วย เนื่องจากผู้ป่วยของหนูโดนโกนผมเพราะมีแผลที่ศีรษะเลยยังไม่ได้สระผม หนูเลยบอกว่าเดี๋ยวแผลดีขึ้นจะสระผมให้...ก่อนทำอะไรขออนุญาตผู้ป่วย จะบอกก่อนเจ็บนิดนะคะ ปวดไหมคะ ขออนุญาตวัดความดัน ก่อนจะบีบบอกผู้ป่วยว่าแน่นนิดนึง เจ็บนิดนึง

บางครั้งผู้ป่วยเตียงอื่นเรียกให้ช่วย ผู้ป่วยที่หนูดูแลอยู่บอกว่าไม่ต้องไปช่วยหรอก หนูนึกในใจว่าเขาไม่ถูกกันหรือเปล่า แต่ก็ไปทำให้เพราะสงสาร พอหนูเล่าข้อมูลผู้ป่วยที่ขอความช่วยเหลือให้ฟังคร่าวๆว่าไม่มีญาติมาเยี่ยม ผู้ป่วยก็เห็นใจไม่ว่าอีก หนูคิดว่าคิดถูกที่มาเรียนพยาบาล..."

นักศึกษารู้สึกพอใจและภูมิใจที่ผู้ป่วยมีความสุข ลักษณะพฤติกรรมการเอื้ออาทรที่นักศึกษามี คือ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา จากการที่บางครั้งผู้ป่วยเตียงอื่นเรียกให้ช่วยเนื่องจากช่วยตัวเองไม่ได้ นักศึกษาก็ไปดูแลเพราะสงสาร การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง โดยการจับมือผู้ป่วยและพูดถึงอาการที่ผู้ป่วยกังวล การทักทายทุกเช้า โดยการไหว้ ยิ้ม และถามว่าแผลเป็นไงบ้างคะ การเอาใจใส่โดยสังเกตว่า ผู้ป่วยบ่นปวดศีรษะและแผล ผู้ป่วยนอนเอามือก่ายหน้าผาก การให้เกียรติ ก่อนทำอะไรขออนุญาตผู้ป่วย จะบอกผู้ป่วยว่าเจ็บนิดนึงนะคะ ขออนุญาตวัดความดัน

นักศึกษารายหนึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับอุบัติเหตุรถชนช่วงแรกผู้ป่วยมีอาการสับสน

"...วันแรกหมอไม่ให้ขยับตัว ให้งดน้ำงดอาหาร (NPO)วันแรกได้แค่เช็ดหน้า นักศึกษาบอกผู้ป่วยว่าประสบอุบัติเหตุ เช็ดหน้าเอาฝุ่นออก ผู้ป่วยบ่นหิวน้ำ หมอให้งดน้ำงดอาหารเพื่อสังเกตอาการเผื่อต้องเข้ารับการผ่าตัด นักศึกษาเลยอธิบายให้ผู้ป่วยฟัง ผู้ป่วยก็ให้ความร่วมมือ วันที่สองผู้ป่วยสีหน้าดีขึ้น ยิ้ม นักศึกษาถามผู้ป่วยว่า ลุงจำหนูได้ไหมคะ ลุงบอกจำได้ ญาติฝากช่วยดูแลผู้ป่วยด้วยแล้วญาติโทรมาตลอด เวลามีสายที่ไม่ได้รับ ลุงให้ช่วยดูว่าใครโทรมา หนูรู้สึกดีกับคุณลุง ดีใจที่เขาดีขึ้น ยิ้มได้ พูดได้ วันที่สองป้อนข้าวให้ แขนยังเจ็บ หนูบอกจะป้อนข้าวให้ ลุงบอกได้ ลุงทานจนหมด ถ้าหนูเป็นลุงคงเหงาที่ไม่มีใครมาเยี่ยมเลย

ญาติซื้อของมาฝาก หนูไม่รับบอกว่าหนูเต็มใจดูแลคุณลุง ญาติจับมือหนูบอกว่าขอบใจมากที่หนูมาดูแล หนูเป็นคนดี หนูบอกหนูเต็มใจดูแล

อีกกรณีหนึ่งผู้ป่วยเป็นคนต่างชาติเป็นแรงงานพม่าโดนแทงไม่มีญาติมาเยี่ยม เวลาบอกให้ทำความสะอาดปากฟันต้องใช้ท่าประกอบ ผู้ป่วยพูดไทยได้บ้างแต่สื่อสารไม่เข้าใจกัน นักศึกษายิ้มให้ตลอด ก่อนทำอะไรบอกผู้ป่วยตลอด เตรียมอุปกรณ์เช็ดตัว บอกผู้ป่วยเดี๋ยวเช็ดตัวให้เพื่อให้สะอาด ยกแขนหน่อยนะ ถอดเสื้อให้เจ็บแผลไหม ถ้าเจ็บบอกว่าเจ็บ หนูชอบการเป็นพยาบาล..."

นักศึกษาบางราย ให้สัมภาษณ์ว่า "*...ผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมายเป็นไส้ติ่งอักเสบหลังผ่าตัด เวลาพูดคุยกับผู้ป่วย แนะนำชื่อนักศึกษา....จะทำอะไรให้ ผู้ป่วยสูงอายุ เวลาพูดคุยจะสัมผัสมือและแขน เวลาให้การพยาบาลด้วยความเห็นใจว่าเขาจะเจ็บไหม เวลาทำแผล ใช้แววตา รอยยิ้ม การกระทำทุกอย่างที่อยากจะให้การพยาบาล ผู้ป่วยรับรู้ได้ว่า จริงใจ การสัมภาษณ์ประวัติผู้ป่วย ผู้ป่วยพูดความจริง พูดตรงกับข้อมูลในแฟ้ม เหมือนทฤษฎีกับปฏิบัติไปด้วยกัน รู้ว่าควรตอบแบบไหน ออกจากความรู้สึกจริงที่เราแสดงออกต่อผู้ป่วย ตอนแรกกลัวท้อทำไม่ได้ หลังจากเริ่มทำรู้สึกดีขึ้นเรื่อยๆ อยากทำให้ผู้ป่วยมากกว่าแค่ผู้ป่วยไส้ติ่งอักเสบ เช่น เตรียมคำแนะนำก่อนกลับบ้าน นึกว่าเหมือนคนในครอบครัวอยากให้เขาหายเร็วๆ...อีกรายผู้ป่วยมีภาวะท้อแท้สิ้นหวัง จากการถูกรถชนต้องทำกายภาพบำบัดขาข้างขวาเนื่องจากขาขยับได้บางส่วน ใช้ข้างที่แข็งแรงช่วยข้างที่อ่อนแรงมากกว่า เวลาถามผู้ป่วยก็จะร้องไห้ นักศึกษาจะคุยแนะนำให้สวดมนต์ พอผู้ป่วยรู้สึกดีขึ้นจะกอดนักศึกษา ... ครั้งล่าสุดแวะไปหาผู้ป่วยบอกว่าจะได้กลับบ้านแล้ว สวดมนต์แล้วรู้สึกดี กลับไปจะต้องสวดมนต์ สิ่งที่ได้ให้กับผู้ป่วยทำให้รู้สึกดี รู้สึกภูมิใจ สิ่งที่เราทำไปในทางที่ถูกต้อง..."*

นักศึกษารายหนึ่งบอกว่า "*.....ตอนแรกผู้ป่วยมองพยาบาลในแง่ลบ พยาบาลไม่ดูแลไม่ใส่ใจ พอนักศึกษาไปดูแลเริ่มมองในแง่บวก ตอนแรกผู้ป่วยพูดจาไม่ดี บอกนักศึกษาว่าไม่เป็นไรทำเอง วันหลังๆนักศึกษาบอกว่า ต้องการอะไรจะให้นักศึกษาช่วยอะไร รู้สึกอย่างไร นักศึกษารู้สึกไม่เข้าใจว่าผู้ป่วยเป็นอะไร แต่จากที่เรียนในห้องเรียนเข้าใจว่า แต่ละคนไม่เหมือนกันนักศึกษาจะสอบถามบ่อยๆ การที่เราคุย สอบถามว่าอาการเป็นไงบ้าง รายงานพี่เวรบ่ายทำให้หมอได้รับเรื่องที่ผู้ป่วยกังวล..."*

ผู้ป่วยอีกรายมีอาการขาชาทั้งสองข้าง ขาข้างขวาไม่มีแผลแต่ขาข้างซ้ายมีแผล ผู้ป่วยไม่เคยแช่ขา นักศึกษาให้ผู้ป่วยแช่ขาเฉพาะข้างขวา ขาข้างที่ชารู้สึกอุ่นดีขึ้น ผู้ป่วยรู้สึกว่าทำไมนักศึกษาทำให้ นักศึกษาเองก็รู้สึกดีที่ผู้ป่วยรู้สึกดี ผู้ป่วยหมดกำลังใจท้อเพราะเป็นหัวหน้าครอบครัว มีปัญหาเรื่องเศรษฐกิจ นักศึกษาแนะนำให้ผู้ป่วยรักษาตัวให้หาย ฝึกกายภาพ ใช้น้ำอุ่นแช่ นักศึกษาบอกผู้ป่วยต้องใจเย็นๆ และบอกพี่พยาบาลว่าที่ผู้ป่วยดูเศร้าๆเพราะปัญหาเศรษฐกิจ ทางหอผู้ป่วยได้มีการดำเนิน

เรื่องต่อให้ ก่อนการปฏิบัติการพยาบาล นักศึกษาจะบอกกับผู้ป่วยว่าวันนี้จะทำอะไรบ้าง แจ้งผู้ป่วยว่าจะเช็ดตัวให้ ถ้าเขาไม่ต้องการจะไม่คะยั้นคะยอแต่ถามเหตุผล ผู้ป่วยบอกว่าภรรยากับญาติจะเช็ดให้....บางครั้งจะปลอบโยนผู้ป่วยเนื่องจากผู้ป่วยบอกว่ารู้สึกเหมือนเป็นคนพิการ กระดูกหัก ทำอะไรไม่ได้ ทำไมต้องเป็นอย่างนี้ นักศึกษาจะให้กำลังใจบอกผู้ป่วยว่าจากที่เคยเห็น คนอื่นทำได้ คุณต้องทำได้ ใจเย็นๆ ตัวหนูอยากให้คุณน้าหายนะจะได้กลับบ้านได้ แต่จะต้องทำกายภาพบำบัด ค่อยๆทำให้ดีขึ้น รู้สึกเขาปฏิบัติตาม ตอนแรกหนูไม่รู้จะพูดอย่างไร ปลอบอย่างไร ปลอบไม่เป็นแต่คิดว่าถ้าเป็นเราละต้องการอะไร แต่ผู้ป่วยเป็นผู้ชาย ถ้าเป็นหนูหนูก็เสียใจ แต่เรามีลูกต้องทำหน้าที่พ่อที่ดีต้องเข้มแข็งรักษาตัวให้ดี ผูกกับคนที่สำคัญกับเขา...อีกรายเป็นผู้ป่วยของเพื่อนมาด้วยอาการล้มหมดสติ พูดรับรู้แต่ไม่สามารถขยับได้เหมือนเรื่องชุดประดาน้ำที่เรียนในห้องเรียน ถึงเวลาเช็ดตัวผู้ป่วยเป็นคนจีน เวลานักศึกษาพูดภาษาจีนสั้นๆว่า ตื่นได้แล้ว ผู้ป่วยจะกระพริบตาผงกหัวได้นิดหน่อย เวลานักศึกษาพูดใกล้ๆผู้ป่วยน้ำตาไหล ไม่ได้สติ ไม่ลืมตา แต่ลูกตาผู้ป่วยกรอกไปมา น้ำตาไหล นักศึกษาเช็ดน้ำตาให้ เวลาออกกำลังกายผู้ป่วยจะชักมือหนีนักศึกษาค่อยๆบอกก็จะทำตามผู้ป่วยเป็นอัมพาตล้มเอาศีรษะข้างซ้ายลง ข้างขวาอ่อนแรง ถ้าไม่ได้อาจารย์สอนเอื้ออาทรก็ไม่รู้จะทำอย่างไร...ความรู้สึกหนักอึ้ง..จะใช้คำพูดอย่างไร สถานการณ์ไหนทำอะไร พยายามคิดตัดสินใจตามที่อาจารย์เคยแนะนำในห้องเรียน..."

การสอนนักศึกษาให้มีพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยที่เหมาะสม ผู้วิจัยใช้วิธีการที่หลากหลายวิธี จากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา กลุ่มทดลองที่เป็นตัวแทน 5 ราย ดังกล่าวแล้ว ได้ข้อค้นพบซึ่งสรุปได้ดังนี้

1.นักศึกษานำหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรจากการสอนภาคทฤษฎีมาใช้ในการพยาบาลผู้ป่วย นำแนวคิดจากการอ่านเรื่องสั้นและการแสดงบทบาทสมมติมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล

2.จากการกระจ่างค่านิยม พบว่า นักศึกษารู้สึกภาคภูมิใจเห็นคุณค่าของตนเองและเกิดความรู้สึกเอาใจเขามาใส่ใจเรา

3.ผลจากการสอนทำให้นักศึกษาบางคนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เปลี่ยนความคิด ให้การพยาบาลด้วยความเต็มใจมากขึ้นและรู้สึกมีความสุขที่ให้การพยาบาล เกิดความชอบในวิชาชีพมากยิ่งขึ้น

4.การพัฒนาพฤติกรรมการเอื้ออาทรเกี่ยวข้องกับพื้นฐานเดิมของนักศึกษา ความชอบในวิชาชีพ บุคลิกลักษณะส่วนตัวซึ่งเปลี่ยนแปลงได้ยากและเกี่ยวข้องกับจิตใจ ความเต็มใจในการปฏิบัติของนักศึกษา

5.นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยที่เหมาะสม แต่นักศึกษาบางคนอาจไม่สมบูรณ์แบบในทุกด้าน

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์การแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล

การวิเคราะห์การแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย เป็นการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในสถานการณ์ต่างๆที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตพบในขณะนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย และใช้วิธีการจดบันทึกปรากฏการณ์ การสัมภาษณ์นักศึกษา การสัมภาษณ์ผู้ป่วย แล้วนำมาวิเคราะห์พฤติกรรมของนักศึกษา โดยการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Typology)

กลุ่มนักศึกษาที่ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ได้แก่ นักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่มีค่าคะแนนพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย 5 อันดับแรก และ 5 อันดับสุดท้ายของกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยจะสังเกตนักศึกษาคนละ 2 ครั้ง โดยในสัปดาห์แรกของการฝึกงาน 1 ครั้งและสัปดาห์ที่ 2 1 ครั้ง สังเกตทั้งวันที่นักศึกษาให้การพยาบาลผู้ป่วย

เกณฑ์การวิเคราะห์การแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย

1.พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย 5 ประการ ได้แก่

1.1 การเอาใจเขามาใส่ใจเรา

1.2 การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง

1.3 การจริงใจ

1.4 การเอาใจใส่

1.5 การให้เกียรติ

2.บริบท ได้แก่ อายุ สถานการณ์

3.การสัมภาษณ์ผู้ป่วย

ตารางที่จะเสนอต่อไปนี้ เป็นการวิเคราะห์นักศึกษาเป็นรายบุคคลในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย

ตารางที่ 27 การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษากลุ่มทดลองที่มีคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 อันดับแรก ลำดับ 1 ผู้ป่วยหญิง อ. อายุ 62 ปี รับการรักษาครั้งแรก ผู้ป่วยอัมพาตมีเนื้อตายที่ก้นกบ (CVA c Dry gangrene)

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 1 ผป.เป็นอัมพฤกษ์มีแผลกดทับบริเวณก้นกบเข้ารับการรักษามา 1 อาทิตย์กังวลเรื่องการหายของแผล	ช่วงบ่าย ผป.นอนอยู่บนเตียงหลังการเช็ดตัว สระผมมองเพดานเหม่อผป.บอกนศ.ว่า"ไม่รู้เมื่อไหร่แผลจะดีขึ้น"	1.นศ.รับฟังและอธิบายให้ผป.ทราบเกี่ยวกับแผนการรักษาพยาบาลภายหลังการรับเวรในช่วงเช้าและแจ้งให้ทราบว่าขนาดแผลของผู้ป่วยเล็กลง	1.นศ.ศึกษาพยาธิสภาพของโรคและแผนการรักษา 2.นศ.อธิบายให้ผป.ทราบถึงแผนการรักษาและขนาดของแผล	1.เวลาวัดปรอทวัดความดันหรือทำแผลทำไม่แรง 2.พูดจาดี 3.มีรอยยิ้มและพูดคุยไปด้วยขณะทำ 4.นศ.เต็มใจหยิบของให้เวลานศ.เอายาทานมาให้จะรินน้ำให้และบอกว่ายาก่อนอาหารหรือหลังอาหาร 5.นศ.รับปากแล้วเดี๋ยวก็จะมาทำให้ เวลาคุยกันก็เปิดโอกาสให้ตอบ	1.ครั้งแรกเห็นผป.รู้สึกสงสาร เวลาเห็นเขาดีขึ้น สดชื่นขึ้นก็รู้สึกดี 2.เวลาเช็ดตัว สระผมพูดคุยกับคนไข้แล้วคนไข้มีสีหน้ายิ้มแย้มกับเรา 3.เวลาจัดเตียงหรือเอาอุปกรณ์ไปล้าง ผป.ต้องการอะไรจะเข้าห้องน้ำก็ช่วยเหลือ	นศ.ใช้กระบวนการพยาบาลในการรวบรวมข้อมูลจากทีมการพยาบาลและผป. คำนึงถึงหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการเอาใจใส่ ด้านการจริงใจ ด้านการให้เกียรติ

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
				6.เวลาจะทำอะไร นศ.ก็จะกั้นม่านให้ ไม่รู้สึกโป๊ นศ.จะบอกล่วงหน้า	4.เห็นเล็บผป.ยาวดำจะตัดเล็บให้แล้วนศ.ลืมจึงกลับไปขอโทษผป.ที่ไม่ได้ทำ แต่วันรุ่งขึ้นก็ทำให้ ผป.บอกไม่เป็นไร แต่นศ.รู้สึกไม่ดีที่สัญญาแล้วไม่ได้ทำ	

ลำดับ 2 ผู้ป่วยชาย ส. อายุ 62 ปี รับการรักษาครั้งแรก ผู้ป่วยเบาหวานมีแผลติดเชื้อบริเวณหลังเท้าข้างขวา (Infected foot c DM)

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 2 ผป.เป็นเบาหวานมีแผลติดเชื้อบริเวณหลังเท้าข้างขวาเข้ารับการรักษาได้ 3 วัน กังวลเรื่องการหายของแผล	ช่วงเช้า ผป.นั่งบนเตียงหลังแพทย์มาแจ้งให้ทราบว่าถ้าแผลไม่ดีขึ้น อาจต้องเข้าห้องผ่าตัดเพื่อตัดเท้าข้างขวา	1.นศ.รับฟังปัญหาและพูดปลอบใจผป. 2.นศ.นำปัญหามาปรึกษาอาจารย์นิเทศ 3.นศ.สอบถามความรู้สึกของผป.หลังแพทย์แจ้งให้ทราบถึงแผนการรักษา	1.นศ.ศึกษาโรคทางกายและปัญหาทางจิตใจของผู้ป่วย 2.นศ.นำปัญหามาปรึกษาอาจารย์นิเทศ 3.นศ.สอบถามความรู้สึกของผป.หลังแพทย์แจ้งให้ทราบถึงแผนการรักษา	แพทย์ผู้ทำการรักษาได้อธิบายแผนการรักษาแก่ผู้ป่วย ผป.มีความกังวลหลังรับฟังแผนการรักษา 1.นศ.พูดเพราะ 2.เวลาทำแผล เช็ดตัวหน้าตายิ้มแย้ม 3.เวลาพูดมีจังหวะให้ตอบเรียกคุณลุง กั้นม่านไม่ให้โป๊ จะบอกก่อนว่าจะฉีดยาหรือจะเช็ดตัว 4.นศ.จะถามว่า "ปวดมากไหม" "พยาบาลให้ยารับประทานหรือยัง 5.นศ.ทำตามที่บอกไว้	1.นศ.สามารถปรับตัวเข้าหาผป.ได้ รู้ว่าผป.ต้องการอะไรจากสายตา ผป.แสดงท่าทางให้ทราบ 2.นศ.อธิบายให้ผป.ฟังคอยสอบถามว่ามีอะไรให้ช่วยไหม 3.สังเกตดูว่าผป.ต้องการอะไรหรือเปล่าเราสามารถช่วยอะไรได้บ้าง	นศ.ใช้กระบวนการพยาบาลในการรวบรวมข้อมูล คำนึงถึงหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการเอาใจใส่ ด้านการจริงใจ ด้านการให้เกียรติ

ลำดับ 3 ผู้ป่วยหญิง ป.อายุ 67 ปี รับการรักษาครั้งแรก ผู้ป่วยกระดูกขาข้างซ้ายหัก (Fracture Lt.. Femer)

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผน พฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 3 ผป. กระดูกขาข้างซ้ายหัก หลังการผ่าตัดวันที่ 4	ช่วงบ่าย ผป.นอนอยู่บนเตียง นศ.เตรียมอุปกรณ์ สำหรับเช็ดตัว สระผมให้ผป.ที่เตียง	1.นศ.แนะนำตัว กับผป. 2.นศ.รับฟังปัญหา ผู้ป่วยเตียงข้างๆ	1.นศ.ศึกษาโรคทาง กายและแผนการ รักษา 2.นศ.สร้าง สัมพันธภาพกับผป. และประเมินผป.ก่อน ปฏิบัติกิจกรรมการ พยาบาล 3.นศ.แสดงความ เข้าใจ ความรู้สึก ของผป. 4.นศ.สามารถ ตัดสินใจปฏิบัติได้เอง โดยไม่ต้องปรึกษา อาจารย์	ผป.หลังผ่าตัด 1.นศ.พูดเพราะมาก 2.ยิ้มแย้มดี อัธยาศัยดี 3.ถ้านศ.เขาทำอะไรอยู่ก็ บอกว่า "เดี๋ยวนะคะ เดี๋ยว มาทำให้" 4.เวลาเช็ดตัวให้ก็จะกั้นม่าน ไม่โป๊	1.ตอนแรกนศ.พูดคุย สร้างสัมพันธภาพ บอกชื่อเรา แจ้งให้ ทราบว่าเราจะดูแล เตียงนี้ ผป.ไว้ใจให้ เช็ดตัวที่เตียง (Bed bath) นศ.ตัดเล็บให้ ได้รับคำชมมีความ อ่อนน้อม มือเบา ผป.นอน รพ.ไม่เคย สระผมเป็นครั้งแรก มีนศ.มาสระผมให้ 2.ผป.เตียงข้างๆบอก ว่าได้ยาแก้ปวดแล้ว ไม่เห็น หายปวดเลย	นศ.ใช้กระบวนการ พยาบาลในการ รวบรวมข้อมูลโดยยึด หลักพฤติกรรมการ เอื้ออาทรต่อผป. ด้านการเอาใจเขามา ใส่ใจเรา ด้านการสื่อสารด้วย วาจา ด้านการเอาใจใส่ ด้านการจริงใจ ด้านการให้เกียรติ

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
					นศ.พูดให้ผ่อนคลาย ใช้เวลานิดนึงผป.รู้สึกดี เวลาปวดหรือป่วย มีคนเอาใจ พูดคุย สีหน้าท่าทางผป.กังวลเรื่องปวดปลายแขน นศ.ให้คำแนะนำ ถ้าแนะนำไม่ได้ก็หาข้อมูลเพิ่มเติม	

ลำดับ 4 ผู้ป่วยหญิง ม. อายุ 42 ปี รับการรักษาครั้งแรก ผป.ขาข้างขวาหัก (Fracture Rt. Femer) รอจำหน่ายจากหอผป.

อันดับนศ./เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 4 ผป.กระดูกขาข้างขวาหัก รอจำหน่ายกลับบ้าน กังวลเรื่องญาติติดธุระยังไม่สามารถมารับผป.กลับบ้านได้	ช่วงบ่าย ผป.ช่วยเหลือตัวเองได้ รอญาติมารับกลับบ้านเนื่องจากผป.มาจากต่างจังหวัดแล้วประสบอุบัติเหตุในกรุงเทพ	1.วันแรกที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ นศ.แนะนำตัวกับผป. 2.นศ.นำปัญหามาปรึกษาอาจารย์	1.นศ.สร้างสัมพันธภาพกับผป. 2.นศ.สังเกตพฤติกรรมของผป.และแสดงความเข้าใจความรู้สึกของผป.	ผป.รอจำหน่ายกลับบ้าน 1.นศ.พูดจาดี 2.ยิ้มแย้มดี หน้าไม่งอ 3.นศ.บอกว่าจะทำอะไรให้ก็ทำตามนั้น 4.กั้นม่านเรียบร้อยดี	1.นศ.เข้าไปแนะนำตัวนศ.ชื่อ....วันนี้จะมาดูแลผป.มองหน้ามองซื่อ ตอนแรกไม่ค่อยพูด เราแสดงความใส่ใจ เข้าไปหาสม่ำเสมอ สอบถามมีอาการอย่างไร ทำไมมารพ.พูดคุยให้ผ่อนคลาย 2.ผป.เอามือก่ายหน้าผาก มองเหม่อ 3.นศ.เข้าไปดูแล เข้าไปถามบ่อยๆ 4.เวลาเราไม่สบายต้องการการดูแลเอาใจใส่	นศ.ใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผป.โดยยึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้าน การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้าน การเอาใจใส่ ด้านการจริงใจ ด้านการให้เกียรติ

ลำดับ 5.ผู้ป่วยหญิง จ. อายุ 68 ปี ผู้ป่วยรอผ่าตัดวันที่สามเปลี่ยนข้อเข่า (OA.Rt.Knee)

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 5 ผป.รอผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าข้างขวา ตรวจพบ คลื่นหัวใจผิดปกติผป.มีอาการเหนื่อย ช่วยเหลือตัวเองได้น้อย	ช่วงบ่าย ผป.มีอาการเหนื่อย ช่วยเหลือตัวเองได้น้อย ญาติได้เข้ามาเยี่ยมและกังวลที่ผป.มีสายยางให้ออกซิเจนทางจมูก	นศ.รับฟังและอธิบายให้ญาติทราบเกี่ยวกับแผนการรักษาพยาบาลภายหลังการรับเวรในช่วงเช้า	1.นศ.ศึกษาพยาธิสภาพของโรคและแผนการรักษา 2.นศ.อธิบายให้ผป.และญาติทราบถึงแผนการรักษา 3.ปรึกษาอาจารย์นิเทศ	ผป. 1.พูดจาดีมาก 2.หน้าตายิ้มแย้ม 3.หยิบกระโถนมาให้วางเตรียมไว้เวลาไม่สะดวกไปห้องน้ำ 4.เขาจะบอกป้า เวลาจะจัดโต๊ะให้ ไม่มีการวางกระแทกของ	1.ผป.ลืมตาได้ เคลื่อนไหวเท้าได้ มีเวลาก็ไปพูดคุย คุณยายชื่ออะไร 2.เวลาคุณตามาหาหนูจะบอกว่าตื่นมาคุยหน่อย ส่วนใหญ่ผป.จะลืมตาเฉยๆ ตอนคุณตามาหาคุณยายใช้สายยางให้ออกซิเจน ทางจมูก การสื่อสารทางสายตาไม่พูดอะไรสายตาให้กำลังใจที่ผูกพันกันมามองกันนาน 3.ญาติบอกว่าฝากด้วยนะ หนูบอกว่าจะดูแลให้ดีที่สุด	นศ.ใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผป.โดยยึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการเอาใจใส่ ด้าน การให้เกียรติ ด้านการจริงใจ

จากตารางที่ 27 นักศึกษากลุ่มทดลองที่มีคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย 5 อันดับแรก พบว่า มี 1 ราย ที่แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยครบทั้ง 5 ด้าน คือ รายที่ 1 ส่วนรายที่ 2 ,3 , 4 มีการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยบางด้าน ใช้กระบวนการพยาบาลโดยคำนึงถึงบริบท และความเห็นร่วมกันของผู้ป่วยและผู้ให้การพยาบาล

รายที่ 1 ยึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ซึ่งนักศึกษารับฟังความทุกข์ใจของผู้ป่วย มี **การเอาใจเขามาใส่ใจเรา** เมื่อเห็นผู้ป่วยมีสีหน้าที่กังวล รู้สึกสงสาร เวลาวัดปรอท วัดความดัน หรือทำแผลก็ทำไม่แรง เวลาเห็นผู้ป่วยดีขึ้น สดชื่นขึ้นก็รู้สึกดี และมี**การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง**ที่เหมาะสม คือ พูดจาดี มีรอยยิ้มให้แก่ผู้ป่วยขณะปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล นักศึกษาแสดง**การเอาใจใส่**ผู้ป่วยโดยการเต็มใจหยิบของให้ผู้ป่วย หรือเวลานักศึกษาเอายามาให้รับประทานก็จะรินน้ำให้ และบอกว่ายาก่อนอาหารหรือหลังอาหาร เวลาจัดเตียงหรือเอาอุปกรณ์ไปล้างถ้าผู้ป่วยต้องการอะไร จะเข้าห้องน้ำ(ขอหม้อนอน)ก็จะช่วยเหลือ **ด้านการจริงใจ**เมื่อนักศึกษารับปากว่าจะทำอะไรให้ผู้ป่วย ก็จะทำตามนั้น ถ้าไม่สามารถปฏิบัติได้นักศึกษาก็จะขอโทษผู้ป่วย ส่วน**ด้านการให้เกียรติ** ก่อนที่นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลจะแจ้งให้ผู้ป่วยทราบล่วงหน้าและถ้าเป็นกิจกรรมการพยาบาลที่เปิดเผยตัวก็จะกั้นม่านให้ผู้ป่วย

รายที่ 2 ยึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยบางด้าน นักศึกษามี **การสื่อสารด้วยวาจา และ ท่าทาง** คือ พูดจาไพเราะ เวลาปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลมีใบหน้ายิ้มแย้ม **การเอาใจใส่ผู้ป่วย** โดยการสังเกตความต้องการและอาการปวดของผู้ป่วย **ด้านการให้เกียรติ** ใช้คำนำหน้าที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยตอบ และกั้นม่านเมื่อจะปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล **ด้านการจริงใจ** นักศึกษาจะทำตามที่บอกกับผู้ป่วยทุกครั้ง

รายที่ 3 ยึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยบางด้าน

นักศึกษารับฟังปัญหาผู้ป่วยเตียงข้าง ๆ เรื่องอาการปวดแผลโดยได้อธิบายถึงการใช้เวลาการออกฤทธิ์ของยา โดยยึด**หลักการเอาใจเขามาใส่ใจเรา** ว่าผู้ป่วยจะรู้สึกดีขึ้น เมื่อเวลาปวดหรือป่วยมีคนเอาใจ พูดคุย **ใช้หลักการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** ในการสร้างสัมพันธภาพด้วยใบหน้ายิ้มแย้มและใช้วาจาไพเราะ แสดง**การเอาใจใส่**ผู้ป่วย เนื่องจากผู้ป่วยหลังผ่าตัดไม่สามารถลุกเดินไปห้องน้ำได้ นักศึกษาจึงได้สระผมให้ผู้ป่วยภายหลังการเช็ดตัว โดยในขณะเช็ดตัว นักศึกษาแสดง**การให้เกียรติ**ผู้ป่วยโดยการกั้นม่าน และแสดง**การจริงใจ**ต่อผู้ป่วยโดยหากปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลอื่นๆก็จะแจ้งให้ผู้ป่วยทราบและมาทำให้ตามนั้น

รายที่ 4 ยึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยบางด้าน ซึ่งนักศึกษาได้สร้างสัมพันธภาพและรับฟังความกังวลเรื่องญาติติดธุระยังไม่สามารถมารับผู้ป่วยกลับบ้านได้ โดยได้มีการแสดงถึง **การเอาใจเขา มาใส่ใจเรา** เข้าใจถึงความรู้สึกของผู้ป่วยเวลาไม่สบายก็ต้องการการดูแลเอาใจใส่**ด้านการสื่อสารด้วยวาจา และท่าทาง** นักศึกษาจะพูดจาดี ยิ้มแย้ม **ด้านการเอาใจใส่** นักศึกษาเข้าไปสอบถามเพื่อประเมินความต้องการของผู้ป่วย และมีการกั้นม่านเมื่อทำกิจกรรมที่อาจทำให้ผู้ป่วยรู้สึกอายและเมื่อบอกว่าจะทำอะไรให้ผู้ป่วยก็จะทำตามนั้น ซึ่งแสดงถึง **การจริงใจและการให้เกียรติ**

รายที่ 5 ยึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยบางด้าน นักศึกษามี**การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** คือ พูดจาดี หน้าตายิ้มแย้ม **การเอาใจใส่ผู้ป่วย** เนื่องจากผู้ป่วยลุกจากเตียงไม่ได้ นักศึกษาจะเตรียมหม้อนอนไว้ให้ผู้ป่วยที่เตียง โดยเมื่อจะจัดโต๊ะข้างเตียงก็จะขออนุญาตผู้ป่วยและไม่มีการวางกระแทกของ ซึ่งเป็น**การให้เกียรติ**ผู้ป่วยรวมทั้งเมื่อญาติฝากผู้ป่วยกับนักศึกษา นักศึกษาก็ตอบว่าจะดูแลให้ดีที่สุด ซึ่งแสดงถึง**ความจริงใจ**ที่นักศึกษามีต่อผู้ป่วยและญาติ

ตารางที่ 28 การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษากลุ่มทดลองที่มีคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 อันดับสุดท้ายของกลุ่ม

ลำดับที่ 6 ผู้ป่วยหญิง ย. อายุ 86 ปีเข้ารับการรักษาครั้งแรก ผู้ป่วยไส้ติ่งแตก (Rupture Appendicitis) หลังผ่าตัดวันที่ 4 ยังมีสายระบายสารคัดหลั่ง (penrose drain)

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 6 ผป.ไส้ติ่งแตก หลังผ่าตัดวันที่ 4 ช่วยเหลือตัวเองได้ดี รอเอาสายระบายสารคัดหลั่งออก(รอ off penrose drain)	ช่วงเช้า ผป.นั่งอยู่ที่เตียงนศ.เตรียมอุปกรณ์ทำแผล ไปที่เตียง ผป.บอก นศ.ว่า "ไม่รู้เมื่อไหร่หมอจะให้กลับบ้าน"	นศ.รับฟังและอธิบายให้ผป.ทราบเกี่ยวกับแผนการพยาบาลที่ได้รับเวรในช่วงเช้า และการเริ่มดึงสายระบายออกจากแผลผ่าตัด (short drain) วันที่ 1	1.นศ.ศึกษาพยาธิสภาพโรคและแผนการรักษา 2.นศ.อธิบายให้ผป.ทราบถึงแผนการรักษาและการเริ่มดึงสายระบายออกจากแผลผ่าตัด (short drain) 3.ปรึกษาอาจารย์เกี่ยวกับการให้คำแนะนำผู้ป่วย	1.นศ.วัดความดันเช็ดตัวดี ไม่เจ็บ ไม่ทำแรง 2.พูดจาดี บอกว่ายาก่อนหรือหลังอาหาร 3.นศ.ค่อยๆทำแผลยิ้มให้ 4.หลังผ่าตัด กินไม่ได้นศ.ก็มาป้อนข้าวให้เพราะหมอไม่ให้เคลื่อนไหวให้นอนบนเตียง	1.นศ.เข้าไปพูดคุยให้กำลังใจผป.ว่ามีปัญหาอะไร 2.เวลาให้การพยาบาลสบตากับผป. ทุกครั้งเวลาจะยกตัวผป.ก็จะบอกว่าเจ็บนิดนึง 3.ผป.กังวลกับการเจ็บแผลมีอาการหน้านิ่ว คิ้วขมวดตลอดเวลา เวลานศ.ถามไม่อยากคุยด้วย วันต่อมาก็ดูสดชื่น	นศ.ใช้กระบวนการพยาบาลในการรวบรวมข้อมูลจากทีมการพยาบาลและผป. คำนึงถึงหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้าน การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้าน การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้าน การเอาใจใส่ด้านการให้เกียรติ

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
				5.นศ.จะกั้นม่านเวลาเช็ดตัว บอกก่อนว่าจะทำอะไรให้ ขออนุญาตจัดเก็บโต๊ะข้างเตียง	4.นศ.แนะนำตนเองทุกครั้ง ถามชื่อผป.ก่อนปฏิบัติการพยาบาล ขออนุญาตทำแผล 5.ผป.มีสายระบายสารคัดหลั่งจากแผลผ่าตัด(penrose drain)นศ.เดินมาดูแลสอบถามว่าผป.ต้องการอะไร มาพูดคุยด้วย	

ลำดับที่ 7 ผู้ป่วยชาย ส. อายุ 60 ปี รับการรักษาครั้งแรก ผู้ป่วยอัณฑะบวมน้ำหลังผ่าตัดวันที่ 2 ผู้ป่วยมีอาการปวดแผลตำแหน่งแผลผ่าตัดมีเลือดซึม

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 7 ผป.อัณฑะบวมน้ำหลังผ่าตัดวันที่ 2 ช่วยเหลือตัวเองได้ ผป.มีความกังวลเนื่องจากแผลผ่าตัดมีเลือดซึม	ช่วงเช้า ผป.นอนอยู่บนเตียง นศ.เตรียมอุปกรณ์ทำแผลไปที่เตียงผป.บอกกับนศ.ว่า "ไม่รู้ทำไมเลือดซึมเยอะ กลัวลูกสาวเป็นห่วง"	1.นศ.รับฟังและอธิบายให้ผป.ทราบเกี่ยวกับแผนการรักษาพยาบาลที่ได้รับเวรในช่วงเช้า 2.นศ.ทำแผลให้ผป.	1.นศ.ศึกษาพยาธิสภาพโรคและแผนการรักษา 2.นศ.ปรึกษาพยาบาลหัวหน้าทีมเกี่ยวกับแผนการรักษาและอธิบายให้ผู้ป่วยทราบ 3.ปรึกษาอาจารย์นิเทศ	1.นศ.อัธยาศัยดี พูดดี เป็นกันเองไม่กระโชกโฮกฮาก 2.มีสบตา 3.เวลาจับชีพจร จับนิ่มนวล ไม่เจ็บ 4.นศ.นิสัยดี อัธยาศัยดี ยิ้มให้ตลอด ทำให้มีความสุขในใจ 5.เช็ดตัวให้ ทำดีเหมือนลูกหลาน ไม่ทำลวกๆ	1.เวลาเดินผ่านผป.แต่ละคนรู้สึกสงสารผป. ไม่ได้ทำอะไรต้องนอนทั้งวันทั้งคืนจนกว่าจะได้กลับบ้าน 2.แนะนำตัวเอง ว่าเป็นนศ.ปี 2 ผป.ใจดีบอกได้เลยเต็มที่ ถ้าเป็นผป.คงรู้สึกอายแต่ลุงบอกคุยได้เลยเป็นเรื่องธรรมชาติ เวลาพูดจะมองตา พยักหน้า สัมผัสเบาๆบอกสู้ๆ	นศ.ใช้กระบวนการพยาบาลในการรวบรวมข้อมูลจากทีมการพยาบาลและผป. คำนึงถึงหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้าน การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้าน การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการเอาใจใส่ ด้านการให้เกียรติ

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
				6.บางครั้งลุงนอนก่ายหน้าผาก นศ.จะถามว่ามีปัญหาอะไรหรือเปล่า ลุงเลยบอกว่าไม่มี	3.ขออนุญาตทำกิจกรรม เช่น วัดความดัน 4.เข้าไปคุยด้วยบ่อยๆ ดูแลกินข้าวช่วยหยิบน้ำให้เวลาผป.หยิบไม่ถนัด รู้สึกเหมือนเป็นญาติคนนึง 5.บางครั้งผป.เหม่อเวลาคุยเรื่องบ้านบอกว่าไม่คิดถึงบ้านแต่มองเหม่อ	

ลำดับที่ 8 ผู้ป่วยชาย ส. อายุ 65 ปี เข้ารับการรักษาครั้งที่ 2 ผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ หลังผ่าตัดวันที่ 5 ต่อสายเพื่อระบายปัสสาวะจากไต(PCN:Percutaneous nephrostomy)

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 8 ผป.หลังผ่าตัดวันที่ 5 ต่อสายระบายน้ำปัสสาวะจากไต (PCN)ผป.ช่วยเหลือตัวเองได้น้อย มีลำไส้เปิดบริเวณหน้าท้องด้านซ้ายและขวา(Rt & Lt. Colostomy) และสายระบายน้ำปัสสาวะจากไตบริเวณบั้นเอวซ้ายและขวา (Rt & Lt PCN)	ช่วงบ่าย ผป.นอนอยู่บนเตียง นศ.เตรียมอุปกรณ์เช็ดตัวไปที่เตียงเมื่อไปถึงผป.บอกนศ.ว่า "อยากกลับบ้านแต่ไม่มีคนดูแล"	1.นศ.รับฟังและอธิบายให้ผป.ทราบเกี่ยวกับแผนการรักษาพยาบาลที่ได้รับเวรในช่วงเช้า 2.นศ.ทำแผลและเช็ดตัวให้ผป.	1.นศ.ศึกษาพยาธิสภาพโรคและแผนการรักษา 2.นศ.ปรึกษาพยาบาลหัวหน้าทีมเกี่ยวกับแผนการรักษาและแผนการจำหน่ายผป.โดยอธิบายให้ผป.ทราบ 3.ปรึกษาอาจารย์นิเทศ	1.น้ำเสียงนอบน้อม พูดจาดี พูดจาให้ผป.สบายใจ ใช้ได้ 2.ทำการพยาบาลด้วยความอบอุ่น เรียบร้อย เวลาวัดปรอทก็ส่งยิ้มให้ ให้บริการนุ่มนวล เรียบร้อย 3.นศ.จะไปหยิบอะไรให้ เช่น ผ้าปูที่นอนเปื้อน นศ.ให้ผป.ลงจากเตียงและเอาชุดผ้าปูมาเปลี่ยนให้	1.ผป.มีลำไส้เปิดบริเวณหน้าท้อง(colostomy)ถ้าเป็นหนูคงอายเรื่องกลิ่น 2.เวลาทำความสะอาดอวัยวะให้(flushing)ลุงจะพูดว่าไม่ต้องทำอะไรมากหรอกไม่ได้ใช้งานแล้ว(ขับปัสสาวะ)เราบอกเต็มใจทำความสะอาดให้ ถ้าชวนพูดคุยลุงจะตอบ 3.เวลาลุงบ่นอยากกลับบ้านแต่ไม่มีคนดูแล ขัดสนค่าใช้จ่าย หนูจะสัมผัสหลังมือลุงให้กำลังใจ	นศ.ใช้กระบวนการพยาบาลในการรวบรวมข้อมูลและให้การพยาบาลผป. คำนึงถึงหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้าน การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการเอาใจใส่

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผน พฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์นักศึกษา	ความหมาย
				4.นศ.พูดจาเปิดเผย ไม่อ้อมค้อม 5.นศ.ขออนุญาตทำความสะอาดโต๊ะข้างเตียง 6.จะแจ้งให้ผป. ทราบก่อนว่าจะวัดไข้ เหน็บปรอท หรือจัดโต๊ะข้างเตียง 7.วันแรกแนะนำตัวว่าเป็นนศ.ม.สยาม หนูทำแผลช้า ขอบคุณลุงที่เป็นอาจารย์ให้	4.เวลาพูดถึงครอบครัวลุงจะน้ำตาซึม 5.เวลายกตัวเพื่อพลิกตะแคงลุงจะเจ็บตรงตำแหน่งสาย PCNนศ.จะยังไม่ยก ให้ลุงหายเจ็บแล้วยกหรือพลิกตะแคงตัวใหม่	ด้าน การให้เกียรติ ด้านการจริงใจ

ลำดับที่ 9 ผู้ป่วยหญิง ส. อายุ 58 ปี เข้ารับการรักษาครั้งที่ 3 ผู้ป่วยหลังผ่าตัดวันที่ 4 มีแผลผ่าตัดบริเวณข้อศอกด้านซ้าย (Abscess Lt.Elbow)

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 9 ผป.หลังผ่าตัดวันที่ 4 มีแผลผ่าตัดบริเวณข้อศอกด้านซ้าย ช่วยเหลือตัวเองได้	ช่วงเช้า ผป.นั่งอยู่บนเตียงนศ.เตรียมอุปกรณ์ทำแผลไปที่เตียงผป.บอกว่า "กลัวผ่าตัดแล้วไม่เป็นเหมือนเดิม"	1.นศ.รับฟังและอธิบายให้ผป.ทราบเกี่ยวกับแผนการรักษาพยาบาลที่รับจากหัวหน้าทีมในเวรเช้า 2.นศ.ทำแผลให้ผป.	1.นศ.ศึกษาพยาธิสภาพโรคและแผนการรักษา 2.ปรึกษาอาจารย์ผู้นิเทศ	1.นศ.พูดจาดี พูดเพราะ พูดจาเรียบร้อย บอกว่าขอวัดปรอทความดันให้นะคะ 2.เวลาพันรอบแขนมือเบาส่งยิ้มให้ 3.เวลาทานอาหารนศ.ถามว่าทานเองได้ไหมนศ.จะช่วยป้อนป้าบอกทานได้ เวลามีอะไรไม่ต้องบอกนศ.จะมาดูแลเอง 4.เวลาเขาไปหาอะไรมาทำให้ เช่น เช็ดตัว บอกว่ารอประเดี๋ยวนะเดี๋ยวกลับมาทำให้	1.หลังผ่าตัดใหม่ๆจะมีความเจ็บปวด พยาบาลไม่ได้บอกว่าจะเจ็บนิดนึง พี่พยาบาลลงน้ำหนักที่แผล มองว่าถ้านศ.ทำจะเบากว่านี้ ถ้าหนูเป็นผู้ป่วยอยากเปลี่ยนคนทำแผล 2.ถามเรื่องความวิตกกังวลผป.บอกไม่มี แต่ที่เห็น คือ นอนเอามือก่ายหน้าผากอยู่คนเดียว ไม่คุยกับเตียงข้างๆ 3.ผป.กังวลกลัวผ่าตัดแล้วไม่เป็นเหมือนเดิม	นศ.ใช้กระบวนการพยาบาลในการรวบรวมข้อมูลและให้การพยาบาลผป. คำนึงถึงหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการเอาใจใส่ ด้านการจริงใจ ด้านการให้เกียรติ

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
				5.นศ.มีสอบถามบ้างใจเย็น รอคำตอบ เวลาทำอะไรให้ก็จะกั้นม่าน เขาจะมาขอขอตรวจร่างกาย มาเรียก แจ้งให้ทราบว่าขอตรวจร่างกายหน่อย ขอถามหน่อย	นศ.เลยบอกว่าถ้าผ่าตัดแล้วเราได้รับการรักษาที่ดีที่สุด 4.ขออนุญาตทุกครั้งก่อนทำและบอกขั้นตอน เช่น ขอถอดเสื้อหรือกางเกงนะคะไม่บิ้งตึงกับการปฏิบัติงาน จะถามอาการขณะให้การพยาบาลว่าเจ็บไหม	

ลำดับที่ 10 ผู้ป่วยชาย ส. อายุ 72 ปี เข้ารับการรักษาครั้งที่ 2 ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาเพื่อเอาสายระบายปัสสาวะจากไตข้างซ้ายออก (off PCN:Percutaneous neprostomy)

อันดับนศ./เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 10 ผป.เข้ารับการรักษาเพื่อเอาสายระบายปัสสาวะจากไตข้างซ้ายออก ผป.ช่วยเหลือตัวเองได้	ช่วงบ่าย ผป.ช่วยเหลือตัวเองได้ มีสาย PCN อยู่บริเวณบั้นเอว ข้างซ้าย มีน้ำปัสสาวะซึม	1.นศ.รับฟังและอธิบายให้ผป.ทราบเกี่ยวกับแผนการรักษาพยาบาลที่ได้รับเวรในช่วงเช้า 2.นศ.ทำแผลบริเวณสายระบายปัสสาวะจากไตข้างซ้ายให้ผป.	นศ.ศึกษาพยาธิสภาพโรคและแผนการรักษา	1.นศ. เข็ดตัวเบาๆ จะรีบทำให้ เวลาเข็ดก็ถามว่าคุณลุงเจ็บไหม 2.พูดเพราะ 3.มองหน้า ถามว่าเป็นไง เจ็บไหม ถามบ่อย ติดตามบ่อย หยิบน้ำมาให้ นศ.ทำงานดีแป๊บเดียวก็มาดูแล ไม่รำคาญ 4.นศ.บอกว่าจะเอายาเอาอะไรมาให้ ก็ทำตามนั้น 5.นศ.จะมาลาก่อนกลับบ้าน	1.นศ.จะมองสีหน้าผป. เวลาที่คุย จะถามว่า วันนี้เป็นไงบ้าง จะแตะหลังมือ 2.นศ.จะทักทาย เช้าเย็น ก่อนกลับก็จะถามผป. ทานข้าวได้ไหม เป็นไงบ้าง	นศ.ใช้กระบวนการพยาบาลในการรวบรวมข้อมูลและให้การพยาบาลผป. คำนึงถึงหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง

จากตารางที่ 28 นักศึกษากลุ่มทดลองที่มีคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย 5 อันดับสุดท้าย พบว่า มี 3 ราย ที่แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยครบ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ รายที่ 8, 9, 10 มีการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ใช้กระบวนการพยาบาลโดยคำนึงถึงบริบทและความเห็นร่วมกันของผู้ป่วยและผู้ให้การพยาบาล ส่วนรายที่ 6, 7 แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย 4 ด้าน ด้านความจริงใจยังไม่ชัดเจน

รายที่ 6 ยึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยบางด้าน นักศึกษามี**การเอาใจเขามาใส่ใจเรา** แสดงออกโดยการวัดความดัน เช็ดตัวดี ไม่เจ็บ ไม่ทำแรง ค่อยๆทำแผลให้ผู้ป่วย **ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** แสดงออกโดยการที่นักศึกษาเข้าไปพูดคุยให้กำลังใจผู้ป่วยพูดจาดี ยิ้มให้และเวลาให้การพยาบาล สบตากับผู้ป่วยทุกครั้ง เวลาจะยกตัวผู้ป่วยก็จะบอกว่า เจ็บนิดนึง **ด้านการเอาใจใส่** หลังผ่าตัดผู้ป่วยรับประทานอาหารไม่สะดวก นักศึกษาก็มาป้อนข้าวให้เพราะหมอไม่ให้เคลื่อนไหวให้นอนบนเตียง นอกจากนี้ผู้ป่วยมีสายระบายสารคัดหลั่ง (penrose drain) นักศึกษาจะเดินมาดูแลผู้ป่วยและคอยสอบถามว่าผู้ป่วยต้องการอะไร **ด้านการให้เกียรติ** นักศึกษาจะแนะนำตนเองทุกครั้ง ขออนุญาตผู้ป่วยทำแผล นักศึกษาจะกั้นม่านเวลาเช็ดตัว บอกก่อนว่าจะทำอะไรให้ ขออนุญาตผู้ป่วยทำแผล ขออนุญาตจัดเก็บโต๊ะข้างเตียง

รายที่ 7 ยึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยบางด้าน นักศึกษามี**การเอาใจเขามาใส่ใจเรา**บอกว่า เวลาเดินผ่านผู้ป่วยแต่ละคนรู้สึกสงสารผู้ป่วยไม่ได้ทำอะไรต้องนอนทั้งวันทั้งคืนจนกว่าจะได้กลับบ้าน เข้าไปสนทนาบ่อยๆดูแลให้กินข้าว ช่วยหยิบน้ำให้เวลาผป.หยิบไม่ถนัด รู้สึกเหมือนผู้ป่วยเป็นญาติคนนึง ผู้ป่วยบอกว่า จับสัมผัส นิ่มนวลไม่เจ็บ เช็ดตัวให้ทำดี เหมือนลูกหลาน ไม่ทำลวกๆ **การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** นักศึกษาอัธยาศัยดี พูดดี เป็นกันเองไม่กระโชกโฮกฮาก สบตาเวลาจับชีพจร ยิ้มให้ตลอดทำให้ผู้ป่วยมีความสุขในใจ **การเอาใจใส่** บางครั้งผู้ป่วยเหม่อเวลาคุยเรื่องบ้าน บอกว่าไม่คิดถึงบ้านแต่มองเหม่อหรือผู้ป่วยนอนก่ายหน้าผาก นักศึกษาจะถามว่ามีปัญหาอะไรหรือเปล่า **การให้เกียรติ** นักศึกษาจะอนุญาตทุกครั้งเมื่อจะทำกิจกรรมการพยาบาล

รายที่ 8 ยึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย นักศึกษามี**การเอาใจเขามาใส่ใจเรา** ผู้ป่วยมีลำไส้เปิดบริเวณหน้าท้อง ถ้าเป็นนักศึกษาคงอายเรื่องกลิ่น เวลายกตัวเพื่อพลิกตะแคง ผู้ป่วยจะเจ็บตรงตำแหน่งสายระบายสารคัดหลั่ง(PCN) นักศึกษาจะยังไม่ยกรอให้ผู้ป่วยหายเจ็บแล้วยกใหม่หรือพลิกตะแคงตัว **การสื่อสารด้วยวาจา และท่าทาง** วันแรกแนะนำตัวว่าเป็นนักศึกษา น้ำเสียงนอบน้อม พูดจาดี พูดจากับผู้ป่วยสบายใจใช้ได้ ทำการพยาบาลด้วยความอบอุ่นเรียบร้อย

นักศึกษาจะสัมผัสหลังมือผู้ป่วย ให้กำลังใจเวลาผู้ป่วยบ่นอยากกลับบ้าน **การเอาใจใส่** เวลาผู้ป่วยอยู่คนเดียวหรือเวลาพูดถึงครอบครัวผู้ป่วยจะน้ำตาซึม ถ้าผ้าปูที่นอนเปื้อน นักศึกษาจะเอาชุดเอาผ้าปูมาเปลี่ยนให้ **การจริงใจ**นักศึกษาพูดจาเปิดเผยไม่อ้อมค้อม นักศึกษาทำแผลช้า ขอบคุณผู้ป่วยที่เป็นอาจารย์ให้ **การให้เกียรติ** นักศึกษาจะแจ้งให้ผู้ป่วยทราบก่อนที่จะวัดไข้ เหน็บปรอทหรือขออนุญาตทำความสะอาดโต๊ะข้างเตียง

รายที่ 9 ยึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย นักศึกษามี**การเอาใจเขามาใส่ใจเรา** หลังผ่าตัดใหม่ๆจะมีความเจ็บปวด พยาบาลไม่ได้บอกว่าจะเจ็บนิดนึง พี่พยาบาลลงน้ำหนักที่แผล มองว่าถ้าเราทำจะเบากว่านี้ ถ้าหนูเป็นผู้ป่วยอยากเปลี่ยนคนทำแผล **การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** นักศึกษาพูดจาดี พูดเพราะ พูดจาเรียบร้อย บอกว่าขอวัดปรอท ความดัน ให้นะคะ เวลาพันรอบแขนมือเบา ส่งยิ้มให้ ผู้ป่วยกังวลกลัวผ่าตัดแล้วไม่เหมือนเดิม นักศึกษาเลยบอกว่า ถ้าผ่าตัดแล้วเราได้รับการรักษาที่ดีที่สุดแล้ว **การเอาใจใส่** เวลาทานอาหารนักศึกษาจะถามว่าทานเองได้ไหม จะช่วยผู้ป่วยบอกทานได้ เวลามีอะไรไม่ต้องบอก นักศึกษาจะเข้ามาดูแลเอง **การจริงใจ** เวลาเขาไปหาอะไรมาทำให้หรือเวลาเช็ดตัว บอกว่ารอประเดี๋ยวนะเดี๋ยวกลับมาทำให้ **การให้เกียรติ** นักศึกษามีสอบถามบ้าง ใจเย็นรอคำตอบ เวลาทำอะไรให้ก็จะกั้นม่าน เขาจะมาขอตรวจ มาเรียก แจ้งให้ทราบว่าจะตรวจ ขอตรวจหน่อย ขอถามหน่อย ขออนุญาตทุกครั้งก่อนทำและบอกขั้นตอน เช่น ขอถอดเสื้อหรือกางเกงนะคะ ไม่บึ้งตึงกับการปฏิบัติงาน จะถามอาการขณะให้การพยาบาลว่าเจ็บไหม

รายที่ 10 ยึดหลักพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยบางด้าน **ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา** นักศึกษาจะรีบทำให้ เช็ดตัวเบาๆเวลาเช็ดก็ถามว่าคุณลุงเจ็บไหม **ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** นักศึกษาพูดเพราะ จะทักทายเช้าและเย็นก่อนกลับบ้านก็จะถามผป.ทานข้าวได้ไหมเป็นไงบ้าง เวลาสนทนา นักศึกษาจะมองสีหน้าผู้ป่วยเวลาที่คุย จะถามว่าวันนี้เป็นไงบ้าง แตะหลังมือผู้ป่วย **การเอาใจใส่** นักศึกษาจะมองหน้า ถามว่าเป็นไง เจ็บไหม ถามบ่อยติดตามบ่อย หยิบน้ำมาให้ นักศึกษาทำงานดีมาดูแลไม่รำคาญ **การจริงใจ** นักศึกษาบอกว่าจะเอายา เอาอะไรมาให้ก็ทำตามนั้น **การให้เกียรติ** นักศึกษาจะมาลาก่อนกลับบ้าน

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษากลุ่มควบคุมที่มีคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 อันดับแรกของกลุ่ม ลำดับที่ 11 ผู้ป่วยชาย ก. อายุ 33 ปี รับการรักษาครั้งแรก ผู้ป่วยหลังผ่าตัดไส้ติ่งอักเสบ วันที่ 2

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 11 ผป.หลังผ่าตัดวันที่ 2 ไส้ติ่งอักเสบ ยังมีอาการปวดแผลผ่าตัด	ช่วงบ่าย ผป.นอนอยู่บนเตียง นศ.เตรียมอุปกรณ์ไปเช็ดตัวที่เตียง ผป.ยังมีอาการปวดแผลผ่าตัด ผป.บอกนศ.ว่า "มียาแก้ปวดไหม"	นศ.รับฟัง ประเมินแผลผ่าตัดและจัดท่า (position)ให้ผป.	1.นศ.ศึกษาการพยาบาลผู้ป่วยหลังผ่าตัดและแผนการรักษา 2.นศ.รายงานให้พยาบาลหัวหน้าทีมทราบ 3.ปรึกษาอาจารย์	1.นศ.วัดปรอท ความดัน ด้วยความนุ่มนวล 2.พูดจาดี 3.จะทำอะไร บอกก่อนทุกครั้ง	1.รู้สึกสงสารอยากดูแลผป.อย่างเต็มที่ 2.นศ.จะบอกเสมอว่าจะทำอะไร เพื่ออะไร บอกวัตถุประสงค์ ให้กำลังใจ เจ็บไหมเป็นไงบ้าง 3.แตะมือเวลาเหนื่อยหรือเจ็บแผล อดทนไว้ 4.ช่วยพลิกตะแคงตัวบ่อยๆ เวลาทานข้าว ถ้ากับข้าวเป็นปลา ผป.จะไม่กินปลาเพราะเลี่ยน	นศ.ให้การพยาบาลผป.โดยแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการเอาใจใส่ ด้านการให้เกียรติ

ลำดับที่ 12 ผู้ป่วยชาย ม. รับการรักษาครั้งแรก อายุ 14 ปี ผู้ป่วยประสบอุบัติเหตุ มีแผลบริเวณขาข้างขวา (Stap wound Rt.leg)

อันดับนศ./เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 12 ผป.หลังผ่าตัดวันที่ 3 มีอาการปวดแผลบริเวณขาข้างขวา ช่วยเหลือตัวเองได้บ้าง	ช่วงบ่าย ผป.นอนอยู่บนเตียง นศ.เตรียมอุปกรณ์ไปเช็ดตัวที่เตียง ผป.ยังมีอาการปวดแผลบริเวณขาข้างขวา นศ.ลังเกตผป.หน้านิ่วคิ้วขมวด	1.นศ.รับฟัง ประเมินแผลผ่าตัดและจัดท่า (position)ให้ผป. 2.นศ.ถามผป.ว่า "ปวดแผลเหรอคะ"	1.นศ.ศึกษาการพยาบาลผป.หลังผ่าตัดและแผนการรักษา 2.นศ.รายงานให้พยาบาลหัวหน้าทีมทราบ 3.ปรึกษาอาจารย์	1.นศ.พูดจาดี ไพเราะดี ทำนุ่มนวล 2.เวลาปวดแผล นศ.เห็นเอง 3.นศ.กั้นม่านเวลาเช็ดตัวไม่อาย	1.นศ.จะพูดคุยให้กำลังใจปลอบใจไม่ต้องกังวลว่าแผลจะไม่หาย 2.นศ.ช่วยทำกิจกรรมหรือประคองเข้าห้องน้ำ 3.ถ้านศ.เดินผ่านก็จะส่งยิ้มให้ผป.ก็จะยิ้มตอบ	นศ.ให้การพยาบาลแก่ผป.โดยแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการเอาใจใส่ ด้านการให้เกียรติ

ลำดับที่ 13 ผู้ป่วยชาย ด. อายุ 58 ปี ผู้ป่วยเบาหวานถูกตัดนิ้วเท้านิ้วนางเท้าข้างขวาและนิ้วโป้งเท้าข้างซ้าย หลังผ่าตัดวันที่ 3

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 13 ผป.หลังผ่าตัด วันที่ 3 ถูกตัดนิ้วนางเท้าข้างขวาและนิ้วโป้งเท้าข้างซ้าย แผลมีเลือดซึม เดินไม่สะดวก ผป.ไม่ปวดแผล กังวลเรื่องการขาดรายได้	ช่วงบ่าย ผป.นั่งอยู่บนเตียง นศ.เตรียมอุปกรณ์ไปเช็ดตัวที่เตียง	นศ.แจ้งให้ผป.ทราบถึงแผนการรักษาพยาบาลภายหลังการรับเวรในช่วงเช้าและประเมินแผลว่ามีเลือดซึมเพิ่มหรือไม่	1.นศ.ศึกษาพยาธิสภาพของโรคและแผนการรักษา 2.นศ.อธิบายให้ผป.ทราบถึงแผนการรักษาและขนาดของแผล 3.ปรึกษากับอาจารย์และพยาบาลหัวหน้าทีม	1.นศ.พูดจาดี ขอเช็ดตัวนะคะ 2.นศ.บอกล่วงหน้าก้นม่าน เวลาเช็ดตัวไม่รู้สึกอาย นศ.เปิดโอกาสให้ตอบ	1.รู้สึกสงสารผป.ที่โดนตัดนิ้ว ทำให้ผป.เดินไม่สะดวก ลุกนั่งได้ เช็ดตัวที่เตียง นศ.ช่วยเช็ดหลังให้ผป. 2.เวลาเข้าห้องน้ำ นศ.ช่วยดึงเสาน้ำเกลือ 3.เวลาสัมภาษณ์ ผป.เล่าให้ฟัง นศ.ส่งยิ้มให้ผป. 4.ผป.บอกว่าไม่ได้ทำงาน ขาดรายได้ นศ.ก็ปลอบใจ 5.เวลาญาติเข้ามา นศ.ก็จะให้ผป.คุยกับญาติตามลำพัง นศ.ก็ออกมาก่อน	นศ.ให้การพยาบาลแก่ผป.โดยแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการเอาใจใส่ ด้านการให้เกียรติ

ลำดับที่ 14 ผู้ป่วยชาย พ. อายุ 70 ปี รับการรักษาครั้งแรก ผู้ป่วยมีเลือดออกในกระเพาะอาหารส่วนบน

อันดับนศ./เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 14 ผป.มีเลือดออกในกระเพาะอาหารส่วนบน รับการรักษา วันที่ 3 ผป.ยังไม่สามารถเดินได้ ต้องนั่งรถเข็น ผป.บอกว่า "อยากกลับบ้าน"	ช่วงบ่าย ผป.นั่งอยู่บนรถเข็น ภายหลังการเช็ดตัว	นศ.แจ้งให้ผป.ทราบถึงแผนการรักษาพยาบาลภายหลังการรับเวรในช่วงเช้า เช็ดตัวให้ ร่วมกับการประเมินการอาเจียนเป็นเลือดและสัญญาณชีพ	1.นศ.ศึกษาพยาธิสภาพของโรคและแผนการรักษา 2.นศ.อธิบายให้ผป.ทราบถึงแผนการรักษาและการติดตามประเมินเลือดออกในกระเพาะอาหาร 3.ปรึกษากับอาจารย์และพยาบาลหัวหน้าทีมเรื่องแผนการจำหน่ายผป.	1.นศ.พูดจาเรียบร้อยดี 2.มารยาทดี ทำนุ่มนวล เวลาวัดปรอทก็ยิ้มแย้มดี 3.จะเอาอะไรก็หยิบให้ 4.กั้นม่านเวลาเช็ดตัว ไม่รู้สึกโป๊ เขาจะปิดหมด เปิดเฉพาะบางส่วน	วันแรกๆผป.ยังไม่ไว้ใจ วันหลังๆเริ่มไว้ใจ เวลานศ.ทักจะยิ้ม	นศ.ให้การพยาบาลแก่ผป.โดยแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการเอาใจใส่ ด้านการให้เกียรติ

ลำดับที่ 15 ผู้ป่วยป. อายุ 44 ปี ผป.หลังผ่าตัดเพื่อเอาฝีขนาดใหญ่บริเวณหน้าท้อง (Abscess abdomen)ออก

อันดับนศ./เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 15 ผป.มีแผลติดเชื้อบริเวณหน้าท้อง สามารถช่วยเหลือตัวเองได้	ช่วงเช้า ผป.นั่งอยู่บนเตียง นศ.เตรียมอุปกรณ์ทำแผล	นศ.แจ้งให้ผป.ทราบถึงแผนการรักษาพยาบาลภายหลังการรับเวรในช่วงเช้า	นศ.อธิบายให้ผป.ทราบถึงแผนการรักษาพยาบาลและการติดตามประเมินแผล	1.นศ.พูดจาดี มีหางเสียง 2.มองหน้าผป.เวลาทำแผล 3.นศ.จะบอกว่ายาก่อนหรือหลังอาหาร 4.นศ.จะเรียกชื่อทุกครั้ง เวลาฉีดยาก็จะแจ้งให้ทราบ	1.ถ้านศ.เป็นผป.อยากมีที่ปรึกษา คนให้กำลังใจ 2.วันแรกที่เจอผป.ไม่ให้ข้อมูล หลังๆสามารถแนะนำให้ผป.เชื่อใจและปฏิบัติตามที่นศ.แนะนำ	นศ.ให้การพยาบาลแก่ผป.โดยแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการเอาใจใส่ ด้านการให้เกียรติ

จากตารางที่ 29 นักศึกษากลุ่มควบคุมที่มีคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย 5 อันดับแรก พบว่านักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยครบทั้ง 5 ด้าน มี 1 ราย ได้แก่ รายที่ 15 ส่วนนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย 4 ด้านโดยด้านการจริงใจ ยังไม่ชัดเจน ได้แก่ รายที่ 11 และ 13 ส่วนนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย 3 ด้าน โดยด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และด้านการจริงใจ ยังไม่ชัดเจน ได้แก่ รายที่ 12 และ 14 ซึ่งทั้งหมดมีการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ใช้กระบวนการพยาบาลโดยคำนึงถึงบริบทและความเห็นร่วมกันของผู้ป่วยและผู้ให้การพยาบาล

รายที่ 11 พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย เมื่อนักศึกษารับฟังปัญหา ความทุกข์ใจของผู้ป่วย มี**การเอาใจเขามาใส่ใจเรา** ได้แก่ รู้สึกสงสารอยากดูแลผป.อย่างเต็มที่ เวลาวัดปรอทความดันทำด้วยความนุ่มนวล **ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** นักศึกษาพูดจาดี จะบอกผู้ป่วยว่าจะทำอะไรเพื่ออะไรบอกวัตถุประสงค์ให้กำลังใจและจะแตะมือผู้ป่วยเวลาผู้ป่วยเหนื่อยหรือเจ็บแผล **ด้านการเอาใจใส่** จะช่วยพลิกตะแคงตัวบ่อยๆ **ด้านการให้เกียรติ** จะทำอะไรบอกก่อนทุกครั้ง

รายที่ 12 พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย **ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** นักศึกษาพูดจาดี ไพเราะดี ทำนุ่มนวล เวลาเดินผ่านก็จะส่งยิ้มให้ผู้ป่วยก็จะยิ้มตอบ **ด้านการเอาใจใส่** นักศึกษาช่วยทำกิจกรรมหรือประคองเข้าห้องน้ำ เวลาปวดแผลนักศึกษาจะเห็นเอง **ด้านการให้เกียรติ** นักศึกษากั้นม่านเวลาเช็ดตัวไม่อาย

รายที่ 13 พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย เมื่อนักศึกษารับฟังปัญหาความทุกข์ใจผู้ป่วย มี**การเอาใจเขามาใส่ใจเรา** ได้แก่ รู้สึกสงสารผู้ป่วยที่โดนตัดนิ้ว ทำให้ผู้ป่วยเดินไม่สะดวก **ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** นักศึกษาพูดดี ขอเช็ดตัวนะคะ ผู้ป่วยบอกว่าไม่ได้ทำงานขาดรายได้ นักศึกษาก็ปลอบใจ เวลาคุยสัมภาษณ์ให้ผู้ป่วยเล่าให้ฟัง นักศึกษายิ้มให้ผู้ป่วย **ด้านการเอาใจใส่** เวลาเข้าห้องน้ำ นักศึกษาช่วยดึงเสาน้ำเกลือ **ด้านการให้เกียรติ** นักศึกษาบอกล่วงหน้า กั้นม่าน เวลาเช็ดตัว ไม่รู้สึกอาย เวลาพูดคุยสนทนา นักศึกษาจะเปิดโอกาสให้ตอบ เวลาญาติเข้ามาเยี่ยมผู้ป่วย นักศึกษาก็จะให้ผู้ป่วยคุยกับญาติตามลำพัง นักศึกษาก็จะออกมาก่อน

รายที่ 14 พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย **ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** นักศึกษาพูดจาดี เรียบร้อยดี มารยาทดี ทำกิจกรรมนุ่มนวล เวลาวัดปรอทก็ยิ้มแย้มดี **ด้านการเอาใจใส่** จะเอาอะไรก็หยิบให้ ด้านการให้เกียรติ กั้นม่านเวลาเช็ดตัว ไม่รู้สึกโป๊ เขาจะปิดหมดเปิดเฉพาะบางส่วน

รายที่ 15 พฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย **ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา** ถ้านักศึกษาเป็นผู้ป่วย อยากมีที่ปรึกษาคนให้กำลังใจ **ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** นักศึกษาพูดจาดี มีหางเสียง มองหน้าผู้ป่วยเวลาทำแผล **ด้านการเอาใจใส่** นักศึกษาจะบอกว่า ยาก่อนอาหารหรือหลังอาหาร **ด้านการจริงใจ** วันแรกที่เจอผู้ป่วยไม่ให้ข้อมูล หลังๆสามารถแนะนำให้ผู้ป่วยเข้าใจและปฏิบัติตาม **ด้านการให้เกียรติ** นักศึกษาจะเรียกชื่อทุกครั้งเวลาฉีดยาก็จะแจ้งให้ทราบ

ตารางที่ 30 การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษากลุ่มควบคุมที่มีคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 อันดับสุดท้ายของกลุ่ม ลำดับที่ 16 ผู้ป่วยหญิง ส. อายุ 59 ปี รับการรักษาครั้งที่ 1 ผู้ป่วยหลังผ่าตัดกระดูกหลัง (Laminectomy) วันที่ 4

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 16 ผู้ป่วยรู้สึกตัวดี ช่วยเหลือตัวเองได้น้อย ผป.พูดช้าๆคิดนานกว่าจะตอบ	ช่วงเช้า ผป.นอนอยู่บนเตียง นศ.เตรียมอุปกรณ์ทำแผลที่หลัง	นศ.ไม่ได้แจ้งให้ผป.ทราบเรื่องการทำแผลเนื่องจากคิดว่าทำเหมือนทุกวัน	นศ.ไม่ได้แจ้งให้ผป.ทราบเนื่องจากคิดว่าทำเหมือนทุกวัน	1.นศ.พูดจาดี 2.จะทำอะไร บอกก่อนทุกครั้ง 3.วัดปรอท ความดันด้วยความนุ่มนวล	1.ผป.พูดช้าๆชัดๆคิดนานกว่าจะตอบโต้ 2.นศ.ดูแล้วผป.นอนเป็นเดือนไม่สามารถลุกไปล้างมือได้ นศ.เลยอยากจะดัดเล็บให้	นศ.ให้การพยาบาลแก่ผป.โดยแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการเอาใจใส่ ด้านการให้เกียรติ

ลำดับที่ 17 ผู้ป่วยชาย ผ. อายุ 74 ปี รับการรักษาครั้งที่ 1 ผู้ป่วยหกล้มกระดูกสะโพกหัก (Fracture Rt.Hip)

อันดับนศ./เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 17 ผป.รู้สึกตัวดี ช่วยเหลือตัวเองได้น้อย ผป.บอกว่า "รู้สึกคุณค่าลดลงเนื่องจากทำงานช่วยตัวเองไม่ได้"	ช่วงบ่าย ผป.นอนอยู่บนเตียง นศ.เตรียมอุปกรณ์เช็ดตัวไปที่เตียงผู้ป่วย	1.นศ.ไม่ได้แจ้งให้ผป.ทราบถึงแผนการรักษาพยาบาลภายหลังการรับเวรในช่วงเช้า 2.นศ.รับฟังผป.และแนะนำให้ผป.บริหารแขนขา	1.นศ.ไม่ได้แจ้งให้ผป.ทราบเนื่องจากคิดว่าทำเหมือนทุกวัน 2.นศ.แนะนำผป.ให้บริหารแขนขาแต่ไม่ได้พูดคุยสนทนาเพื่อการบำบัด ผป.รู้สึกถึงความมีคุณค่าในตนเอง 3.ไม่ได้ปรึกษาอาจารย์	1.นศ.พูดเพราะ 2.นศ.วัดปรอท วัดความดัน ด้วยความนุ่มนวล 3.กั้นม่านเวลาเช็ดตัวไม่โป๊	1.ถ้านศ.เป็นผป.คงกังวล 2.นศ.แนะนำการบริหารแขนขา 3.เวลาผป.เล่าความในใจนศ.จะแตะมือ สบตากับผป.รับฟังด้วยความเต็มใจ 4.นศ.มาพบผป.สม่ำเสมอตามนัด ตรงเวลา	นศ.ให้การพยาบาลแก่ผป.โดยแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการจริงใจ ด้านการให้เกียรติ

ลำดับที่ 18 ผู้ป่วย พ. อายุ 74 ปี เข้ารับการรักษาครั้งที่ 2 ผู้ป่วยกระดูกขาขวาหัก (Fracture Rt.femer)

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 18 ผป.รู้สึกตัวดี มีอาการอ่อนเพลีย ช่วยเหลือตัวเองได้น้อย	ช่วงบ่าย ผป.นอนอยู่บนเตียง นศ.เตรียมอุปกรณ์เช็ดตัวไปที่เตียงผป.	นศ.อธิบายให้ผป.ทราบเกี่ยวกับแผนการรักษาพยาบาลภายหลังการรับเวรในช่วงเช้า	นศ.ศึกษาพยาธิสภาพของโรคและแผนการรักษา	1.นศ.พูดเพราะ 2.ยิ้มแย้มแจ่มใส 3.บอกว่ายาก่อนหรือหลังอาหาร 4.ไม่มีการวางของกระแทกกระทั้น	1.รู้สึกสงสาร อยากดูแลผป.อย่างเต็มที่ 2.นศ.จะบอกเสมอว่าจะทำอะไร เพื่ออะไร บอกวัตถุประสงค์ให้กำลังใจ เจ็บไหม เป็นไงบ้าง ช่วยพลิกตะแคงตัวบ่อยๆ 3.แตะมือเวลาเหนื่อยหรือเจ็บแผล ป้าอดทนไว้	นศ.ให้การพยาบาลแก่ผป.โดยแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการเอาใจใส่ ด้านการให้เกียรติ

ลำดับที่ 19 ผู้ป่วย พ. อายุ 72 ปี เข้ารับการรักษาครั้งที่ 2 ผู้ป่วยหลังผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าวันที่ 4 (OA.Rt. Knee)

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 19 ผป.รู้สึกตัวดี ช่วยเหลือตัวเองได้ มีอาการปวดเข่า	ช่วงบ่าย ผป.นั่งอยู่บนเตียง นศ.เตรียมอุปกรณ์เช็ดตัวไปที่เตียงผป.	นศ.อธิบายให้ผป.ทราบเกี่ยวกับแผนการรักษาพยาบาลภายหลังการรับเวรในช่วงเช้า	นศ.ศึกษาพยาธิสภาพของโรคและแผนการรักษา	1.เวลาวัดความดัน ไม่รุนแรง 2.พูดจาดี เพราะเรียบร้อย 3.เอาใจใส่ดี ดูแลคนไข้ดี บอกยาก่อนหรือหลังอาหาร 4.เวลาบอกว่าจะหยิบอะไรก็ทำตามนั้น 5.กั้นม่านไม่โป๊ ถ้าโป๊ นศ.จะเอาผ้าปิดให้	เวลาถามผป.ว่าเป็นไงบ้าง ผป.มีสีหน้าดีขึ้น ยิ้ม นศ.ก็ดีใจ	นศ.ให้การพยาบาลแก่ผป.โดยแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการเอาใจใส่ ด้านการจริงใจ ด้านการให้เกียรติ

ลำดับที่ 20 ผู้ป่วยหญิง ล. อายุ 88 ปี เข้ารับการรักษาครั้งที่ 2 ผู้ป่วยกระดูกขาข้างขวาหัก (Fracture Rt.femer)

อันดับนศ./ เหตุการณ์	บริบท	พฤติกรรมนศ. (ใครทำอะไร)	แบบแผนพฤติกรรม (อย่างไร,ทำไม)	การสัมภาษณ์ ผู้ป่วย	การสัมภาษณ์ นักศึกษา	ความหมาย
นศ.รายที่ 20 ผป.รู้สึกดี ช่วยเหลือตัวเองได้น้อย	ช่วงบ่าย ผป.นอนอยู่บนเตียง นศ.เตรียมอุปกรณ์เช็ดตัวไปที่เตียงผป.	นศ.อธิบายให้ผป.ทราบเกี่ยวกับแผนการรักษาพยาบาลภายหลังการรับเวรในช่วงเช้า	นศ.ศึกษาพยาธิสภาพของโรคและแผนการรักษาพยาบาล	1.นศ.พูดจาดี 2.บอกว่ายาก่อนหรือหลังอาหาร 3.กั้นม่านเรียบร้อย	1.นศ.พูดคุยให้กำลังใจผป. 2.เข้าใจความรู้สึกผป. ดูแลให้สุขสบายตามแผนการรักษา 3.จับมือเวลาเหนื่อยหรือเจ็บแผล	นศ.ให้การพยาบาลแก่ผป.โดยแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผป. ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการเอาใจใส่ ด้านการให้เกียรติ

จากตารางที่ 30 นักศึกษากลุ่มควบคุมที่มีคะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย 5 อันดับสุดท้าย พบว่า นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยครบทั้ง 5 ด้าน มี 1 ราย ได้แก่ รายที่ 17 ส่วนนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย 4 ด้านโดยด้านการจริงใจ ยังไม่ชัดเจน ได้แก่ รายที่ 18 และ 20 และนักศึกษารายที่ 19 พฤติกรรมการเอื้ออาทรด้านการสื่อสารด้วยท่าทางยังไม่ชัดเจน ส่วนนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย 3 ด้าน โดยด้านการสื่อสารด้วยท่าทางและด้านการจริงใจ ยังไม่ชัดเจน ได้แก่ รายที่ 16 ทั้งหมดมีการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ใช้กระบวนการพยาบาลโดยคำนึงถึงบริบทและความเห็นของผู้ป่วยและผู้ให้การพยาบาล

รายที่ 16 พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย **ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา** นักศึกษาวัดปรอท ความดัน ด้วยความนุ่มนวล **ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** นักศึกษาพูดจาดี **ด้านการเอาใจใส่** นักศึกษาดูแล้ว ผู้ป่วยนอนเป็นเดือนไม่สามารถลุกไปล้างมือได้ นักศึกษาเลยอยากจะตัดเล็บให้ **ด้านการให้เกียรติ** จะทำอะไร บอกก่อนทุกครั้ง ผู้ป่วยพูดช้าๆคิดนานกว่าจะตอบโต้

รายที่ 17 พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย **ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา** ถ้านักศึกษาเป็นผู้ป่วยคงกังวล **ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** นักศึกษาพูดเพราะนักศึกษาแนะนำการบริหารแขนขา วัดความดันด้วยความนุ่มนวล **ด้านการจริงใจ** นักศึกษาพบผู้ป่วยสม่ำเสมอตามนัดตรงเวลา **ด้านการให้เกียรติ** กั้นม่านเวลาเช็ดตัวไม่โป๊

รายที่ 18 พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย **ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา** รู้สึกสงสาร อยากดูแลผู้ป่วยอย่างเต็มที่ **ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** นักศึกษาพูดเพราะ จะบอกเสมอว่าจะทำอะไร เพื่ออะไร บอกวัตถุประสงค์ บอกว่ายาก่อนหรือหลังอาหาร ยิ้มแย้มแจ่มใส **ด้านการเอาใจใส่** บอกว่ายาก่อนหรือหลังอาหาร ยิ้มแย้มแจ่มใส พลาสเตอร์หลุด นักศึกษาก็ไปหยิบมาเปลี่ยนให้ช่วยพลิกตะแคงตัวบ่อยๆ **ด้านการให้เกียรติ** ไม่มีการวางของกระแทกกระทั้น

รายที่ 19 พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย **ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา** เวลาวัดความดันไม่รุนแรง **ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** พูดจาดี พูดเพราะเรียบร้อย เวลาถามผู้ป่วยว่าเป็นไงบ้าง ผู้ป่วยมีสีหน้าดีขึ้น ยิ้ม นักศึกษาก็ดีใจ **ด้านการเอาใจใส่** เอาใจใส่ดี ดูแลผู้ป่วยดี บอกยาก่อนหรือหลังอาหาร **ด้านการจริงใจ** เวลาบอกว่าจะหยิบอะไร ก็ทำตามนั้น **ด้านการให้เกียรติ** กั้นม่านไม่ให้โป๊ ถ้าโป๊ นักศึกษาจะเอาผ้าปิดให้

รายที่ 20 พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย **ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา** เข้าใจความรู้สึกผู้ป่วย ดูแลให้สุขสบายตามแผนการรักษา **ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง** นักศึกษาพูดจาดี พูดคุยให้กำลังใจผู้ป่วย แตะมือเวลาเหนื่อย หรือเจ็บแผล **ด้านการเอาใจใส่** บอกว่ายาก่อนหรือหลังอาหาร **ด้านการให้เกียรติ** กั้นม่านเรียบร้อย

ตารางที่ 31 การวิเคราะห์ส่วนประกอบของกลุ่มทดลองเพื่อเปรียบเทียบ

อันดับของนศ.	เพศ	GPA	คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 อันดับ	พื้นฐานของนักศึกษา				พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย
				ลักษณะนศ.	สถานะครอบครัว	ความคิดต่อวิชาชีพ	อารมณ์ความรู้สึก	
1	หญิง	กลาง	1	พูดจาดี เรียบร้อยมีความสนใจในการดูแลผป. สม่ำเสมอ	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	อยากเป็นพยาบาล	ครั้งแรกเห็นผป. รู้สึกสงสารเวลาเห็นเขาดีขึ้น สดชื่นขึ้นก็รู้สึกดี	แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 ด้าน ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์
2	ชาย	กลาง	2	พูดจาดี นุ่มนวล ยิ้มแย้มแจ่มใส ช่วยเหลือเพื่อนดี	ฐานะปานกลาง มนุษยสัมพันธ์ดี ครอบครัวอบอุ่น	อยากให้พ่อแม่ภูมิใจ	ผป.บอกแผลดีขึ้นฝึกอยากให้นศ.ขึ้นไม่เหงา นศ.ให้การดูแลดี จากทำงานเหนื่อยมาทั้งวัน รู้สึกมีความสุข	แสดงพฤติกรรมเอื้ออาทร 4 ด้าน ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์ ยกเว้นการเอาใจเขามาใส่ใจเรา

อันดับของนศ.	เพศ	GPA	คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 อันดับ	พื้นฐานของนักศึกษา				พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย
				ลักษณะนศ.	สถานะครอบครัว	ความคิดต่อวิชาชีพ	อารมณ์ความรู้สึก	
3	หญิง	ต่ำ	3	มนุษยสัมพันธ์ดี กล้าพูดกล้าแสดงออก	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	อยากเป็นพยาบาล ครอบครัวสนับสนุน	ขณะฝึกงานรู้สึกสงสารผป. ต้องการให้ความช่วยเหลือ	แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 ด้าน ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ตัดสินใจได้เอง
4	หญิง	สูง	4	มีน้ำใจ ใบหน้ายิ้มแย้ม น้ำเสียงนุ่มนวล กระตือรือร้น	ฐานะปานกลาง มนุษยสัมพันธ์ดี ครอบครัวอบอุ่น	พี่สาวเป็นพยาบาล เป็นวิชาชีพที่ชอบและเรายังได้ช่วยเหลือคนอื่นให้พ้นจากความทุกข์และยังได้บุญ	รู้สึกภูมิใจทำหน้าที่ให้ดีที่สุด รักในวิชาชีพนี้อยู่แล้ว	แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 ด้าน ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์

อันดับของนศ.	เพศ	GPA	คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 อันดับ	พื้นฐานของนักศึกษา				พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย
				ลักษณะนศ.	สถานะครอบครัว	ความคิดต่อวิชาชีพ	อารมณ์ความรู้สึก	
5	หญิง	ปานกลาง	5	พูดจาดี เรียบร้อย มีความสนใจดูแลผป. สม่ำเสมอ	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ชอบตั้งแต่เด็กๆ และเคยดูแลคุณย่า อยากดูแลผู้ปกครองและคนรอบข้าง	สงสารผป.รู้สึกเหมือนดูแลคุณย่าที่บ้าน	แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 ด้าน ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์
6	หญิง	ปานกลาง	6	ร่าเริง จิตใจดี อยากช่วยเหลือผู้อื่น	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ชอบและใฝ่ฝัน อยากเป็นพยาบาลตั้งแต่เด็ก	ขณะฝึกงานรู้สึกสงสารผู้ป่วย ต้องการให้ความช่วยเหลือ	แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทร 4 ด้าน ยกเว้นการจริงใจ ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์

อันดับของนศ.	เพศ	GPA	คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 อันดับ	พื้นฐานของนักศึกษา				พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย
				ลักษณะนศ.	สถานะครอบครัว	ความคิดต่อวิชาชีพ	อารมณ์ความรู้สึก	
7	หญิง	สูง	7	พูดจาดี เรียบร้อย ยิ้มแย้มแจ่มใส	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	อยากเป็นพยาบาลตั้งแต่เด็ก	ผป.ชมกับหมอว่านศ.ดูแลดี รู้สึกดีใจมาก ไม่ได้ทำเพราะอยากให้ชม	แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทร 4 ด้าน ยกเว้นการจริงใจ ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์
8	หญิง	ปานกลาง	8	สนุกสนาน ร่าเริง เป็นกันเอง คุยเก่ง	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	เป็นความใฝ่ฝันอยากเป็นนางพยาบาลใส่ชุดขาว	อารมณ์เย็นสุขุม สงสารผป.และขอบคุณผป.ที่เป็นอาจารย์ให้	แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 ด้าน ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์

อันดับของนศ.	เพศ	GPA	คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 อันดับ	พื้นฐานของนักศึกษา				พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย
				ลักษณะนศ.	สถานะครอบครัว	ความคิดต่อวิชาชีพ	อารมณ์ความรู้สึก	
9	หญิง	สูง	9	ร่าเริงเป็นกันเอง ชอบช่วยเหลือผู้อื่น	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	พ่อเป็นมะเร็งปอดระยะสุดท้าย มีพยาบาลมาให้การพยาบาลดีมากและนศ.เคยประสบอุบัติเหตุรถชนทำให้ต้องเย็บแผลแล้วเจอพยาบาลที่ไม่ประทับใจ	รู้สึกประทับใจในการกระทำของพยาบาลที่ดูแลพ่อและคิดว่าถ้าได้เรียนพยาบาลจะทำให้ดี	แสดงพฤติกรรมเอื้ออาทร 5 ด้าน ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์

อันดับของนศ.	เพศ	GPA	คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 อันดับ	พื้นฐานของนักศึกษา				พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย
				ลักษณะนศ.	สถานะครอบครัว	ความคิดต่อวิชาชีพ	อารมณ์ความรู้สึก	
10	หญิง	ปานกลาง	10	เงียบๆใบหน้ามีรอยยิ้ม ไม่ค่อยพูด	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	เฉยๆ	อารมณ์เย็นสุขุม สงสารผป.	แสดงพฤติกรรมเอื้ออาทร 5 ด้าน ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์

จากตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบอื่นเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษากลุ่มทดลอง มีดังนี้

นศ.รายที่ 1, 3, 4, 5 ได้คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยใน 5 อันดับแรก มีองค์ประกอบ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ **รายที่** 1 ลักษณะของนักศึกษาพูดจาดี เรียบร้อย มีความสนใจดูแลผู้ป่วยสม่ำเสมออยากเป็นพยาบาล ครั้งแรกเห็นผู้ป่วยรู้สึกสงสาร เวลาเห็นผู้ป่วยดีขึ้น สดชื่นขึ้นก็รู้สึกดี **รายที่** 3 มีมนุษยสัมพันธ์ดี กล้าพูด กล้าแสดงออก นักศึกษาชอบอาชีพพยาบาลและพ่อแม่สนับสนุน ขณะฝึกงานรู้สึกสงสารผู้ป่วย ต้องการให้ความช่วยเหลือ **รายที่** 4 มีใบหน้ายิ้มแย้ม กระตือรือร้น มีน้ำใจกับเพื่อนๆและมีน้ำเสียงนุ่มนวล นักศึกษารายนี้มีพี่สาวเป็นพยาบาลและชอบที่จะเรียนพยาบาล มีความเชื่อว่าได้บุญจากการช่วยเหลือคนอื่นให้พ้นทุกข์ นอกจากนี้นักศึกษารู้สึกภูมิใจรักในวิชาชีพนี้จะทำหน้าที่ให้ดีที่สุด **รายที่** 5 พูดจาดีเรียบร้อย มีความสนใจ ดูแลผู้ป่วยสม่ำเสมอ นักศึกษารายนี้มีประสบการณ์ในการดูแลคุณย่าและบอกว่าชอบอาชีพนี้จะได้ดูแลผู้ปกครองและคนรอบข้าง ความรู้สึกจากการขึ้นฝึกในหอผู้ป่วย คือ สงสารผู้ป่วย รู้สึกเหมือนย่าที่บ้าน **รายที่** 8 ลักษณะของนักศึกษาร่าเริง สนุกสนาน คุยเก่งเป็นกันเอง ความใฝ่ฝัน คือ อยากเป็นนางพยาบาลใส่ชุดขาว ความรู้สึกจากการดูแลผู้ป่วย คือ สงสารผู้ป่วยและขอบคุณที่เป็นอาจารย์ให้ **รายที่** 9 ลักษณะของนักศึกษาร่าเริงเป็นกันเองชอบช่วยเหลือผู้อื่น จากประสบการณ์ส่วนตัวนักศึกษารู้สึกประทับใจพยาบาลที่ดูแลบิดาของนักศึกษาขณะเป็นมะเร็งปอดระยะสุดท้ายและประสบการณ์ตรงจากการประสบอุบัติเหตุ ได้รับการพยาบาล ที่ไม่ประทับใจ ทำให้นักศึกษามีความตั้งใจว่าถ้าได้เรียนพยาบาลจะทำให้ดี

นศ.รายที่ 2 ผลการเรียนปานกลาง แต่ค่าคะแนนพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย อยู่ในกลุ่ม 5 อันดับแรก นักศึกษาพูดจาดี นุ่มนวล ยิ้มแย้มแจ่มใส ช่วยเหลือเพื่อนนักศึกษา เรียนพยาบาลเพราะอยากให้พ่อแม่ภูมิใจ และเมื่อผู้ป่วยกล่าวชมทำให้นักศึกษารู้สึกมีความสุข การแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษายึดหลักพฤติกรรมการเอื้ออาทรบางด้านซึ่งยังไม่สมบูรณ์แบบ เนื่องจากนักศึกษาเกิดความรู้สึกภูมิใจจากคำชมของผู้ป่วยไม่ได้เกิดจากการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายใน ภายหลังจากการสอนแบบกระจ่างค่านิยมทำให้นศ.มีความเข้าใจเพิ่มขึ้น

นศ.รายที่ 6,7,10 มีลักษณะที่ต่างกัน แต่ได้คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยอยู่ใน 5 อันดับ สุดท้ายเหมือนกัน

ตารางที่ 32 การวิเคราะห์ส่วนประกอบเพื่อเปรียบเทียบกลุ่มควบคุม

อันดับของนศ.	เพศ	GPA	คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 อันดับ	พื้นฐานของนักศึกษา				พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย
				ลักษณะนศ.	สถานะครอบครัว	ความคิดต่อวิชาชีพ	อารมณ์ความรู้สึก	
1	หญิง	ปานกลาง	1	ไม่ค่อยพูด ตื่นเต้นง่ายขาดความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาล	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	เฉยๆ	รู้สึกสงสารอยากดูแลผป. อย่างเต็มที่	แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทร 4 ด้านยกเว้น การจริงใจ ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์
2	ชาย	ปานกลาง	2	พูดเพราะ ใจเย็น มนุษยสัมพันธ์ดี	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ชอบวิชาชีพพยาบาล	เฉยๆ	แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทร 3 ด้าน ยกเว้นการจริงใจและการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์

อันดับของนศ.	เพศ	GPA	คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 อันดับ	พื้นฐานของนักศึกษา				พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย
				ลักษณะนศ.	สถานะครอบครัว	ความคิดต่อวิชาชีพ	อารมณ์ความรู้สึก	
3	หญิง	ปานกลาง	3	ตื่นเต้นง่าย พูดเร็ว กระตือรือร้นในการดูแลผป.	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ชอบวิชาชีพมีลูกพี่ลูกน้องเรียนพยาบาล	เฉยๆ	แสดงพฤติกรรมเอื้ออาทร 4 ด้าน ยกเว้น การจริงใจ ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์
4	หญิง	ปานกลาง	4	เงียบๆ ยิ้มเก่ง ไม่ค่อยพูด ควบคุมอารมณ์ได้ดี	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ชอบวิชาชีพน้าเป็นพยาบาล	สุขุมเยือกเย็น	แสดงพฤติกรรมเอื้ออาทร 3 ด้าน ยกเว้น การจริงใจ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์

อันดับของนศ.	เพศ	GPA	คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 อันดับ	พื้นฐานของนักศึกษา				พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย
				ลักษณะนศ.	สถานะครอบครัว	ความคิดต่อวิชาชีพ	อารมณ์ความรู้สึก	
5	หญิง	ปานกลาง	5	ใจร้อน พูดเก่ง รู้สึกเห็นใจ สงสารผป.	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ชอบวิชาชีพตอนแรกไม่ชอบเห็นรุ่นพี่รับแถบหมวกแล้วน่าภูมิใจเมื่อพ่อแม่แก่ไปสามารถดูแลท่านได้ ตอบแทนพระคุณท่าน รู้สึกคิดถูกที่มาเรียน	ใจเย็นเห็นใจผป.	แสดงพฤติกรรมเอื้ออาทร 3 ด้าน ยกเว้น การเอาใจเขามาใส่ใจเรา และการจริงใจ ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์
6	หญิง	สูง	6	เงียบๆไม่ค่อยพูด ยิ้มเก่ง	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ชอบวิชาชีพ คุณยายเป็นเบาหวานต้องไปส่งที่รพ.ทุกเดือนตามนัด รู้สึกดี	สงสารผป.	แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทร 4 ด้าน ยกเว้น การจริงใจและการสื่อสารด้วยท่าทาง ไม่ได้ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท

อันดับของนศ.	เพศ	GPA	คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 อันดับ	พื้นฐานของนักศึกษา				พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย
				ลักษณะนศ.	สถานะครอบครัว	ความคิดต่อวิชาชีพ	อารมณ์ความรู้สึก	
						กับวิชาชีพรู้สึกภูมิใจมาก		ปรึกษาอาจารย์
7	ชาย	ปานกลาง	7	เรียบร้อย พูดจากับผป.ดี	ฐานะปานกลางครอบครัวอบอุ่น	ชอบวิชาชีพ	สงสารผป.	พฤติกรรมการเอื้ออาทร 4 ด้าน ยกเว้นการจริงใจ ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์
8	ชาย	ปานกลาง	8	พูดเพราะบางครั้งหงุดหงิดง่าย	ฐานะปานกลางครอบครัวอบอุ่น	ชอบวิชาชีพ	รู้สึกสงสารอยากดูแลผป.อย่างเต็มที่	พฤติกรรมการเอื้ออาทร 4 ด้าน ยกเว้นการจริงใจ ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์

อันดับของนศ.	เพศ	GPA	คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 อันดับ	พื้นฐานของนักศึกษา				พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย
				ลักษณะนศ.	สถานะครอบครัว	ความคิดต่อวิชาชีพ	อารมณ์ความรู้สึก	
9	หญิง	สูง	9	ใจเย็น พูดเพราะ กระตือรือร้นในการดูแลผป.	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ตอนแรกเฉยๆ ตอนนี้รู้สึกภูมิใจ	กลัวการขึ้นวอร์ด กลัวทำไม่ได้ ผป.เป็นกำลังใจให้เราเป็นพยาบาลต้องกล้า สู้ๆต้องทำได้	การแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 ด้าน ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์
10	หญิง	ปานกลาง	10	นศ.ใจเย็น ทำตามหน้าที่	ฐานะปานกลาง ครอบครัวอบอุ่น	ชอบวิชาชีพ	ญาติผป.บอกว่าขอบคุณที่ทำให้จากใจจริง ผป.มีความสุขกับสิ่งที่เราทำให้เขา	พฤติกรรมการเอื้ออาทร 4 ด้าน ยกเว้น การจริงใจ ใช้กระบวนการพยาบาล คำนึงถึงบริบท ปรึกษาอาจารย์

จากตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบอื่นเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษากลุ่มควบคุม มีดังนี้

นศ. รายที่ 9 ได้คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยใน 5 อันดับสุดท้าย และแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทร 5 ด้าน มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ลักษณะของนักศึกษาใจเย็น กระตือรือร้นในการดูแลผู้ป่วย พูดเพราะ ตอนแรกที่มาเรียนพยาบาลรู้สึกเฉยๆ ตอนแรกนักศึกษากลัวการขึ้นวอร์ด กลัวทำโน่นนี่ไม่ได้แต่ตอนนี้รู้สึกภูมิใจ ผู้ป่วยเป็นกำลังใจให้เราเป็นพยาบาลต้องกล้า สู้ๆต้องทำได้ นักศึกษารายนี้มีความรู้สึกต่อวิชาชีพเปลี่ยนไปในทางบวก เนื่องจากผู้ป่วยที่นักศึกษาได้รับมอบหมายให้ดูแลให้แรงเสริมทางบวกต่อพฤติกรรมของนักศึกษาขณะขึ้นฝึกในหอผู้ป่วยและให้กำลังใจนักศึกษาในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในวิชาชีพ

นศ.รายที่ 1, 3, 4, 5 ได้คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ใน 5 อันดับแรก และแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทร 4 ด้าน มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ **นศ.รายที่** 1 มีบุคลิกไม่ค่อยพูด ตื่นเต้นง่าย ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาล ก่อนขึ้นฝึกนักศึกษารู้สึกเฉยๆ ภายหลังการฝึก นักศึกษารู้สึกสงสารผู้ป่วย อยากดูแลผู้ป่วยอย่างเต็มที่ **นศ.รายที่** 3 มีบุคลิกตื่นเต้นง่าย พูดเร็วกระตือรือร้น ในการดูแลผู้ป่วยเลือกเรียนพยาบาลเพราะมีลูกพี่ลูกน้องเรียนพยาบาล ภายหลังการขึ้นฝึกรู้สึกสงสารผู้ป่วย **นศ.รายที่** 4 บุคลิกภาพเงียบๆไม่ค่อยพูด ยิ้มเก่ง ควบคุมอารมณ์ได้ดี เลือกเรียนพยาบาลเพราะชอบวิชาชีพและมีน้าเป็นพยาบาล หลังการฝึกปฏิบัติ นักศึกษารู้สึกเฉยๆซึ่งในนักศึกษารายนี้ นอกจากพฤติกรรมการจริงใจแล้ว พฤติกรรมการเอาใจเขามาใส่ใจเราก็ยังไม่ชัดเจน **นศ. รายที่** 5 บุคลิกใจร้อนพูดเก่ง รู้สึกเห็นใจ สงสารผู้ป่วยตอนแรกที่มาเรียนไม่ชอบแต่เห็นรุ่นพี่รับแถบหมวกแล้วน่าภูมิใจ เมื่อพ่อแม่สูงอายุไปสามารถดูแลท่านได้ ตอบแทนพระคุณท่าน ตอนหลังรู้สึกคิดถูกที่มาเรียน **นศ.รายที่** 6 บุคลิกเงียบๆไม่ค่อยพูดยิ้มเก่ง เลือกเรียนพยาบาลเพราะชอบวิชาชีพนี้ ตอนเด็กๆมีคุณยายเป็นเบาหวานต้องไปส่งที่โรงโรงพยาบาลทุกเดือนตามนัดรู้สึกดีกับวิชาชีพ รู้สึกภูมิใจมาก **นศ.รายที่** 7 บุคลิกภาพเรียบร้อย พูดจากับผู้ป่วยดี เรียบร้อย ก่อนเรียนรู้สึกเฉยๆ หลังเรียนรู้สึกสงสารผู้ป่วย ในรายนี้พฤติกรรมการเอาใจใส่ยังไม่ชัดเจน **นศ.รายที่** 8 บุคลิกลักษณะพูดเพราะ บางครั้งหงุดหงิดง่าย เลือกเรียนเพราะชอบวิชาชีพ หลังขึ้นวอร์ดรู้สึกสงสารผู้ป่วยอยากดูแลผู้ป่วยอย่างเต็มที่ **นศ.รายที่** 10 บุคลิกลักษณะนักศึกษาใจเย็น ทำตามหน้าที่เลือกเรียนพยาบาลเพราะชอบวิชาชีพ ญาติผู้ป่วยบอกว่าขอบคุณที่ทำให้จากใจจริง ผู้ป่วยมีความสุขกับสิ่งที่เราทำให้

นศ.รายที่ 2 ได้คะแนนพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยใน 5 อันดับ แรก นักศึกษามีพฤติกรรมไม่ชัดเจนในเรื่องการเอาใจเขามาใส่ใจเราและการจริงใจ นักศึกษามีบุคลิกลักษณะพูดเพราะ ใจเย็น มนุษยสัมพันธ์ดี เลือกเรียนพยาบาลเพราะชอบ รู้สึกภาคภูมิใจที่เป็นพยาบาล ชอบด้านนี้ไม่มีญาติเป็นพยาบาล อยากช่วยเหลือผู้ป่วย รู้ว่าต้องทำให้ลึกซึ้ง

การสัมภาษณ์ผู้ป่วยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเอื้ออาทรที่นักศึกษาแสดงต่อผู้ป่วย

การเรียนการสอนภาคปฏิบัติเป็นส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมพฤติกรรมการพยาบาลและพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในขณะขึ้นฝึกปฏิบัติ นักศึกษามีความรู้ที่จะสามารถปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วยในขณะขึ้นฝึกปฏิบัติงานกับผู้ป่วยจริงซึ่งผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยในการปฏิบัติการพยาบาล ผู้ป่วยส่วนใหญ่เห็นว่านักศึกษามีพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยแต่ยังขาดความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาล และใช้เวลานานในการเตรียมอุปกรณ์และปฏิบัติการพยาบาล ประการสำคัญผู้ป่วยส่วนใหญ่เห็นว่านักศึกษามีความตั้งใจในการปฏิบัติการพยาบาลและให้กำลังใจนักศึกษาในการปฏิบัติงาน

ผู้ป่วยหญิง อ. อายุ 62 ปี เข้ารับการรักษา ครั้งแรก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเอื้ออาทรที่นักศึกษาแสดงต่อผู้ป่วยในขณะปฏิบัติการพยาบาล

"....นักศึกษาพูดจาดี เวลาวัดปรอท วัดความดันหรือทำแผล ทำไม่แรง มีรอยยิ้มและพูดคุยไปด้วยขณะทำ นักศึกษาเต็มใจหยิบของให้หรือจูงเข้าห้องน้ำ เวลาคุยกันก็เปิดโอกาสให้ตอบ วันนี้เอาน้ำเกลือออก นักศึกษาทำให้ เรียกอาจารย์มาดู แปะสำลีพลาสเตอร์ให้ใหม่ เวลาจะทำอะไร นักศึกษาก็จะกั้นม่านให้ ไม่รู้สึกโป๊ นักศึกษาจะบอกล่วงหน้า นักศึกษารับปากแล้วเดี๋ยวก็จะมาทำให้ มีส่วนไหนต้องปรับปรุงไหม เรื่องความกล้ายังมีมือสั่น จดๆจ้องๆให้กระฉับกระเฉง บุคลิกดี บางครั้งถอดสายน้ำเกลือยังไม่ชำนาญ ควรปลดก่อนค่อยดึงออก นักศึกษาเอายาทานมาให้ รินน้ำให้ จะบอกว่าก่อนอาหารหรือหลังอาหาร..."

ผู้ป่วยหญิง ส. อายุ 58 ปี เข้ารับการรักษาครั้งที่สามให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเอื้ออาทรที่นักศึกษาแสดงต่อผู้ป่วยในขณะปฏิบัติการพยาบาล

"...นักศึกษาพูดจาดี พูดเพราะ พูดจาเรียบร้อยบอกว่าขอวัดปรอทความดันให้หน่อยนะคะ เวลาพันรอบแขนมือเบา ส่งยิ้มให้ นักศึกษามีสอบถามบ้าง ใจเย็น รอคำตอบ สอบถามกันธรรมดา เขาไปหาอะไรมาทำให้ เช่น เช็ดตัวบอกว่า รอประเดี๋ยวนะ เดี๋ยวกลับมาทำให้ เวลาทานอาหาร นักศึกษาถามว่าทานเองได้ไหม จะช่วย ป้าบอกทานได้ เวลาทำอะไรให้ก็จะกั้นม่าน เวลามีอะไรไม่

ต้องบอก นักศึกษาจะมาดูแล เขาจะมาขอตรวจ มาเรียก แจ้งให้ทราบ ว่าจะตรวจคุณป้า ขอตรวจคุณป้าหน่อย ขอถามคุณป้า ป้าไม่เคยไม่พร้อม ป้าพร้อมทุกเวลา ไม่ต้องปรับตัว นักศึกษาเขาพร้อมทุกอย่าง..."

ผู้ป่วยชาย ส. อายุ 60 ปี เข้ารับการรักษาครั้งแรก

"...นักศึกษาอัธยาศัยดี พูดดี เป็นกันเอง ไม่กระโชกโฮกฮากมีสบตาเวลาจับชีพจร เช็ดตัวให้ ทำดีเหมือนลูกหลาน ไม่ทำลวกๆ จับนิ่มนวล ไม่เจ็บ ต่างคนต่างโต้ตอบ ลุงบอกว่ามีอะไรถามมาได้เลย นักศึกษามาสวัสดีทุกครั้ง บางครั้งลุงนอนก่ายหน้าผาก นักศึกษาจะถามว่ามีปัญหาอะไรหรือเปล่า ลุงเลยบอกว่าไม่มี ลุงเคยนอนอย่างนี้มันสบาย บางทีนักศึกษาก็รินน้ำให้กิน ส้มนักศึกษาก็ปอกให้กิน เป็นกันเองมากเป็นเด็กที่ใช้ได้ เรียกคุณลุงถูกต้องแล้ว เรามีอายุแล้ว เวลาทำอะไรจะกั้นม่าน ไม่ทำให้โป๊หรืออายเตียงข้างๆ เปิดเฉพาะส่วนเวลาเช็ดตัวจะบอกก่อนทำ เช่น คุณลุงมีไข้ เอาผ้าชุบน้ำมาให้ พอผ้าที่วางตรงหน้าผากแห้ง เขาเปลี่ยนผ้าให้เมื่อเช้านักศึกษาก็บอกว่า ผ้าปูที่นอน ผ้าห่ม 2-3 วันแล้ว ลุงได้เปลี่ยนเมื่อไหร่ นักศึกษานิสัยนิสัยดี อัธยาศัยดี ยิ้มให้ตลอด ทำให้มีความสุขในใจ..."

ผู้ป่วยชาย ส. อายุ 62 ปี เข้ารับการรักษาครั้งที่สอง

"...นักศึกษาพูดเพราะดี จับมือเบาๆทำแผลไม่ค่อยเจ็บ นักศึกษาจะบอกก่อนทำ เมื่อตอนเช็ดตัวพลาสเตอร์หลุด นักศึกษาเห็นเอง เอาพลาสเตอร์มาปิดให้ใหม่ เปิดโอกาสให้ตอบคุยกันปกติ นักศึกษาจะกั้นม่านให้เรียบร้อย บอกว่าเอาเทปมาเปลี่ยนให้หรือเอาน้ำใสกะละมังมาให้ก็ทำตามที่บอก..."

นอกจากนี้ ผู้ป่วยยังเห็นว่า การแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง ด้านการให้เกียรติ จะเป็นด้านที่ผู้ป่วยรับรู้ได้มากที่สุด และพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสามารถแสดงได้ตลอดเวลาไม่ว่าจะมีการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลหรือไม่

ตารางที่ 33 การวิเคราะห์พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลอง จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ป่วย

ลำดับที่	เข้ารับการรักษา	การเอาใจเขามาใส่ใจเรา	การสื่อสาร		การเอาใจใส่	การจริงใจ	การให้เกียรติ
			วาจา	ท่าทาง			
1	ครั้งแรก	เวลาวัดปรอท วัดความดัน หรือทำแผลทำไม่แรง	พูดจาดี	มีรอยยิ้มและพูดคุยไปด้วยขณะทำ	นศ.เต็มใจหยิบของให้หรือจูงเข้าห้องน้ำ นศ.เอายาทานมาให้รินน้ำให้ จะบอกว่า ก่อนอาหารหรือหลังอาหารลุงเคยนอนอย่างนี้มันสบาย ...ลุงมีไข้ เอาผ้าชุบน้ำมาให้พอผ้าที่วางหน้าผากแห้ง ...เขาเปลี่ยนผ้าให้ ..เมื่อเช้านศ.ก็บอกว่าผ้าปูที่นอน ผ้าห่มใช้มา 2-3 วันแล้ว ลุงได้เปลี่ยนเมื่อไหร่	นศ.รับปากแล้วเดี๋ยวก็จะมาทำให้ บางทีนศ.ก็รินน้ำให้กิน ส้มนศ.ก็ปอกให้กินเป็นกันเองมาก	เวลาคุยกันก็เปิดโอกาสให้ตอบ เวลาจะทำอะไร นศ.ก็จะกั้นม่านให้ ไม่รู้สึกโป๊ นศ.จะบอกล่วงหน้า นศ.มาสวัสดีทุกครั้ง ..เวลาทำอะไรจะกั้นม่านไม่ทำให้โป๊หรืออายเตียงที่อยู่ข้างๆ เปิดเฉพาะส่วนเวลาเช็ดตัวจะบอกก่อนทำ
2	ครั้งที่สอง	รีบ เช็ดตัวเบาๆเวลาเช็ดก็ถามว่าคุณลุงเจ็บไหม	พูดเพราะ	มองหน้า ถามว่าเป็นไงเจ็บไหม	ถามบ่อย ติดตามบ่อย หยิบน้ำมาให้ นศ.ทำงานดีแป๊บเดียวก็มาดูแล ไม่รำคาญ	เอายาเอาอะไรมาให้ ทำตามนั้น	นศ.จะมาลาก่อนกลับบ้าน

ลำดับที่	เข้ารับการรักษา	การเอาใจเขามาใส่ใจเรา	การสื่อสาร		การเอาใจใส่	การจริงใจ	การให้เกียรติ
			วาจา	ท่าทาง			
3	ครั้งแรก		พูดเพราะมาก	เขายิ้มแย้มดี อัธยาศัยดี		ถ้าทำอะไรอยู่ก็บอกว่าเดี๋ยวนะคะเดี๋ยวมาทำให้	กั้นม่านไม่โป๊
4	ครั้งแรก		พูดจาดี	ยิ้มแย้มดี หน้าไม่งอ		บอกว่าจะทำให้ก็ทำตามนั้น	กั้นม่านเรียบร้อย
5	ครั้งแรก		พูดจาดีมาก	หน้าตายิ้มแย้ม	หยิบกระโถนมาให้ วางเตรียมไว้เวลาไม่สะดวกไปห้องน้ำ		เขาจะบอกป้า เวลาจะจัดโต๊ะให้ไม่มีกระแทกของ
6	ครั้งแรก	วัดความดันเช็ดตัวดี ไม่เจ็บ ไม่ทำแรง	พูดจาดี	ค่อยๆทำ ยิ้มหัวเราะให้	บอกยาก่อน-หลังอาหารกินไม่ได้ เขาก็มาป้อนข้าวให้หมอไม่ให้เคลื่อนไหวเพราะข้อสะโพกหลุด		กั้นม่านเวลาเช็ดตัว บอกก่อนว่าจะทำอะไรให้ ขออนุญาตจัดเก็บโต๊ะข้างเตียง

ลำดับที่	เข้ารับการรักษา	การเอาใจเขามาใส่ใจเรา	การสื่อสาร		การเอาใจใส่	การจริงใจ	การให้เกียรติ
			วาจา	ท่าทาง			
7	ครั้งแรก		นศ.อัธยาศัยดี พูดดี เป็นกันเอง ไม่กระโชกโฮกฮาก	มีสบตาเวลาจับชีพจร จับนิ่มนวลไม่เจ็บ นศ.นิสัยดีอัธยาศัยดียิ้มให้ตลอด ทำให้มีความสุขในใจ	เช็ดตัวให้ทำดีเหมือนลูกหลาน ไม่ทำลวกๆ บางครั้งลุงนอนก่ายหน้าผาก นศ.จะถามว่ามีปัญหาอะไรหรือเปล่าลุงบอกไม่มี		
8	ครั้งที่สอง	วัดปรอท ความดัน มือเบา ฉีดยาไม่รุนแรง เอาใจ	พูดจาดี พูดเพราะ เวลาจะลงจากหอผู้ป่วยก็บอก	นอบน้อมกับผู้ใหญ่ หน้าตายิ้มแย้ม ยกมือยกไม้	บอกยาก่อนและหลังอาหาร	เวลาไปเอาของมาเช็ดตัวบางครั้งช้าบาครั้งเร็วจะบอกว่ารอหน่อยนะป้า	กั้นม่านดีมาก เรียบร้อยไม่โป๊ะ หรืออาย

ลำดับที่	เข้ารับการรักษา	การเอาใจเขามาใส่ใจเรา	การสื่อสาร		การเอาใจใส่	การจริงใจ	การให้เกียรติ
			วาจา	ท่าทาง			
9	ครั้งที่สาม		นศ.พูดจาดี พูดเพราะ พูดจาเรียบร้อย บอกว่าขอวัดปรอท ความดันให้หน่อยนะคะ	เวลาพันรอบแขน มือเบา ส่งยิ้มให้	เวลาทานอาหาร นศ.ถามว่าทานเองได้ไหม จะช่วย ป้าบอกทานได้ เวลามีอะไรไม่ต้องบอกนศ.จะมาดูเอง	เวลาเขาไปหาอะไรมาทำให้ เช่น เช็ดตัว บอกว่า รอประเดี๋ยวนะ เดี๋ยวกลับมาทำให้	นศ.มีสอบถามบ้างใจเย็นรอคำตอบ เวลาทำอะไรให้ก็จะกั้นม่าน เขาจะมาขอตรวจมาเรียก แจ้งให้ทราบ ว่าจะตรวจคุณป้า ขอตรวจคุณป้าหน่อย จะถามคุณป้า
10	ครั้งที่สอง		น้ำเสียงนอบน้อม พูดจาดี พูดจากับคนไข้สบายใจ ใช้ได้	ท่าทีอบอุ่น เรียบร้อย เวลาวัดปรอทก็ส่งยิ้มให้ นุ่มนวล	นศ.จะไปหยิบอะไรให้ เช่น ผ้าปูที่นอนเปื้อนให้ลงจากเตียง เอาชุดผ้าปูมาเปลี่ยนให้	พูดจาเปิดเผยไม่อ้อมค้อม	ขออนุญาตทำความสะอาดโต๊ะข้างเตียง

จากตารางที่ 33 ผู้ป่วยรายที่ 1, 2, 8 รับรู้ว่านักศึกษามีการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรครบ 5 ด้าน ผู้ป่วยรายที่ 6 รับรู้พฤติกรรมการเอื้ออาทร 4 ด้าน ยกเว้น การจริงใจ ส่วนผู้ป่วยรายที่ 9,10 รับรู้พฤติกรรมการเอื้ออาทร 4 ด้าน ยกเว้น การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ส่วนผู้ป่วยรายที่ 3 และ 4 รับรู้พฤติกรรมการเอื้ออาทร 3 ด้าน ได้แก่ การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การจริงใจและการให้เกียรติ ส่วนผู้ป่วยรายที่ 5 รับรู้พฤติกรรมการเอื้ออาทร 3 ด้าน ได้แก่ การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การเอาใจใส่และการให้เกียรติ ส่วนผู้ป่วยรายที่ 7 รับรู้พฤติกรรมการเอื้ออาทร 2 ด้าน ได้แก่ การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การเอาใจใส่

ตารางที่ 34 การวิเคราะห์พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มควบคุม จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ป่วย

ลำดับที่	เข้ารับการรักษา	การเอาใจเขามาใส่ใจเรา	การสื่อสาร		การเอาใจใส่	การจริงใจ	การให้เกียรติ
			วาจา	ท่าทาง			
11	ครั้งแรก	วัดปรอท ความดัน ด้วยความนุ่มนวล	พูดจาดี				จะทำอะไรบอกก่อนทุกครั้ง
12	ครั้งแรก		พูดจาดี ไพเราะดี	ทำนุ่มนวล	เวลาปวด นศ.เห็นเอง		กั้นม่านเวลาเช็ดตัว ไม่อาย
13	ครั้งแรก		นศ.พูดดี ขอเช็ดตัวนะคะ				บอกล่วงหน้า กั้นม่านเวลาเช็ดตัว นศ.เปิดโอกาสให้ตอบ
14	ครั้งแรก		นศ.พูดจาเรียบร้อยดี	มารยาทดี ทำนุ่มนวล เวลาวัดปรอทก็ยิ้มแย้มดี	จะเอาอะไรก็หยิบให้		กั้นม่านเวลาทำแผล ไม่รู้สึกโป๊ เขาจะปิดหมด เปิดเฉพาะบางส่วน
15			นศ.พูดจาดี มี	มองหน้า	นศ.จะบอกว่ายาก่อน-หลังอาหาร		จะเรียกชื่อทุกครั้ง เวลาฉีดยาก็จะแจ้งให้

ลำดับที่	เข้ารับการรักษา	การเอาใจเขามาใส่ใจเรา	การสื่อสาร		การเอาใจใส่	การจริงใจ	การให้เกียรติ
			วาจา	ท่าทาง			
			หางเสียง	เหมือนกันเวลาทำแผล			ทราบ
16	ครั้งแรก	วัดปรอทความดันด้วยความนุ่มนวล	พูดจาดี				จะทำอะไรบอกก่อนทุกครั้ง
17	ครั้งแรก		พูดเพราะ	นุ่มนวลเวลาวัดปรอทความดัน			ไม่โป๊ กั้นม่านให้
18	ครั้งที่สอง	วัดปรอทนุ่มนวล	พูดเพราะ นศ.จะบอกใส่ไว้ตรงนี้นะคะ	ยิ้มแย้มแจ่มใส	บอกยาก่อนและ หลังอาหาร พลาสเตอร์หลุด เปลี่ยนให้ เขาไปหยิบให้		ไม่มีการวางกระแทก กั้นม่านให้

ลำดับที่	เข้ารับการรักษา	การเอาใจเขามาใส่ใจเรา	การสื่อสาร		การเอาใจใส่	การจริงใจ	การให้เกียรติ
			วาจา	ท่าทาง			
19	ครั้งที่สอง	เวลาวัดความดันไม่รุนแรง	พูดจาดี พูดเพราะ เรียบร้อย		เอาใจใส่ดี ดูแลคนไข้ดี บอกยาก่อนและ หลัง อาหาร	เวลาจะหยิบอะไร ทำตามนั้น	กั้นม่านไม่โป๊ะ ถ้านอนโป๊ะเขาจะเอาผ้าปิด
20	ครั้งที่สอง		พูดจาดี		บอกยาก่อนและ หลังอาหาร		กั้นม่านเรียบร้อย

จากตารางที่ 34 ผู้ป่วยรายที่ 19 รับรู้ว่านักศึกษามีการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรครบ 5 ด้าน ผู้ป่วยรายที่ 12,15,18,20 รับรู้พฤติกรรมการเอื้ออาทร 3 ด้าน ยกเว้น การเอาใจเขามาใส่ใจเราและการจริงใจ ส่วนผู้ป่วยรายที่ 11,16 รับรู้พฤติกรรมการเอื้ออาทร 3 ด้าน ยกเว้น การเอาใจใส่และการจริงใจ ส่วนผู้ป่วยรายที่ 13,17 รับรู้พฤติกรรมการเอื้ออาทร 2 ด้าน ได้แก่ การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง และการให้เกียรติ ส่วนผู้ป่วยรายที่ 14 รับรู้พฤติกรรมการเอื้ออาทร 2 ด้าน ได้แก่ การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การเอาใจใส่

ตารางที่ 35 ความคิดเห็นของผู้ป่วยเรื่องพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยจากนักศึกษาพยาบาล ด้านการเอาใจเขามาใส่ใจเรา การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง การจริงใจ การเอาใจใส่ และการให้เกียรติ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ในการจำแนกประเภทข้อมูลและแจงนับ (N = 10)

หน่วยย่อย	คำหรือข้อความ	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
การเอาใจเขามาใส่ใจเรา	- วัดความดัน เช็ดตัวดี ไม่เจ็บไม่ทำแรง วัดปรอท ความดัน มือเบา	2	2
	- ฉีดยาไม่รุนแรง รีบทำให้ เช็ดตัวเบาๆ เวลาเช็ดตัวก็ถามว่า คุณลุงเจ็บไหมจะได้เช็ดเบาๆ	1	
การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทาง	**การสื่อสารด้วยวาจา**		
	- พูดเพราะมาก พูดจาดี	10	10
	การสื่อสารด้วยท่าทาง		
	-ยิ้มแย้มดี หน้าไม่งอ อัธยาศัยดี	5	3
	-ทำด้วยความอบอุ่น นุ่มนวล เรียบร้อย	1	2
	-สบตาเวลาจับชีพจร	1	
	-มองหน้า ถามว่าเป็นไง เจ็บไหม	1	1
การเอาใจใส่	-หยิบกระโถนมาให้ วางเตรียมไว้ เวลาไม่สะดวกไปห้องน้ำ	1	
	-กินข้าวไม่ได้เขาก็มาป้อนข้าวให้ หมอไม่ให้เคลื่อนไหวเพราะสะโพกหลุด	1	

หน่วยย่อย	คำหรือข้อความ	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	-บอกว่ายาก่อน – หลังอาหาร	1	3
	-นศ.จะไปหยิบอะไรให้ เช่น ผ้าปูที่นอนเปื้อนให้ลงจากเตียง เอาชุด เอาผ้าปู มาเปลี่ยนให้	1	1
	-เวลาทานอาหาร นศ.จะถามว่าทานเองได้ไหม จะช่วย ป้าบอกทานได้ เวลามีอะไรไม่ต้องบอก นศ.จะมาดูเอง	1	
	-นศ.เต็มใจหยิบของให้หรือจูงเข้าห้องน้ำ	1	
	-เช็ดตัวให้ ทำดี เหมือนลูกหลาน ไม่ทำลวกๆ บางครั้งลุงนอนก่ายหน้าผาก นศ.จะถามว่ามีปัญหาอะไรหรือเปล่า ลุงเลยบอกว่าไม่มี ลุงเคยนอนอย่างนี้มันสบาย	1	
	- ถามบ่อย ติดตามบ่อย หยิบน้ำให้ นศ.ทำงานดี แป๊บเดียวก็มา มาดูแล ไม่รำคาญ เอาใจใส่ดี	1	2
การจริงใจ	-ถ้านศ.ทำอะไรอยู่ก็บอกว่าเดี๋ยวนะคะ เดี๋ยวมาทำให้	1	
	-บอกว่าจะทำให้ก็ทำตามนั้น	1	
	-เวลาไปเอาของมาเช็ดตัว บางครั้งช้า บางครั้งเร็ว นศ.จะบอกว่ารอหน่อยนะป้าเดี๋ยวกลับมาทำให้	2	1
	-พูดจาเปิดเผยไม่อ้อมค้อม	1	
	-นศ.รับปากแล้วเดี๋ยวก็จะมาทำให้	1	

หน่วยย่อย	คำหรือข้อความ	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	-นศ.ก็รินน้ำให้กิน ส้มนศ.ก็ปอกให้กิน เป็นกันเองมาก	1	
	-เอายา เอาอะไร มาให้ทำตามนั้น		1
	-กระตือรือร้นเวลาให้หยิบของ	1	
การให้เกียรติ	-บอกก่อนทุกครั้ง กั้นม่านเวลาเช็ดตัว ทำแผล ไม่อาย	7	7
	-นศ.เปิดโอกาสให้ตอบ	2	1
	-เรียกชื่อทุกครั้ง	1	1
	-ไม่มีการวางกระแทกของ	3	1
	-ขออนุญาตจัดโต๊ะข้างเตียง	2	1
	-นศ.จะมาสวัสดีและลาก่อนกลับบ้าน	3	
	-เวลาจะทำอะไร นศ.จะบอกล่วงหน้า		3

จากตารางที่ 35 ผู้ป่วยส่วนใหญ่ เห็นว่า พฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยที่นักศึกษาแสดงต่อผู้ป่วยด้านการสื่อสารด้วยวาจาและท่าทางมีมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการให้เกียรติ และน้อยที่สุด คือ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา

ตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 กลุ่มทดลอง 30 คน ได้ประเมินรูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล ในตารางที่ 34

เกณฑ์การตัดสินผล มีดังนี้

4.24 คะแนนขึ้นไป หมายถึง มีความคิดเห็นระดับดีมาก

3.43 – 4.23 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นระดับดี

2.62 – 3.42 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นระดับปานกลาง

1.81 – 2.61 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อย

1.00 – 1.81 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นระดับควรปรับปรุง

ตารางที่ 36 ความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มทดลองต่อรูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย (N = 30)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	4.70	0.47	ดีมาก
2.แนวความคิดต่อผู้สอน	4.60	0.56	ดีมาก
3.การนำทฤษฎี หลักการมาใช้ในการแก้ปัญหาผู้ป่วย	4.53	0.57	ดีมาก
4.สื่อการเรียนการสอน	4.53	0.63	ดีมาก
5.ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน	4.40	0.56	ดีมาก
6.ความตั้งใจและความสนใจต่อการเรียนการสอน	4.37	0.56	ดีมาก
7.เอกสารประกอบการเรียนการสอน	4.30	0.70	ดีมาก
8.แนวความคิดต่อเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.30	0.59	ดีมาก
9.การประเมินผลการเรียนการสอน	4.23	0.82	ดี
10.วิธีการเรียนการสอน	4.20	0.85	ดี
11.ความรู้ที่ได้รับในการเรียนการสอน	4.13	0.57	ดี
12.ความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนการสอน	4.13	0.63	ดี
13.ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	4.13	0.63	ดี
14.บรรยากาศการเรียนการสอน	4.00	0.59	ดี

จากตารางที่ 36 ค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาต่อรูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยสำหรับนักศึกษาพยาบาล ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านวิธีการเรียนการสอนบรรยากาศการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอนความรู้ที่ได้รับในการเรียนการสอนความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนการสอน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับดี

สรุปข้อเสนอแนะ

1.การแสดงบทบาทสมมติในห้องเรียนทำให้เห็นภาพชัดเจนในการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย

2.อยากให้นักศึกษาทุกคนในชั้นเรียนได้เข้ากลุ่ม เพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยให้นักศึกษาสรุปเนื้อหาที่เรียนของแต่ละบทเรียน

3.จากการเรียนการสอนนี้ทำให้เรารู้ทักษะในการปรับตัวกับผู้ป่วยในภาวะวิกฤตต่างๆ ให้เรามีกระบวนการคิดวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขเฉพาะหน้าได้อย่างทันที ทำให้เราเป็นคนมีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น อาจารย์สอนในเนื้อหาที่ทำให้เข้าใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างดี สอนเข้าใจและให้เราแสดงสถานการณ์ทำให้เสมือนว่าอยู่ในสถานการณ์จริงๆ

สำหรับการประเมินรูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยโดยผู้วิจัย นำรูปแบบการเสริมสร้างพฤติกรรมการเอื้ออาทรไปใช้สอนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอนที่ควรเน้นเพิ่มเติม มีดังนี้

1.การเรียนการสอนต้องเน้นสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยเฉพาะการสอนกระจ่างค่านิยมซึ่งในการสอนภาคทฤษฎีสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์และนักศึกษายังไม่ลึกซึ้ง แม้อาจารย์จะพบนักศึกษานอกชั้นเรียนแต่ไม่สามารถพบและรู้จักนักศึกษาทุกคน เพราะข้อจำกัดด้านเวลานักศึกษามีเวลาจำกัด ต้องค้นคว้าวิชาอื่นๆส่วนการเรียนการสอนภาคปฏิบัติจะทำให้สัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดีขึ้น เพราะนักศึกษาจำนวนน้อยผู้สอนสามารถโน้มน้าวจิตใจให้ผู้เรียนเกิดความเอื้ออาทรต่อผู้ป่วยได้มาก

2.บทบาทผู้สอน บทบาทผู้สอนเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะนักศึกษาจะลอกเลียนแบบสิ่งที่ครูปฏิบัติ ฉะนั้นผู้สอนต้องมีความเอื้ออาทรต่อนักศึกษาและผู้ป่วย ควบคุมอารมณ์ในการแสดงออกต่อนักศึกษาและผู้ป่วย การสื่อสารด้วยวาจาและท่าทางต่อนักศึกษาและผู้ป่วยด้วยท่าทีที่สุภาพ การเอาใจใส่ การจริงใจและการให้เกียรติ ผู้สอนจะไม่ใช้อารมณ์ตำหนินักศึกษาแต่ใช้วิธีกระจ่างค่านิยมให้ผู้เรียนยอมรับข้อบกพร่องด้วยตนเอง และเกิดความรู้สึกเอาใจเขามาใส่ใจเรา

3.จากการประเมินรูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหาระดับปานกลางซึ่งวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาทางด้านจิตใจที่เข้าใจยาก โดยเฉพาะภาคทฤษฎีนักศึกษาไม่เห็นผู้ป่วยจริง ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจริงนั้น นอกจากอาจารย์นิเทศ มีเจ้าหน้าที่ ผู้ป่วยและญาติผู้ป่วย สิ่งแวดล้อมหรือสภาพหอผู้ป่วยก็เป็นปัจจัยภายนอกที่อาจก่อให้นักศึกษาเกิดความเครียดในการปฏิบัติงานได้ เพราะในการฝึกภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย นักศึกษาจะอยู่ในความควบคุมดูแลของอาจารย์นิเทศและพยาบาลพี่เลี้ยงบนหอผู้ป่วย และเนื่องจากนักศึกษาไม่มีประสบการณ์จริงในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยมาก่อน ทำให้นักศึกษามีความวิตกกังวลในการที่ต้องเผชิญกับสิ่งต่างๆ ทั้งบุคลากร ผู้ป่วยและญาติ รวมทั้งระบบการทำงานขององค์กรและสิ่งแวดล้อม และในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกเป็นสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลและความเครียดในนักศึกษาพยาบาลได้เช่นกัน เนื่องจากนักศึกษาต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมที่ไม่สามารถควบคุมได้ เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดต่างๆ อาการของผู้ป่วยที่เปลี่ยนแปลงเกือบตลอดเวลา การทำกิจกรรมต่างๆที่ต้องอยู่ในสายตาของบุคคลอื่นๆ การไม่คุ้นเคยกับบุคลากรทางสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงในหอผู้ป่วย เป็นต้น (อัศวินี นามะกันคำและคณะ,2547) นอกจากปัจจัยภายนอกแล้วปัจจัยภายในคือตัวนักศึกษาเองก็มีผลต่อการเกิดความเครียดในการฝึกปฏิบัติงานด้วย นักศึกษาที่ขาดความพร้อมด้านความรู้ ความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจ หรือนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบวิตกกังวลหรือไวต่อสิ่งกระตุ้นต่างๆได้ง่าย นักศึกษาที่ขาดความสามารถในการเผชิญปัญหาที่ดี ย่อมก่อให้เกิดความเครียดในการฝึกปฏิบัติงานได้ง่าย ถ้านักศึกษาปรับตัวได้ไม่ดีอาจมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมการเอื้ออาทรต่อผู้ป่วย ฉะนั้นจึงควรให้นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาผู้ป่วยจริงบนหอผู้ป่วย